Raftul Denisei

AUTORUL BESTSELLERULUI INTERNATIONAL

iubire cu i mic

Francesc Miralles

Wabi-Sabi

roman

HUMANITAS fiction

„*Wabi* este senzaţia pe care ne-o provoacă cerul unui amurg de toamnă, melancolia culorii, când orice sunet a amuţit. Acele momente când, dintr-un motiv pe care raţiunea nu-l poate explica, lacrimile încep să curgă fără reţinere. *Wabi* este expresia frumuseţii ca manifestare a energiei creative care curge prin toate fiinţele şi lucrurile. Este o frumuseţe care, precum natura însăşi, este în acelaşi timp obscură şi luminoasă, tristă şi veselă, aspră şi blândă. Frumuseţea acestei forţe naturale nu este perfectă, ci veşnic schimbătoare şi mai presus de înţelegerea noastră. *Wabi* însemna la origine «tristeţea sărăciei». Însă încetul cu încetul a ajuns să definească o atitudine faţă de viaţă, prin care omul încearcă să se resemneze în faţa condiţiilor dificile ale existenţei sale şi învaţă să-şi găsească pacea şi seninătatea mentală chiar şi în astfel de împrejurări.

Sabi este, fundamental, un concept estetic în strânsă legătură cu *Wabi*, care e o idee filozofică."

Francesc Miralles, *Wabi-Sabi*

ISBN 978-606-779-383-3

Raftul Denisei

Colecție coordonată de
DENISA COMĂNESCU

Francesc Miralles

Wabi-Sabi

Traducere din spaniolă și note de
TUDORA ȘANDRU MEHEDINȚI

HUMANITAS
fiction

Redactor: Gabriela Trăşculescu
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Cristina Jelescu
DTP: Corina Roncea, Carmen Petrescu

Tipărit la Paper Print – Brăila

FRANCESC MIRALLES
WABI-SABI
Copyright © 2014 by Francesc Miralles
All rights reserved.

© HUMANITAS FICTION, 2018, pentru prezenta versiune românească

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
MIRALLES, FRANCESC
Wabi-Sabi / Francesc Miralles; trad. din spaniolă şi note de Tudora Şandru Mehedinţi. – Bucureşti: Humanitas Fiction, 2018
ISBN 978-606-779-383-3
I. Şandru Mehedinţi, Tudora (trad.; note)
821.134.2

EDITURA HUMANITAS FICTION
Piaţa Presei Libere 1, 013701 Bucureşti, România
tel. 021 408 83 50, fax 021 408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 021 311 23 30

Mai bine să călătorești plin de speranță
decât să ajungi.

PROVERB JAPONEZ

Preludiu

Venim din neant și spre neant ne îndreptăm. În acest răstimp suntem ceva. Și acestui ceva îi spunem viață.

Acum o vreme m-a preocupat mult să măsor bezna de dinaintea acestei scântei și bezna care-i va urma. Îmi imaginam existența ca un sac mai mult sau mai puțin plin de ore, zile, luni și ani, și mă îngrozea gândul că fiecare minut trăit era un minut în minus la numărătoarea inversă către un loc pe care nu-l cunosc, dar unde nu sunt deloc grăbit să ajung.

Încă nu înțelesesem că niște clipe de fericire intensă lasă în suflet urme mai adânci decât o întreagă viață de așteptare monotonă.

Până la 37 de ani am trăit închis într-o temniță de singurătate pe care o construisem eu însumi, cărămidă cu cărămidă. După ce am închis zidurile de jur împrejurul meu, am îngropat cheia, pentru ca nimeni să nu poată intra.

Însă un pisic vagabond m-a făcut să deschid porțile lumii. De atunci viețuiesc împreună cu el – Mishima pentru prieteni – și cu alți câțiva ciudați tovarăși de drum.

Chiar deasupra apartamentului meu din cartierul barcelonez Gracia stă Titus, un bătrân redactor de cărți inspiraționale, pe care îl ajut când îmi îngăduie orele de la universitate.

Mishima m-a dus până la el, iar el mi-a redat-o pe Gabriela, de care sunt îndrăgostit chiar dacă nu știu nimic despre trecutul ei, și nici despre prezentul ei, când nu e cu mine. Poate de asta nu vrea să locuim împreună, și m-am văzut nevoit să fac pe bărbatul modern: un cuplu, două apartamente.

Un timp mi-am împărțit locuința cu Valdemar, un fizician excentric care explora fața ascunsă a Lunii și care, într-o bună zi, a dispărut, lăsându-și telescopul montat în bucătăria lui Titus. Ne-a rămas un manuscris cu cercetările lui, pe lângă golul ireparabil lăsat de ființele care au însemnat ceva pentru noi.

Când ne încearcă melancolia, pe Titus și pe mine, punem din nou în funcțiune telescopul și-l îndreptăm spre Lună, ca și cum Valdemar ar fi descoperit modul de a ajunge acolo și ne-ar putea trimite semnale dintr-o clipă într-alta.

Într-o bună zi se va întoarce, sau ne vom întoarce noi la el, pentru că toți facem parte din această mare oală cosmică, veșnic pe foc, unde nu se risipește nici un ingredient.

Cu vremea, am înțeles că nu singurătatea, ci ceilalți reprezintă calea cunoașterii de sine. Odată ce ai renunțat la toate, e relativ ușor să urci muntele și să aștepți

pur și simplu să treacă zilele. Cel mai greu, arta supremă, e să întreții relații cu cineva diferit de tine, căci abilitatea noastră în acest domeniu ne dă adevărata măsură ca ființe umane.

Eu sunt pesemne un biet ucenic, fiindcă deciziile celor din jurul meu nu contenesc să mă surprindă. „Din jurul meu" poate fi o expresie de-a dreptul cuprinzătoare, după cum aveam să constat în prima dimineață de iunie, când am coborât scările casei și mi-am deschis cutia poștală...

MANEKI-NEKO

Pisica de porțelan care salută

Dat fiind că intraserăm în ultima săptămână de cursuri, nu mă așteptam să găsesc în cutia poștală altceva decât niște circulare de la universitate care să mă convoace la consilii – groaznic cuvânt, zău așa –, sau programul seminarelor de vară.

Însă în locul hârțogăriei didactice, în cutia poștală se afla doar o vedere. Am ridicat-o în lumină ca s-o văd mai bine; înfățișa o pisică de porțelan alb cu lăbuța stângă ridicată.

Întorcând vederea, mă așteptam să dau peste adresa vreunui nou bazar chinezesc de prin cartier, genul de locuri unde vezi figurine din astea, dar, curios lucru, vederea purta o ștampilă din Japonia. În afară de adresa mea, scrisă de mână cu o peniță foarte fină, în spațiul rezervat mesajului era doar atât:

WABI-SABI

Perplex, am rămas o clipă încremenit în fața cutiei poștale, privind când poza, când cuvântul acela misterios. Nu înțelegeam cine ar fi putut să-mi trimită o

vedere de pe meleaguri atât de îndepărtate și nici de ce, dar intuiția îmi spunea că pisica aceea nevinovată – dacă era într-adevăr așa – va avea consecințe. Ultima felină care îmi venise la ușă, Mishima, stârnise un uragan de evenimente, așadar se cuvenea să nu tratez povestea asta cu superficialitate.

Pentru moment, pisica de pe vedere îmi schimbase planurile din acea dimineață, fiindcă în loc să ies în stradă, am urcat scările până la mansardă și am sunat la ușa lui Titus.

Aceasta s-a deschis cu un scrâșnet, semn că vecinul meu era ocupat până peste cap cu o carte ce-i fusese comandată. Într-adevăr, îndată ce am împins ușa, am auzit ritmul rapid al tastaturii pe fondul unei muzici de jazz. În aer pluteau șerpi fini de fum, ceea ce confirma faptul că lucra de zor. Titus își aprindea bețișoarele cu tămâie numai când redacta.

Înainte de a ieși de pe culoarul care ducea în livingul-birou, m-am oprit o clipă în fața tabloului *Călător pe Marea Norilor*, o reproducere după Caspar David Friedrich. Deși îl văzusem de zeci de ori, tânărul acela romantic, pe vârful unei stânci în ceață, mă impresiona de fiecare dată.

— Vrei să stai proțăpit acolo? m-a întâmpinat pe neașteptate Titus.

Am intrat în camera unde trona biroul la care acesta se întrerupsese din scris, scrutându-mă plin de curiozitate.

— Văd că lucrezi...

— Așa se pare, nu? a zis ironic. Fix peste patru zile îmi expiră termenul de predare la *Râdeți pentru o centimă* și încă mai am de scris cam un sfert, plus prologul despre terapia prin râs.

— Ce titlu absurd...! Despre ce-i vorba?

— E adaptarea unei cărți americane: o antologie de o mie de bancuri, care se va vinde cu zece euro, adică o centimă pentru fiecare doză de râs.

— Foarte ingenios.

— Nu-i ideea mea. Și nu pot garanta că vor stârni râsul. Bancurile pe care le-am găsit până acum pe mine unul nu m-au amuzat deloc, a spus, arătând spre teancul de cărți pline de post-ituri ce trona pe un colț al biroului.

— Te las atunci să lucrezi.

— Stai puțin. Ce voiai să-mi spui?

După ce am cântărit riscul ca Titus să-mi ceară să-i caut bancuri pentru carte, curiozitatea pe care mi-o trezise vederea a fost mai puternică, așa că am lăsat-o să cadă pe birou. Apoi m-am așezat pe canapea, așteptându-i comentariul.

— Interesant, a spus cu un zâmbet. Cine ți-a trimis-o?

— Nu știu. N-are expeditor. N-a scris decât cuvântul ăsta compus. Știi ce înseamnă?

— *Wabi-Sabi...*

Titus îl rostise de parc-ar fi fost vreo formulă magică. Chiar în momentul acela, un tren în miniatură de pe o măsuță de lângă perete a pornit, intrând și ieșind din tuneluri, cu un fluierat ușor.

— Aproape că m-ai speriat, i-am zis. Câte comutatoare ai aici?

— Doar două: cel de la ușă și cel de la trenuri. Știi că mă ajută să mă concentrez... Însă chiar în clipa asta nu-ți pot da un răspuns, cu toate că termenul nu mi se pare străin. Întreab-o pe Gabriela. Doar a trăit în Japonia, nu?

— E la Paris și se întoarce abia săptămâna viitoare. Poate că între timp pisica de porțelan ne dă vreun indiciu.

Titus și-a trecut degetul peste conturul imaginii și a spus:

— În privința asta nu-i nici un mister: e vorba de *maneki-neko*. În Japonia sunt milioane.

— Ce e *maneki-neko*?

— Uită-te în cea de-a treia carte de pe raftul de colo, mi-a zis, arătându-mi biblioteca din fundul livingului. E ciudat că nu-ți aduci aminte, fiindcă tu însuți ai contribuit la redactare.

— Ultima parte a scris-o Valdemar, ai uitat? i-am răspuns, pe când scoteam un exemplar din *Mic curs de magie cotidiană*.

Într-adevăr, în capitolul „Filozofie felină" erau câteva paragrafe dedicate acestui personaj:

MANEKI-NEKO: PISICA NOROCULUI

Originea acestei figurine foarte populare în magazinele japoneze trebuie căutată în China, unde în

secolul al IX-lea se credea că, atunci când o pisică se spală pe ureche cu laba, e semn că va veni un musafir. Neliniștea animalului la sosirea unui străin se reflectă în gestul de a se spăla.

Alte surse afirmă că la origine se află o întâmplare reală din perioada Edo (1603–1868). O pisică numită Tama stătea mereu în pragul unui templu din zona de vest a orașului Tōkyō, ridicat în fața unui copac mare. Într-o zi cu ploaie, un cavaler s-a adăpostit sub copac și Tama i-a tot atras atenția, făcându-i semne cu laba. Plin de curiozitate, acesta și-a părăsit adăpostul și s-a apropiat de pisică. Atunci, un fulger a lovit copacul și tot ce era în jur. Mișcat de gestul pisicii, cavalerul a devenit apoi binefăcătorul templului.

Altă poveste vorbește despre o femeie foarte săracă, Imada, care și-a abandonat pisica pentru că nu se mai putea întreține nici pe sine. Atunci animalul i-a apărut în vis, dându-i instrucțiuni cum s-o modeleze în lut și, astfel, să atragă norocul. Femeia a făcut întocmai, și, când a terminat, un trecător a văzut figurina și a ținut morțiș s-o cumpere. Din ziua aceea, Imada a făcut puzderie de figurine și a avut atât de mulți clienți, încât a scăpat de nevoi.

— O pildă în adevăratul sens al cuvântului, am spus cam în derădere, dar asta nu explică nimic. De ce să-mi trimită cineva o pisică aducătoare de noroc? Nu cunosc pe nimeni în Japonia.

— Poate vestește sosirea unui necunoscut... Sau poate că-ți trebuie noroc într-o aventură de care o să ai parte în curând.

Am interpretat cele două posibilități ca pe un oracol sinistru. Experiența îmi spunea că sosirea unui străin provoacă veșnic o groază de complicații. Pe de altă parte, aventurile pentru care ai nevoie de noroc sunt, după mine, pur și simplu calamități.

Mai rămânea să descopăr ce înseamnă cuvântul acela, *Wabi-Sabi*, dar ceva îmi spunea că aveam să aflu peste puțină vreme.

Animale pe cale de dispariție

Cursurile la Facultatea de Filologie se terminaseră și eu îmi împărțeam timpul între ședințe de programare, supravegherea la examene și niște ore de consultație la care nu venea mai nimeni.

În dimineața acelei zile de marți îmi treceam timpul privind cum lumina de vară pătrundea prin fereastra mare, căzând peste un peisaj de crăpături și praf de pe vechea masă din birou. Pe neașteptate, m-am trezit oftând.

De când îmi luasem doctoratul în filologie germanică și începusem să lucrez ca profesor, totul se schimbase între zidurile acelei facultăți construite la sfârșitul secolului al XIX-lea, deși părea mult mai veche. Chiar din biroul acela – unde mă așteptau o grămadă de teze de corectat – văzusem cum dispare disciplina pe care o urmasem.

La ultima promoție de filologie germanică abia dacă avusesem o duzină de studenți, care păreau să facă parte din familie.

Mai târziu, disciplina „a dispărut" în mod oficial, precum un animal preistoric și nefolositor, așa că am fost integrat în Departamentul de Engleză.

Eu însumi mă prefăcusem într-un animal pe cale de dispariție.

Cursurile mele de literatură se reduseseră la unul singur, cu doctoranzii. În afară de acesta, acum predam limba lui Goethe unor studenți pentru care disciplina mea ajunsese o adevărată problemă. Germana e ca un amant care te respectă numai dacă îi acorzi exclusivitate. Dacă devine specialitate secundară pentru un student la engleză, se poate preface într-un infern. Lungile liste de substantive cu plural neregulat și declinările sunt un fel de hrană indigestă pentru cine o mănâncă doar o dată sau de două ori pe săptămână.

De aceea, de la dispariția disciplinei mele, ajunsesem să predau o limbă care le provoca tinerilor mai curând suferință decât satisfacții.

Era și-o parte bună în a nu mai avea studenți la cursul de literatură, îmi ziceam, fiindcă evaluarea devenise aproape imposibilă în epoca Google. A corecta o lucrare despre un anume autor sau o anume operă constituia astăzi o cercetare în toată regula, ca să afli de unde a luat studentul, printr-un simplu *copy-paste*, ceea ce prezintă în lucrare.

Dacă supravegheam un examen în aulă, trebuia să fiu cu ochii-n patru pentru ca nimeni să nu folosească smartphone-uri, devenite fițuici inepuizabile.

Stăteam și mă gândeam la toate astea, când ușa biroului s-a deschis brusc și o fată cu plete blonde și ondulate a întrebat dacă poate intra. Trezit din nostal-

giile mele de profesor de 45 de ani, am privit-o. Avea o față de formă triunghiulară asemănătoare cu cea a unei pisici.

Părea să aibă vârsta potrivită pentru a-și face doctoratul, dar n-o văzusem niciodată.

— Pe cine cauți?

— Nu știu.

Apoi s-a apropiat și a pus pe masa mea un disc. Pe copertă era un cerc desenat dintr-o singură trăsătură de penel, cum fac maeștrii caligrafi japonezi.

Faptul că, după vederea misterioasă cu acel *maneki-neko*, o fată cu față de pisică îmi arăta un disc cu un desen japonez trebuie să fie un semn, m-am gândit, deși nu știam ce fel de semn.

— Aș vrea să aflu ce înseamnă cuvintele de pe acest disc, a început să spună cu voce suavă și melodioasă. Ați putea asculta măcar un minut?

Și-a scos din buzunar un CD player portabil, un aparat cu totul demodat în epoca asta digitală. Alt animal dispărut. Pe când îmi întindea auricularul unde se auzea deja o voce masculină, am adoptat rolul de profesor de germană care n-are de gând să-și piardă timpul.

— Va trebui să te duci la Școala Oficială de Limbi, i-am recomandat. În facultatea asta nu există secție de japoneză.

— Nu e japoneză, m-a corectat, ci o limbă moartă pe care aș dori s-o înțeleg. Sau cel puțin să aflu ce idiom este...

Luat prin surprindere, mi-am dus auricularul la ureche. Pe acorduri de chitară, un tânăr intona un cântec ciudat de melancolic. N-am putut distinge nici un cuvânt din ceea ce spunea. De la bun început, nu mi se părea o limbă semitică. Și nici un idiom arhaic de origine germanică.

Fata cu plete blonde îmi aștepta verdictul, nerăbdătoare.

— Îmi pare rău că te dezamăgesc, i-am spus, dându-i înapoi aparatul. Dar n-am nici o idee despre...

— La început m-am gândit că e limba elfică, m-a întrerupt, dar un prieten care face o teză despre Tolkien mi-a zis că n-are nici o legătură.

În momentul acela, telefonul fetei-pisică a început să sune. Asta îmi oferea scuza perfectă pentru a pune capăt acelei consultații absurde. Mă ridicasem s-o expediez, când ea a închis telefonul și mi-a spus:

— Eu cred că e limba atlantă.

Am încremenit. Lucram la facultate de șaptesprezece ani și nu mă confruntasem niciodată cu o consultație atât de neobișnuită. Atracția mea față de lucruri ciudate a fost mai puternică decât prudența, așa că am întrebat-o:

— Ce te face să crezi că e atlantă?

Rostind întrebarea aceea, mi-am dat pe loc seama cât de absurd și de ridicol suna în gura unui profesor universitar. Despre Atlantida există numai două referiri neclare ale lui Platon. De fapt, nici măcar nu auzisem vreo menționare a acestei limbi.

Mă pregăteam să-i dau înapoi discul, când telefonul fetei a sunat iar. A privit enervată ecranul și în cele din urmă a răspuns, de parcă era la ea acasă, și nu într-un birou de la universitate.

— Ți-am zis că nu vreau să mai aud în vecii vecilor de tine! Nu ți-e clar?

După expresia contrariată a fetei-pisică am înțeles că persoana cu care vorbea nu se dădea bătută. Ea i-a replicat cu duritate, mergând cu spatele spre ușa pe care intrase. Când a ajuns pe culoar, mi-am ridicat mâna în semn de la revedere.

Surprins de cele întâmplate, am rămas un răstimp în picioare, în fața ferestrei. În momentul acela, un pescăruș monstruos a zburat, țipând, cu aripile întinse.

Întorcându-mi privirea spre masă, am avut parte de o mică sperietură. Lângă tezele de corectat rămăsese discul acela într-o limbă necunoscută. Am dat fuga la ușă, dar fata cu părul ondulat dispăruse.

Culoarul era la fel de gol ca tratatele despre limba atlantă.

Vorbiți atlanta?

Marți după-amiaza, când m-am întors acasă, nu bănuiam că întâlnirea aceea de la birou fusese doar începutul unei zile aducătoare de tot felul de belele.

Motanul trântise pe pardoseală un vas care fusese al bunicii Gabrielei. Era singurul obiect cu valoare sentimentală pe care ea îl lăsase la mine și avea să fie tare supărată la întoarcerea de la Paris. M-am uitat la ceasul de perete. 18:12. Se putea să lucreze încă la Târgul de Artă Contemporană și să aibă Wi-Fi, așa că i-am scris pe WhatsApp:

Am o veste proastă, iubito.
Mishima a trântit vasul bunicii tale.
Porțelanul era mai fin decât credeam,
căci s-a făcut mii de cioburi.
Mi-e teamă că n-o să-l mai putem salva.
Te iubesc
SAM

După ce i-am adus la cunoștință necazul ăsta, am căutat motanul prin toată casa, dar nu l-am găsit. Era, de bună seamă, conștient că o făcuse lată.

Pe când așteptam răspunsul iubitei – văzusem că a primit mesajul –, m-am așezat pe canapea cu mobilul pe genunchi și servieta alături.

Căutând cartea de vizită a unui profesor căruia trebuia să-i scriu un e-mail, am dat de discul cu cercul japonez. Îl luasem, ca nu cumva alt profesor să-l arunce la coș și apoi aiurita aia să mi-l ceară. Curios din fire, n-am putut să nu-l pun în aparatul portabil.

Vocea cantautorului a început o melodie plină de tonuri înalte și joase, precum toboganele vieții. Mi-am ciulit iar urechile, străduindu-mă să deslușesc vreun cuvânt, dar nici unul nu-mi suna familiar. În același timp, fervoarea și pasiunea solistului mă făceau să mă gândesc că știe perfect ce spune.

Cuprins de aceeași fascinație ca fata-pisică, am cercetat coperta CD-ului până am descoperit pe spate o semnătură minusculă: Daniel Lumbreras[1].

„Un nume potrivit pentru singura ființă de pe lume care cunoaște limba atlantă", mi-am zis amuzat, în vreme ce îi tastam numele pe Google și apoi pe Facebook. Existau mai multe persoane cu acest nume, deși nu era comun, dar poza neclară a unui tânăr din Barcelona,

1. *Lumbrera* (în spaniolă, „corp de iluminat") are sensul figurat de „persoană inteligentă, informată".

cu plete de trubadur, m-a făcut să cred că l-am găsit pe cel căutat.

Ajuns aici, am trimis un mesaj privat cu următorul text:

SAMUEL DE JUAN
Salut, Daniel.
Se prea poate să te confund, dar mi-a parvenit un disc autoeditat cu un cerc pe copertă și voiam să te întreb dacă e al tău.
Fata care l-a uitat în biroul meu spune că tu cânți în atlantă.
Dacă e adevărat, pot să te întreb unde ai învățat limba asta?
Îți mulțumesc anticipat și scuză deranjul.

După ce am apăsat pe ENTER pentru ca mesajul să ajungă la cineva care, pesemne, habar n-avea de toată povestea, mi-am zis că nu mă schimbasem chiar atât de mult câtă vreme citeam din pură plăcere un dicționar de cuvinte intraductibile.

Atunci și-a ales momentul Mishima să-și facă din nou apariția, cu coada ridicată băț, de parcă voia să verifice care e atmosfera prin sufragerie, după prostia pe care o făcuse. M-a privit întrebător și a lăsat să-i scape un miorlăit aproape nedeslușit.

— Hai, urcă… m-am îmbunat. Am strâns ciobu-rile și i-am spus deja Gabrielei.

Mishima a sărit pe canapea și și-a frecat capul de coastele mele. Tocmai atunci mi-a clincănit celularul.

— E ea, i-am zis. Să vedem cum a a primit vestea.

Samuel,
Nu te necăji din cauza vasului. Nimic nu durează o veșnicie. Vei fi acasă pe la ora 22?
Trebuie să vorbim.
xxx
GAB

Salută-ți norocul, și norocul îți va răspunde la salut

În timpul rămas până la ora zece am citit o carte de-a lui Titus despre *maneki-neko*, pisica norocului care îmi parvenise sub forma unei misterioase vederi din Japonia.

„*Wabi-Sabi*", mi-am repetat.

Mă luasem cu povestea cantautorului atlant și uitasem să caut ce înseamnă termenul scris pe vedere. Și acum laptopul era stins.

Pisica norocului era scrisă de un german care semna Christopher A. Weidner. La început m-am gândit că putea să fie vorba de un pseudonim, ca acelea folosite de Titus pentru a-și scrie manualele de *self-help*, dar pe coperta dreaptă era o biografie destul de lungă ce te făcea să crezi că era într-adevăr numele lui.

Cartea reunea diferite povești referitoare la pisicile care purtau noroc, sub cuvântul de ordine: „Salută-ți norocul, și norocul îți va răspunde la salut".

Intrigat să aflu cum îți saluți norocul, am sărit la sfârșitul manualului, unde autorul explica felul în care o dorință devine realitate. După Weidner, e necesar ca aceasta să îndeplinească șase cerințe:

1. Trebuie să fie cu adevărat mică.
2. Trebuie să se poată îndeplini chiar acum sau cel târziu mâine.
3. Trebuie să marcheze începutul a ceva nou și să nu fie ceva ce vom abandona pe termen mediu.
4. Trebuie să fie ceva ce putem îndeplini independent de factori externi, cum ar fi timpul sau ajutorul celorlalți.
5. Trebuie să poată fi formulată cu claritate.
6. Trebuie să dea senzația că transformarea este posibilă.

Pe când încercam să mă gândesc la o dorință, m-am dus să pregătesc cina. Mishima m-a urmat până la bucătărie; am deșertat o cutie de ravioli cu roșii într-o farfurie și am pus-o în cuptorul cu microunde.

Privind cum se învârtește farfuria cu mâncarea aceea de subzistență, mi-a venit în minte o scenă din serialul *Seinfeld*. Protagonistul se duce cu un prieten la o spălătorie cu autoservire. Rufele odată spălate, în vreme ce stă și privește cum șosetele și alte obiecte de îmbrăcăminte se învârtesc în uscător, comicul mărturisește: „Cred că ăsta e momentul cel mai plictisitor din viața mea".

Eu nu puteam spune la fel, fiindcă mesajul Gabrielei îmi crease o stare de tensiune. Nu eram îngrijorat că voia să-mi vorbească la zece seara, fiindcă, atunci când călătorea, stăteam la taifas la orice oră. Ce nu-mi dădea pace era faptul că nu o supărase spargerea acelui vas care, pentru ea, însemna sufletul bunicii.

Ținând seama de firea ei impulsivă, ar fi fost de așteptat o furtună prin telefon, dar în loc de asta spusese: „Nu te necăji din cauza vasului". I se întâmplase ceva într-atât de serios, încât accidentul acela să o lase rece?

Telefonul fix a început să sune, vestindu-mă că aveam să aflu imediat.

M-am repezit să răspund. Vocea ei șovăielnică mi-a confirmat că ceva nu era în regulă. După ce a lăsat neterminate câteva cuvinte de început, m-a întrebat:

— Ce făceai?

— Citeam o carte despre *maneki-neko*, am răspuns, ascunzându-mi îngrijorarea. Cuprinde șase reguli ca să atragi norocul și să-ți îndeplinești o dorință.

— Și te-ai gândit la o dorință?

— Nu, de fapt tocmai mi-am dat seama că unica mea dorință e să vorbesc cu tine, și iată că mi-o îndeplinesc. Aici și acum nu mai am nevoie de nimic.

La celălalt capăt al firului s-a așternut o tăcere care a durat puțin cam mult.

— Gabriela? Mă auzi?

— Te aud. Doar că mă gândeam...

— La ce te gândeai?

I-am auzit respirația, rapidă și sonoră. Fără să înțeleg ce se întâmplă, până când Gabriela se hotăra să-mi spună ce avea de zis, am continuat:

— Ah, era să uit! Înainte să arunc o privire peste povestea asta cu pisica aducătoare de noroc, am făcut ceva neobișnuit, fiindcă mi-a sosit o vedere din Japonia și n-am aflat încă de la cine e. I-am scris unui om pe

care nu-l cunosc și care cântă în atlantă, se pare. Trebuie să fie singurul. Nu e...?

— Samuel, m-a întrerupt. Cred că ne-ar prinde bine o pauză.

Ca o profeție ce avea să se îndeplinească imediat, după ce a spus asta s-a iscat o tăcere adâncă și densă. Acum eu nu mai aveam suflu să vorbesc. Am simțit cum o sudoare rece îmi umezește ceafa. Agățat de telefon ca de o scândură de salvare, am așteptat să termine.

— Să nu crezi că sunt cu alt bărbat și nici că m-am îndrăgostit de altcineva. Știu că așa se întâmplă de obicei, dar nu e cazul meu. Sunt singură.

— Și eu, am răspuns oarecum ușurat. Suntem două suflete solitare care s-au întâlnit în toiul furtunii. Nu spunem mereu așa? De asta continuăm să locuim fiecare în casa lui.

— Și a fost foarte bine, Samuel.

În acel moment vocea i s-a stins. Am putut s-o aud cum izbucnește în plâns, deși se îndepărtase de receptor. Așteptând cu sufletul la gură să vorbească iar, acel „a fost" mi se împrăștia în cap ca o bombă devastatoare.

Luându-mi inima-n dinți, am încercat să deblochez situația, făcând paradă de sânge rece, deși mă prăbușeam treptat.

— Nu te necăji din cauza mea, Gabriela. O să vorbim despre asta când te întorci la Barcelona. Acum du-te să te culci.

Un al treilea moment de liniște a precedat lovitura finală:

— Nu mă mai întorc, Samuel.

O muzică luminoasă ce-ți face bine la suflet

Stimate prieten,

Mă simt măgulit că un profesor universitar ca dumneavoastră (și eu am făcut cercetări și v-am găsit e-mailul de la facultate; îl prefer Facebookului) îmi ascultă discul și se interesează de el.

Știu că nu-i grozavă calitatea sunetului. M-am hotărât să înregistrez cântecele pentru că începeam să le uit. Am compus prea multe melodii, și nu-mi mai încăpeau în minte. Pe măsură ce le înregistram, am văzut că pot face o primă machetă.

În ciuda sunetului, cred că nu s-a pierdut calitatea cântecelor. Pe deasupra, urmează un model uniform: mereu o singură voce și o chitară. La momentul potrivit. Fără întreruperi. O uniformitate care poate face ca ascultarea să pară monotonă, e drept.

Cu privire la problema limbii, nu-i nici o limbă. Numai vocea ca un instrument în plus. Pură improvizație. Melodia persistă, dar sunetele se schimbă. Nu se repetă niciodată. Asta îmi permite să creez într-un prezent strict și să-mi exprim emoțiile pe care le simt chiar în

momentul acela. E ciudat, dar cred că spectatorul simte în vreun fel această imediatețe.

Din proprie experiență știu că atunci când cânt în acest fel reușesc să exprim niște emoții pe care nu sunt capabil să le redau prin cuvinte. La cei pe care mi i-am ales drept guru în muzică am admirat întotdeauna luminozitatea și forța spiritului. O muzică luminoasă ce-ți face bine la suflet, care te poartă într-un loc plăcut, care-ți dă forță și curaj, care-ți dă speranță.

Dacă vreodată voi izbuti să transmit aceste valori, mă voi simți împlinit.

Îmi place să spun că în nici o țară nu sunt înțeles, dar, în același timp, toată lumea mă înțelege. E ceva universal în toată povestea asta.

Pe de altă parte, există un fel de disoluție a eului. Cred că limbajul nostru e un element fundamental în construirea propriei identități. Ne face să ne creăm pe noi înșine.

Când cânt, nu simt realmente că eu sunt cel care cântă. Un fel de neant. Nu mai există nimic. Sau poate să fie invers: sunt mai mult ca niciodată eu. Îmi creez propriul limbaj, schimbător în orice clipă, ca realitatea însăși.

Sunt mare admirator al lui Nietzsche, Wittgenstein și Foucault și al studiilor lor despre limbaj. Al felului în care limbajul ne determină modul de a vedea și de a înțelege lumea.

Însă toate astea sunt vorbe. Știu, caut nod în papură. Dar ceea ce contează este muzica și faptul că impulsul

care mă face să cânt astfel e natural și spontan. Cred că provine dintr-un spirit inocent și pur.

De fapt, eu cântam așa de mic, când dormeam cu fratele meu în aceeași cameră, într-un pat suprapus. El adormea imediat. Atunci eu, de sus, pe întuneric, începeam să cânt. Nu știu ce naiba cântam. Eram un copil și n-aveam încă nici discuri, nici cântece favorite. Pur și simplu cântam.

Dar, mă rog, așa cum am auzit adesea, inocența copilului e naturală. Inocența adultului este rodul unei adevărate munci. Eu nu știu dacă mi-am păstrat-o, dacă mi-am recuperat-o sau dacă numai cred că o am și, în realitate, nu o am.

În sfârșit, cum puteți vedea, mă pasionează să vorbesc despre temele astea. Întrec măsura. Și, la urmă, am vorbit prea puțin despre muzică.

O caldă îmbrățișare și pe curând!

DANIEL LUMBRERAS

Arheologie sentimentală

Era patru dimineața și eu încă nu reacționasem. Cufundat într-o cadă cu apă care se și răcise, gândurile mele oscilau între telefonul Gabrielei și acel lung și profund mesaj electronic.

Prea des în viață lucrurile nu se petrec cum ne așteptăm. Eu prevăzusem o ceartă pentru vasul distrus și, în loc de asta, ceea ce se distrusese, cel puțin pentru moment, era relația noastră. Credeam că răspunsul la întrebarea mea adresată cantautorului va fi tăcerea sau două rânduri, când iată că primisem o scrisoare pe care aveam s-o recitesc de multe ori în zilele următoare.

Lumea e imprevizibilă, dar înțelepții susțin că totul se întâmplă atunci când trebuie să se întâmple. Și asta-i cel mai îngrijorător. Eu nu înțelegeam de ce, după opt ani, Gabriela provocase tocmai acum scufundarea Atlantidei noastre.

Încercând să nu iau în seamă că eram pe cale să înghețe de frig, am trecut în revistă traiectoria noastră, pentru a încerca să înțeleg cum ajunseserăm până în acest punct. Până în punctul în care ea să nu se

întoarcă dintr-o călătorie de lucru care trebuia să dureze cel mult două săptămâni.

Începuturile relației noastre fuseseră ciudate și, în același timp, emoționante. O cunoscusem pe Gabriela pe vremea când era o copilă și ne reîntâlniserăm când trecuserăm de 35 de ani. După câteva luni de îndoială, începuserăm să ieșim împreună. Două decenii și jumătate fără să știm nimic unul despre celălalt dau material pentru multe conversații, care urmează de obicei un scenariu prestabilit la toate perechile aflate la început.

După ce fac dragoste ca nebunii, se intră în faza de arheologie sentimentală. Fiecare se simte obligat să relateze povestea amorurilor sale și să explice de ce au eșuat diferitele relații avute. Asta poate ajunge să fie plictisitor, mai ales la început, când nici unul nu se gândește la altceva decât să se arunce asupra celuilalt. Însă în mod sigur se poate discuta în timpul unei plimbări prin parc, la cină sau trândăvind în pat, după o noapte de pasiune.

E un fel de „morb" să afli ce l-a împins pe celălalt spre alți parteneri de pat. Ne interesează de asemenea să aflăm ce „n-a mers" în poveștile anterioare, pentru a nu face aceleași greșeli. Ești îndrăgostit și năzuiești să dăinuie veșnic ceea ce construiți împreună.

În această primă fază eu am avut foarte puțin de povestit, fiindcă trăisem mai mult amoruri platonice decât reale. Și, după 30 de ani, nici măcar platonice;

mă închisesem în cochilia mea ca un melc, făcând din lumea întreagă un teritoriu ostil.

La rândul ei, Gabriela îmi explicase cele trei relații pe care ea le considera importante. Mi-am imaginat că restul erau aventuri. N-a fost prea darnică cu detaliile, pentru că avea o idee fixă: să șteargă trecutul, de parcă, în loc de lutul care a făcut din noi ceea ce suntem, ar fi o materie nedemnă, pe care trebuie s-o îngropăm foarte adânc.

Îi venea greu să vorbească mai ales despre anii petrecuți în Japonia, dând lecții de engleză. Locuia la Ōsaka și, când nu era cu elevii, citea antologii de povestiri în engleză în camera ei închiriată.

Pesemne se întâmplase ceva grav acolo, de se hotărâse brusc să se întoarcă. N-a vrut niciodată să-mi explice motivul. Pur și simplu nu voia să vorbească.

Revenind la arheologia sentimentală, când se termină această fază asigurată de povești, începe adevărata provocare. Perechea nu se mai poate baza pe eșecurile trecutului și nu mai dispune decât de prezentul care se desfășoară, adesea fără mari bucurii, zi de zi.

În loc să-ți inciți partenera explicându-i cum te-ai regulat între două mașini cu o fată de la tine din clasă, îi faci un rezumat despre cum ți-ai petrecut ziua de lucru. La început are haz, pentru că nu cunoști actorii măruntei drame cotidiene care dau reprezentații în teatrul de la locul de muncă. Dar când ai ascultat același serial de o sută de ori, sau de o mie, treaba începe să te obosească.

Problemele sunt totdeauna aceleași și sfaturile pe care i le poți da perechii tale sunt de asemenea aceleași.

Ajunși aici, fascinația ce alimentează focul iubirii începe să se stingă.

Motivele îngerului

La cinci dimineața am schimbat cada, unde eram gata să fac o pneumonie, cu canapeaua și o pătură subțire. Căutând un soi de ancoră care să mă lege de fericirea trecutului, m-am uitat pentru a nu știu câta oară la *Cerul deasupra Berlinului*.

Este ciudat să vedem cum îi afectează pe clasicii modernității trecerea timpului, cum e cazul acestui film al lui Wenders. Având ca protagonist un înger care se hotărăște să devină muritor, filmul își menține frumusețea prin imaginile alb-negru – majoritatea – și prin inspiratul text al lui Peter Handke, care a scris scenariul împreună cu regizorul.

Ritmul totuși pare insuportabil de lent în epoca telefoanelor inteligente și a rețelelor sociale. Nu mai știm să stăm liniștiți în fața unui ecran unde nu se petrece nimic. Sau aproape nimic.

Chiar și așa, poate fiindcă eram traumatizat de șoc, de apa rece din cadă și de nesomn, mi-a făcut bine să mai văd o dată motivele îngerului pentru a renunța la eternitate.

E minunat să trăiești numai prin spirit și, zi de zi, mereu, să vezi planul spiritual al ființelor. Însă uneori mă satur de existența mea spirituală eternă. Aș vrea atunci să nu mai plutesc veșnic la înălțime, aș vrea să-mi dau seama că am greutate, să anulez absența frontierelor și să mă leg de planeta Pământ.

La fiecare pas, la fiecare pală de vânt, mi-ar plăcea să pot striga în gura mare:

„Acum, acum, acum!"

Și să nu mai tot spun „dintotdeauna" sau „veșnic".

Să mă așez pe locul liber la o partidă de cărți. Să mă salute lumea... fie și cu o ușoară mișcare din cap.

În timp ce ochii mi se închideau, mi-am zis că, într-un anume fel, mă simțisem și eu așa când am coborât din cerul autorilor germani și al compozitorilor de muzică clasică pentru a o iubi pe Gabriela.

Bărbatul care se îndepărtase de lume grație aripilor artei și culturii – refugiile mele față de realitatea din afara mea – revenise pe Terra ca să se bucure de plăcerile simple.

... ce încântător trebuie să fie să te întorci acasă după o zi grea, să dai mâncare pisicii, cum face detectivul Philip Marlowe. Să ai febră, să-ți pătezi degetele cu cerneală neagră citind ziarul, să te entuziasmezi nu doar de lucrurile spirituale, ci și de mâncare, de conturul unei cefe, de o ureche.

Să minți. Ca un hoț. Să simți că scheletul ți se mișcă odată cu tine când umbli.

În sfârșit, să bănuiești doar cum stau lucrurile, în loc să le știi pe toate. Să poți spune: „Ah!", „Oh!" și „Vai!", în loc de „Da" și „De acord".

„Ah!", „Oh!" și „Vai!" erau trei cuvinte pe care puteam să le spun și să le tot repet, ținând seama de situația mea. Ăsta a fost ultimul gând care mi-a trecut prin minte înainte de a adormi.

Templul Pavilionului de Aur

Nu se făcuse încă nouă dimineața când m-am trezit. M-a năpădit un sentiment și mai amar decât cel din zori.

În nebulozitatea nopții, drama mea părea să facă parte dintr-un coșmar sau dintr-un delir alcoolic, chiar dacă nu băusem nici un pahar. Mă simțisem îndreptățit să mă contopesc cu îngerul din film în vreme ce omenirea dormea, în așteptarea unei noi zile.

În lumina supărătoare a dimineții, nu-mi rămânea decât să-l accept pe cel în care mă transformasem: un om singur fără voia lui.

Bărbierindu-mă ca să mă duc la facultate, deși în primele ore n-aveam nici examene și nici consultații, îmi priveam firele cărunte care până la urmă câștigaseră bătălia cu cele negre. Și pungile de sub ochi erau mai proeminente, chiar dacă lacrimile nopții se prea poate să le fi influențat.

„Poate ar trebui s-o suni ca să afli cum se simte", mi-am zis pe când îmi învioram fața cu aftershave. „Se spune că persoana care părăsește se simte mai rău decât cea părăsită."

M-am îmbrăcat cu totul în negru, în armonie cu starea mea de spirit, și m-am târât până la ușă ca un animal obosit. Am dat să ies, când am observat că aveam o nouă vedere sub picioare.

Am bănuit că o lăsase acolo poștașul dis-de-dimineață, profitând de faptul că-i ducea lui Titus vreun pachet.

Vederea de acum înfățișa un templu oriental zvelt, în mijlocul unui peisaj de munte. Nu mi-a fost deloc greu să ghicesc că avea aceeași proveniență ca aceea cu pisica, ce-mi purtase atâta ghinion.

Timbrul și ștampila erau în japoneză, iar dintr-un colț al vederii reieșea că fotografia Templului Pavilionului de Aur fusese făcută la Kyōtō. La fel ca vederea anterioară, numele și adresa mea fuseseră scrise cu stiloul, cu o caligrafie fină.

Mă simțeam descumpănit că nu știam cine naiba îmi trimitea vederi, mai ales ținând seama că nu fusesem niciodată în Japonia. Totuși, cel mai mult mă neliniștea spațiul rezervat mesajului.

Era cu desăvârșire gol.

Umami[1]

Prea confuz și adormit ca să fac ceva folositor, cel mai bine era să-mi schimb programul în acea zi de marți. Am urcat la Titus, căutând puțină căldură umană.

Ca în fiecare zi a săptămânii, inclusiv sâmbăta și duminica, acesta se afla la masa lui, cu calculatorul, înconjurat de cărți. Bătrânul redactor avea o neostoită capacitate de muncă, chiar dacă trupul părea că se împuținează cu fiecare zi ce trecea. Cu capul complet ras, mă făcea să mă gândesc la călugării zen din temple ca acela al Pavilionului de Aur.

Lovitura pe care tocmai o primisem era prea recentă ca să vorbesc despre ea, așa că am luat-o pe ocolite:

— A sosit o a doua vedere.

Am lăsat-o pe masă ca să-l oblig să-și ia ochii de la calculator. După o primă privire, și-a scos ochelarii pentru a-i șterge și a cercetat vederea pe ambele fețe.

— Se pare că ai un prieten fidel în Kyōtō. Cealaltă a fost trimisă din același oraș.

---

1. Savoare.

— Prieten fidel?! Nu cunosc pe nimeni la Kyōtō și nici în vreun alt loc din Japonia. Trebuie să fie vorba de o greșeală.

— Nici o greșeală nu se produce de două ori în același fel. Pe deasupra, numele și adresa ta sunt scrise clar la destinatar. N-are cum să fie o greșeală.

Am luat un taburet pentru a mă așeza lângă el, ca un copil care caută sfatul și protecția părintelui său. Eu aveam nevoie de amândouă, fiindcă mă simțeam rănit și pierdut ca un câine pe șosea.

Titus a observat pesemne ceva, căci mi-a pus mâna pe umăr și a spus:

— O să fac un ceainic cu *kabusecha* și vorbim pe îndelete.

Am rămas acolo, liniștit, privind circuitul trenulețelor pe care Titus le punea în funcțiune atunci când simțea nevoia să se rezolve. De sub măsuța pe care erau așezate, Mishima – se ținuse după mine până aici – urmărea scena cu ochi întrebători.

Amfitrionul s-a întors cu un ceainic de fontă și două cești de formă neregulată.

— Sunt japoneze, ca prietenul tău, a zis și mi-a făcut cu ochiul. O să bem în sănătatea lui infuzia asta de *kabusecha,* care e la jumătatea drumului între *sencha* și *gyokuro*. Totul e o chestiune de *umami*.

— Nu pricep o iotă din ce-mi spui, Titus.

Redactorul s-a așezat lângă birou, cu scaunul rotativ întors spre mine, și a umplut cu lichid verde cele

două ceșcuțe. O aromă delicată de iarbă proaspătă s-a răspândit în cameră.

— În ultima vreme sunt foarte interesat de lumea ceaiului, mi-a explicat. Trupului meu nu i-au mai rămas multe ore de zbor, așa că iau cât pot antioxidanți pentru a întârzia momentul în care o să se paradească de tot.

Mi-am amintit de criza cardiacă pe care o suferise cu câțiva ani în urmă, când mă văzusem nevoit să-l înlocuiesc în munca lui de redactor. Dădusem greș cu desăvârșire.

— Cele trei varietăți pe care ți le-am pomenit înainte depind numai de forma în care se cultivă aceeași plantă, a continuat, mândru că poate să povestească cuiva despre ultima lui pasiune. *Sencha* este ceaiul verde în stare naturală. Se lasă să crească la soare de la început până în momentul recoltării. La cealaltă extremă avem *gyokuro*, șampania ceaiurilor verzi. Frunzele se acoperă temeinic înainte de a fi culese. Între ambele varietăți se află cea pe care o vom servi acum. Gustă...

Mi-am dus ceașca la gură să sorb prima înghițitură din infuzie, care era delicată și puțin amăruie.

— *Kabusecha* e pe jumătate *umami*, fiindcă puțină lumină solară e permis să se strecoare pe când cresc frunzele.

— Dar ... ce naiba e *umami*?

— E amăreala ceaiului. Ochii adânciți în orbite ai lui Titus mi-au cercetat chipul. Și acum, dacă mă gân-

desc, văd că *umami* are o mare valoare simbolică atunci când vine vorba de problemele omenești.

Și-a apropiat ceașca de nas și, înainte de a sorbi, a inspirat aroma răspândită de *kabusecha*. Am așteptat în liniște să continue.

— Cu cât planta primește mai puțină lumină în timp ce ajunge la maturitate, cu atât crește *umami*. La fel se întâmplă și cu emoțiile omenești. Dacă nu vânturi o neliniște, va dospi înăuntrul tău până te va transforma într-un amărât.

— Asta ai citit pe fața mea? am sărit eu.

— Da. Povestește, Samuel. Ce s-a întâmplat?

Universul se mișcă

I-am relatat punct cu punct conversația telefonică din noaptea ce trecuse, în timp ce Titus făcea să circule trenulețul electric pe șine. De fiecare dată când trecea pe deasupra motanului, acesta bătea cu coada în parchet. Când am terminat de vorbit, a mai rămas un moment cu ochii la mișcările acelea, având o expresie îngândurată. Apoi s-a întors încet spre mine și a zis:

— Nu poți face nimic chiar acum. Doar să accepți natura *Wabi-Sabi* a tuturor lucrurilor, inclusiv a dragostei.

— Termenul ăsta era scris pe prima vedere... m-am surprins gândind cu voce tare. Ai verificat ce e *Wabi-Sabi*?

— Și încă cum! Până într-atât încât am aflat că Gottfried Kerstin s-a hotărât să scrie un întreg manual pe tema asta. Am deja o editură interesată să-l publice și chiar azi am scris prologul.

Am intrat imediat în alertă. Nu uitam de momentul când Titus, care-și începuse sub pseudonim una din cărțile lui inspiraționale, *Mic curs de magie cotidiană*, mă procopsise cu terminarea ei, fiindcă se îmbolnăvise.

— Citește și o să înțelegi despre ce vorbesc.

A dat click pe un document pe care-l avea salvat în calculator. Într-adevăr, Gottfried Kerstin prezenta un concept foarte bine înrădăcinat în cultura japoneză.

*Există o întreagă concepție estetică și, în același timp, o filozofie de viață în expresia „*Wabi-Sabi*".*

Wabi-Sabi *face referire la frumusețea a ceea ce este imperfect, temporar și incomplet. Această concepție, ca atâtea altele din cultura japoneză, se inspiră din observarea naturii. Nimic nu este perfect în natură – sau cel puțin nu în sensul geometric-euclidian în care concepem perfecțiunea în Occident – dat fiind că este plină de asimetrii. Nimic nu e permanent în natură, căci totul în viață se naște și moare și se află în continuă schimbare. Nimic din natură nu e complet sau desăvârșit încheiat, întrucât ideea de completitudine este doar o abstracție creată de mintea omului.*

Filozofia concepției Wabi-Sabi *s-a ivit prin opoziție cu perfecționismul chinez din secolul al XVI-lea, și este prezentă în ceremonia ceaiului, în arta japoneză a aranjamentelor florale (ikebana), în poemele haikú și în teatrul Nō.*

— Nimic nu e permanent... am repetat. La asta te refereai când ai vorbit de dragoste?

— Dacă am concepe iubirea ca pe o altă artă omenească, după părerea japonezilor aceasta ar urma

principiile *Wabi-Sabi*. Este imperfectă, fiindcă orice pereche este suma și alăturarea a două imperfecțiuni. Este incompletă, pentru că relațiile nu încetează niciodată să evolueze, într-un sens bun sau rău. Și e temporară sau pieritoare, într-adevăr. Trebuie să profiți de ea atâta timp cât durează.

— Atunci... tu nu crezi că iubirea poate fi eternă, ca în poveștile sau în filmele romantice de la Hollywood?

Titus a oprit trenulețul, ca și cum îi era foarte limpede ce părere avea despre subiect. Aplecându-se spre mine, mi-a aruncat o privire ostenită și a declarat:

— Nu poate fi în nici un chip. Nici un cuplu care trăiește în deplină armonie nu e veșnic, pentru că unul din parteneri va muri înaintea celuilalt. A rămas câteva clipe gânditor: Numai dacă nu fac o nebunie împreună, desigur.

— Se poate să ai dreptate, am oftat, dar nu e o consolare, când abia ce-ai primit o lovitură de baros.

— Înțeleg că acum ești rănit, dar și sentimentul ăsta o să treacă.

N-am știut ce să mai zic. Pe când stăteam de vorbă cu bătrânul redactor, mă întrebam când s-o fi bucurat de dragoste ultima oară. Îl cunoscusem pe Titus când era deja singur și nu știam despre el decât că a avut odată o pereche, dar a lăsat-o baltă – zicea el – fiindcă femeia îi făcea capul calendar și el avea nevoie de liniște.

— Gabriela n-a spus, de fapt, că totul s-a terminat, m-am apărat. A zis doar că are nevoie de o pauză. Poate

că, după ce petrece o vreme locuind la prietena ei, se întoarce.

— Sau poate nu se mai întoarce niciodată. Să nu-ți faci iluzii, sau riști să aștepți autobuzul unei linii suspendate.

— Credeam că o să mă încurajezi, Titus, am protestat, dar de fiecare dată mă amărăști și mai tare. De ce să nu putem avea o a doua șansă? Eu nu simt că s-a sfârșit pentru totdeauna.

— Universul se mișcă.

Aceste cuvinte descumpănitoare au pus punct discuției noastre. Minutele se scurgeau și Titus voia să-și vadă mai departe de scris.

I-am mulțumit pentru ceai și pentru încercările lui de a mă ajuta, cu toate că mă simțeam mai neconsolat decât înainte de a urca la el.

Tocmai dădeam să plec, când și-a ridicat capul și a adăugat:

— În locul tău m-aș duce să-l vizitez pe prietenul acela, profitând de faptul că termini cursurile. O să-ți prindă bine să te distanțezi un timp de lumea cunoscută.

— Despre ce prieten vorbești?

— Despre cel care-ți trimite vederi din Kyōtō. Nimic nu se întâmplă fără rost, doar îmi cunoști părerea. Dacă ți-au sosit chiar în momentul ăsta înseamnă că trebuie să mergi mai departe și să descoperi ceva. Eu unul așa aș face.

Iubire *Wabi-Sabi*

Restul zilei de marți l-am petrecut în pat, așteptând un telefon care n-a venit. Îi scrisesem Gabrielei două mesaje, la care îmi răspunsese foarte succint. Era neclintită și numai Domnul știa când avea să reacționeze.

Cu laptopul pe genunchi, mi-am trecut timpul căutând informații cu privire la frumusețea imperfecțiunii despre care scria acum Titus. Navigând pe Google, mi-au apărut un manual din 2012, *Wabi Sabi Love*, care, ca o ironie, vorbea despre arta de a face iubirea să dăinuie, și un cântec cu același titlu, lansat acum doi ani.

L-am ascultat online. O voce răgușită cânta, pe niște acorduri de chitară distorsionată:

Where has magic gone?
Clouds wrap your bright soul
Embrace me,
I'm a child now
begging for a smile.[1]

1. Unde a pierit magia? / Norii-ți învăluie sufletul luminos / Îmbrățișează-mă, / Acum sunt un copil / care cerșește un zâmbet (în engleză, în original).

Așa cum se întâmplă în asemenea cazuri, cântecul părea că vorbește de povestea noastră nefericită. Poate că, într-adevăr, într-un anumit moment pe parcursul celor opt ani de conviețuire, magia pierise fără ca eu să-mi dau seama și Gabriela se simțise sufocată de cotidianitate. Putea fi vorba doar despre orizonturi de așteptare diferite. Chiar dacă nu locuiserăm niciodată împreună, mie îmi plăceau ritualurile cu care ne obișnuiserăm. De două ori pe săptămână mă duceam s-o aștept când ieșea de la lucru – schimbase magazinul de discuri cu o galerie de artă – sau venea ea să mă caute. Mergeam la cinema, întotdeauna la filme subtitrate, și apoi să cinăm. Pe urmă ne duceam acasă la mine sau la ea să facem dragoste. Și tot așa, săptămână de săptămână. În weekend nu ieșeam aproape niciodată; ea spunea că o deprimă să se amestece cu turma și prefera să rămână acasă, citind.

Stop complaining low,
life is pure imperfection.
Things are bumpy and rough
that's what's so funny about it.[1]

Fiecare obstacol dovedea, în viziunea mea, că ființa omenească a fost aruncată într-o lume fără justiție cosmică. Lucrurile se petrec fără nici un motiv – în

1. Nu te mai plânge în șoaptă, / viața-i doar imperfecțiune. / Lucrurile nu-s netede, ci colțuroase / și-n asta constă tot farmecul (în engleză, în original).

privința asta eu gândeam cu totul altfel decât Titus – și nu trebuie să căutăm motive. Suntem naufragiați ai hazardului.

Gabrielei nu-i era pe plac felul în care vedeam eu lucrurile. Prefera să creadă într-un destin călăuzitor, care acum îi poruncea s-o rupă cu mine. Pesemne considera că eu îi dădusem tot ce puteam să-i dau. Devenisem previzibil. Oare va căuta, după pauza acaesta, pe cineva mai spontan? Un artist poate, dintre aceia pe care îi promova galeria ei?

Negreșit, va avea ce discuta cu el, mai mult decât cu un profesor amărât de germană, care locuiește cu un motan.

Tolănit pe picioarele mele, Mishima a scos un miorlăit de parcă mi-ar fi auzit lamentația. Cântecul era pe terminate, așa cum ajunsese la sfârșit prima mea poveste de dragoste – și poate ultima.

Wabi Sabi love,
circles never close.
Let´s crash
our unwise dreams
against the world.[1]

1. Iubire *Wabi Sabi*, / cercurile nu se-nchid în veci. / Să ne zdrobim / visurile necugetate / de lume (în engleză, în original).

Cum să lupți împotriva singurătății

Fără să ies din letargie, am ales de pe Spotify un album al trupei Wilco, una dintre puținele formații care îmi plăceau – poate fiindcă semăna cu Beatles –, atunci când nu ascultam muzică clasică.

N-am înțeles niciodată titlul acestui disc, *Summerteeth*, dar conține unul dintre cântecele mele favorite, interpretate de formația din Chicago. Îndeosebi *How to Fight Loneliness*, care chiar atunci mi se potrivea de minune, deși nu erau sfaturi pentru cineva ca mine.

Drag your blanket blindly
Fill your heart with smoke
And the first thing that you want
Will be the last thing you never need.[1]

Profilul meu e mai curând al unui bărbat de pe vremuri, care plânge ascultând Bach, decât al unui

1. Trage-ți orbește pătura / Umple-ți sufletul de fum / Și primul lucru dorit de tine / Va fi ultimul de care ai nevoie (în engleză, în original).

rocker care se dedă drogurilor ca să-și uite suferința din dragoste.

Urmând ceea ce-ar fi spus un terapeut care-ar analiza situația mea patetică, dacă voiam s-o scot la capăt, trebuia să socializez. Stând acasă cu Mishima, nu făceam altceva decât să întorc pe toate fețele iubirea mea *Wabi-Sabi*. O relație care, precum o frunză căzută, nu putea să mai învieze.

Însă nu-i ușor să treci în revistă prietenii când ți-ai petrecut existența fără să ieși cu nimeni – în afară de Gabriela – și viața ta socială se limitează la un motan și la un bătrân redactor care e veșnic ocupat.

Pe neașteptate, mi s-a făcut dor de Valdemar, tipul excentric care cerceta fața ascunsă a Lunii. Era o persoană dificilă, dar îmi aminteam adesea lungile discuții pe care le avuseserăm pe temele cele mai stranii. Ajunsesem să-l găzduiesc la mine. Mai exact la Titus, pe când acesta era în spital.

Într-o zi a dispărut așa cum sosise, lăsând în urmă manuscrisul despre Lună, și n-am mai știut de atunci de soarta lui. Nu i-am dat de urmă pe Facebook, și cu atât mai puțin pe LinkedIn, deoarece Valdemar nu mai avusese nici un loc de muncă de multă vreme.

Dispăruse în bătălie.

Oare urma să se întâmple la fel și cu Gabriela? Faptul că nu locuiserăm împreună avea avantajul că ea nu lăsase nimic la mine acasă, în afară de vasul acela care acum nu mai era. Fie că avea să se întoarcă sau nu de la Paris, poate urma să dispară și ea din viața mea.

Încercând să-mi alung gândurile negre, m-am apucat să răspund lungului e-mail al lui Daniel Lumbreras. Starea mea sufletească nu era prea lirică, dar i-am adus la cunoștință că îmi plăcuse foarte mult scrisoarea de la el și că aș fi vrut să merg odată la un concert de-al lui.

După ce am expediat e-mailul, golul și singurătatea s-au așternut din nou în cameră, copleșindu-mă de-a dreptul.

Atunci mi-a venit în minte Meritxell. Dincolo de faptul că devenise medicul veterinar al lui Mishima din momentul în care-l găsisem – trecuse deja de jumătatea vieții lui feline –, relația dintre noi semăna cu o prietenie de mică intensitate.

Nu mai vorbiserăm de aproape un an, așa că m-am hotărât s-o sun pe mobil cu o scuză oarecare. Ca și cum ar fi putut citi numărul pe care-l formam, motanul a sărit din pat și s-a strecurat afară din cameră.

— Samuel, tu ești?

— Da. Nu eram sigur că numărul ăsta mai e valabil. A trecut prea multă vreme de când nu l-am adus pe Mishima la control.

— A pățit ceva?

— Nu, din câte știu... m-am grăbit să improvizez ceva. În fine, în ultima vreme se scarpină mult la ureche. Poate că trebuie să vezi dacă nu are paraziți.

— Dacă se scarpină foarte des adu-l la cabinet, chiar dacă n-o să fiu eu, a zis cu tonul ei direct dintotdeauna. Din cauza unei probleme de sănătate nu mă pot ocupa de pisici o vreme.

— Asta înseamnă că nu lucrezi?

— Acum nu.

În acel moment mi-am dat seama cât de absurdă era conversația aceea. Trebuie să fii la pământ de tot ca să cauți empatie la medicul veterinar al pisicii tale, dar Meritxell a spus pe neașteptate:

— Știi că sunt foarte aproape de casa ta? Am venit în Gracia să fac niște cumpărături. Dacă vrei...

— Bem o cafea? i-am luat eu vorba din gură.

— Bine. Ne vedem la cafeneaua Canigó. Trebuie să-ți spun ceva important.

O ofertă neașteptată

Era cinci și zece după-amiaza când m-am întâlnit cu Meritxell în ușa unei vechi cafenele din Gracia. Imediat mi-am dat seama care era lucrul acela atât de important pe care voia să mi-l spună.

Un pântec mai mult decât proeminent arăta că se afla într-o fază înaintată a sarcinii. În afară de asta, continua să fie fata senină, cu trăsături frumoase, pe care o cunoscusem cu opt ani în urmă. Mi-a zâmbit de parcă se amuza teribil de surpriza de pe chipul meu când am văzut-o în ce stare era.

— Felicitări, i-am zis, înclinându-mă s-o sărut pe amândoi obrajii. Nu știam că...

— Nici eu nu știam acum un an. S-a întâmplat așa, aproape de la o săptămână la alta.

Pe când ne așezam în cafeneaua aceea cu ventilatoare în tavanul înalt, mi-am zis că eram probabil grozav de tare de cap. Nu înțelegeam sensul spuselor ei. Imitând noul obicei al lui Titus, am cerut un ceai verde înainte de a glumi:

— De la o săptămână la alta? Vorbești cu ușurătatea cuiva care vede cum îi crește o ciupercă într-o glastră.

Meritxell a izbucnit în râs la gluma mea, și eu am profitat de momentul acela ca să admir armonia chipului ei. Avea ceva ce transmitea seninătate. Poate contribuia și vocea ei profundă, deloc stridentă.

— N-am un partener, mi-a spus brusc. Copilul va trebui să crească fără tată.

Această mărturisire neașteptată m-a luat prin surprindere. Mi-am umplut ceașca cu infuzie și m-am încumetat s-o întreb:

— Tatăl copilului te-a părăsit?

— Nu știu cine este, mi-a dezvăluit cu o expresie amuzată, văzându-mi uimirea. Am apelat la o inseminare artificială.

Mi-am dus la gură infuzia – de o calitate cu mult inferioară celei făcute de Titus – , gândindu-mă că era mai curajoasă decât crezusem. Am înțeles și ceea ce-mi spusese despre concediul ei. Femeile însărcinate sunt sfătuite de obicei să nu stea în preajma pisicilor.

A sorbit o înghițitură din apa ei minerală înainte de a-mi explica:

— În curând fac 40 de ani și am obosit să tot aștept sosirea bărbatului cu care să întemeiez o familie. După câteva decepții, am decis să-mi realizez visul fără să mai depind de nimeni.

— Vei fi o mamă minunată, am spus spontan.

— Voi încerca măcar. Dragostea ce-o simt pentru acest copil pe care nu-l cunosc încă mă va ajuta să lupt.

— Va fi poate greu la început... am gândit cu glas tare. Când copilul va avea patru luni va trebui să te întorci la lucru. Ai rude apropiate?

— N-am pe nimeni. N-am frați, și părinții mei au murit de mult. M-au avut foarte târziu.

— În acest caz e admirabil pasul pe care l-ai făcut. Sunt viitori tați și viitoare mame care se simt speriați, deși au o familie numeroasă în jur.

Meritxell mi-a mulțumit pentru comentariu cu un zâmbet care a făcut să-i strălucească ochii. M-a întrebat apoi care mai era viața mea. N-am omis nimic, dar nici nu m-am lungit cu detaliile. Nici ea n-a insistat în privința cauzelor despărțirii mele, și i-am fost recunoscător pentru asta, fiindcă, în realitate, nu le cunoșteam nici eu.

Însă povestea cu cele două vederi a fascinat-o la fel cum se întâmplase și cu Titus și mi-a dat același sfat:

— Eu, în locul tău, m-aș duce să-l caut pe prietenul ăsta necunoscut.

— Nu știu cine e persoana care îmi trimite vederile. Știu numai că vin de la Kyōtō.

— Vechea capitală a Japoniei, a oftat. Întotdeauna mi-am dorit să merg acolo. Dar va trece mult timp până să pot face așa ceva... Și n-ai nici adresa expeditorului?

— Cred că nu, deși am descoperit că prima vedere, cea cu pisica salutând, are adresa unui atelier.

— Un atelier unde fac *maneki-neko*?

— Nu știu... Pisicile astea de obicei sunt făcute în China. Scrie „atelier" cu litere latine, așa că probabil

are vreo legătură cu *Wabi-Sabi*. Îi explicasem deja ce înseamnă cuvântul scris cu stiloul. Sau poate că nu, cine știe.

— Du-te și întreabă dacă cineva din atelier ți-a trimis-o.

— Asta-i absurd! Nu cunosc pe nimeni acolo și nu pricep de unde-ar putea avea adresa mea.

— Un motiv în plus să te duci! Pe deasupra, parcă spuneai că ai vacanță peste două săptămâni.

— Vorbești de parcă Kyōtō ar fi la o aruncătură de băț, am mormăit, gândindu-mă pentru prima oară la posibilitatea de a face nebunia asta. Trebuie să fie 15 sau 16 ore de zbor.

— N-o fi mare diferență față de atunci când stai acasă și citești, m-a îndemnat ea. O să ți se pară că timpul zboară. Atât doar, asigură-te că vei fi aici la sfârșitul lui iulie.

— Oricum trebuie să fiu și pentru probleme de facultate... am adăugat, mirat. De ce spui asta?

— Adevărul e că mi-e cam rușine să-ți spun. Ochii ei mai curând mici s-au îndreptat spre ușa de sticlă, prin care se vedea Piața Revoluției în lumina după-amiezii. Apoi m-a privit fix și m-a întrebat: Ai vrea să fii nașul copilului?

Pregătiri de călătorie

Mi-am petrecut zilele următoare într-o stare de spirit care oscila haotic de la tristețe și descumpănire la o speranță intermitentă. Aceasta din urmă se hrănea din propunerea insolită făcută de Meritxell, pe care o acceptasem fără să știu de ce.

În fine, știam de fapt: în abisul existențial în care căzusem – mă aflam în pragul depresiei –, faptul că o mamă singură s-a gândit la mine pentru a mă ruga să fiu nașul copilului ei mi se părea cel puțin frumos.

Desigur, nu era decât doctorița motanului meu și de un an de zile nu ne mai văzuserăm, dar era reconfortant să știu că, peste câteva săptămâni, cineva avea să mă aștepte undeva.

Pe de altă parte, pe măsură ce-mi asumam realitatea că Gabriela mă părăsise, tot ce avea legătură cu ea îmi făcea rău, inclusiv propriul meu oraș. Ființă cu tabieturi, ruta mea de zi cu zi – acum din nou de bărbat singur – era un câmp minat, fiindcă pretutindeni fusesem cu ea. Gabriela mă însoțise adesea până la facultate după ce-și petrecuse noaptea la mine. Străbătuserăm

împreună de o mie de ori strada Verdi în sus și-n jos, ca să bem un pahar la barul Bagnoire, să răsfoim cărți la librăria Taifa sau să intrăm la cinematografele Verdi pentru a vedea un film *indie*.

Toată lumea mea era marcată acum de absența ei.

Ideea de a pleca, oricât de stupid ar fi fost motivul, a început să prindă contur în mintea mea. Kyōtō, de ce nu? Titus și Meritxell insistau să mă duc, chiar dacă încercasem să iau legătura prin e-mail cu atelierul *Wabi-Sabi* și nu primisem nici un răspuns.

Chiar și Daniel Lumbreras dispăruse după mesajul acela lung.

Singur și cu o vară nesfârșită în față, aveam categoric nevoie să schimb aerul, și vechiul Kyōtō putea fi un loc la fel de bun ca oricare altul.

Mentalitatea mea germanizată m-a făcut să mă ocup imediat de logistica acestui plan. Consulatul japonez mi-a comunicat că n-aveam nevoie de nici un fel de viză dacă șederea mea nu depășea 90 de zile.

M-au pus în legătură cu o agenție niponă de turism. Acolo mi-au dat un voucher de 15 zile pentru a călători prin țară cu trenul numit *shinkansen*, trenul-glonț, deși nu aveam nici o intenție să fac turism. Mi-au făcut rost, la un preț de aur, și de patru zile de cazare într-un *ryokan*, tipul de hotel tradițional din Kyōtō.

Am achiziționat bilete cu întoarcere deschisă de la compania Quatar Airways, via Doha. Un ghid *Lonely Planet* îmi completa bagajul.

Când am avut totul adunat pe biroul de acasă, mi-am dat seama că nu-mi mai rămânea decât un lucru de rezolvat: cine naiba să aibă grijă de Mishima cât voi fi plecat în țara de unde îi provenea numele?

Răspunsul se afla la etajul de sus.

Era duminică atunci când am urcat să-i spun lui Titus că în sfârșit plecam și să-l rog să țină motanul sub masa cu trenulețele preț de două săptămâni. Mă îndoiam că voi rezista mai mult timp într-o țară diferită față de tot ce cunoșteam eu.

Ușa s-a deschis cu scrâșnetul obișnuit. Pe măsură ce străbăteam culoarul unde atârna *Călător pe Marea Norilor*, sunetul de mitralieră al tastaturii mi-a revelat faptul că redactarea lucrării despre *Wabi-Sabi* era pe drumul cel bun.

— *Kon'nichi wa*, l-am salutat folosind primele cuvinte pe care le învățasem din glosarul ghidului.

— Bună seara! Mă bucur să văd că în cele din urmă te-ai hotărât.

— Simt nevoia să plec din Barcelona o vreme.

— Nu trebuie să te justifici. Îți va merge bine și am presentimentul că vei descoperi ceva important.

Am dat la o parte două antologii de citate de pe un taburet, ca să mă așez lângă prietenul meu. După teancul de foi imprimate de lângă calculator – Titus avea obiceiul să corecteze pe hârtie tot ce lucra în fiecare zi –, am constatat că într-adevăr manuscrisul avansa într-un ritm susținut.

— Dacă ai nevoie de orice din Japonia, cred că voi avea timp cu prisosință să-ți fac rost.

— Nu se știe niciodată. E un mister cum va curge timpul acolo, la Kyōtō. Einstein spunea: timpul e relativ, dar e supus mișcării în spațiu.

— Vorbești de parc-aș fi gata să urc într-o rachetă pentru a mă duce pe altă planetă.

Bătrânul redactor și-a ridicat ochelarii și m-a privit cu gravitate, apoi a conchis:

— În ce te privește, n-am nici o îndoială că așa va fi.

KYŌTŌ

Moartea lui Yukio Mishima

Când avionul Airbus 350 a decolat, am avut senzația că toată povestea ținea de magie. Nu era vorba numai de faptul că aparatul acela greu reușea să învingă gravitația. Faptul că un om sedentar ca mine, fără nici o relație în Japonia, s-a pornit în această călătorie din cauza a două vederi mă făcea să cred că eram victima vreunei vrăji.

Lângă mine stătea o fată din Golful Persic, după pielea ei închisă la culoare și după felul în care combina *chador*-ul cu niște pantofi cu toc care probabil costaseră pe puțin cinci sute de euro. S-a cufundat într-o partidă de golf virtual, pe micul ecran din fața scaunului, în vreme ce eu alternam blocnotesul meu cu un roman.

Titus mă rugase să-i aduc trei varietăți de ceai puțin cunoscute și, în plus, să aflu tot ce se poate despre *Wabi-Sabi*. Reușise să facă rost doar de trei sau patru cărți, care îi furnizau informații insuficiente despre frumusețea imperfecțiunii.

Sub umbrela lui Gottfried Kerstin, bătrânul redactor spera ceva mai mult decât să-și respecte contractul

pe care-l semnase cu o mică editură ce publica lucrări de dezvoltare personală.

— Vreau să fac cea mai documentată carte care s-a scris vreodată despre *Wabi-Sabi*. De asta am nevoie să-mi strângi material original. Dacă, după ce o public, reușesc s-o vând ca să apară în alte limbi, îți voi da o parte din beneficii.

Eu îi spusesem că nu e nevoie, că îmi voi îndeplini însărcinarea cu mare plăcere, cerându-i în schimb să aibă grijă de motanul meu, dar el insistase stăruitor să fim parteneri în afacerea aceea. Ba mi-a dat și trei cărți din arhiva lui, după ce scanase capitolele care-l interesau.

Însă pe când zburam spre Doha tot nu eram pregătit să mă adâncesc în lumea a ceea ce este imperfect, efemer și incomplet. Și așa viața mea era destul de precară.

În loc de asta, am deschis un roman al lui Murakami pe care aveam chef să-l recitesc: *În căutarea oii fantastice.*

Mă indignam adesea văzând ce se întâmplase cu acest autor transformat în Europa într-un star rock. Devenise faimos cu *Kafka pe malul mării*, care, după mine, nu se numără printre cele mai bune romane ale lui și unde apare și o pisică vorbitoare. Nu m-a convins nici *1Q84*. Deși e o narațiune atrăgătoare, cu niște personaje care te captivează, m-a dezamăgit modul în care se termină totul. Bănuiam că autorul improvizase cum îi venise pe moment, după ce încurcase ițele și nu mai știuse cum să ajungă la deznodământ.

În opinia mea, *La sud de graniță, la vest de soare* și *Pădurea norvegiană* sunt cele două mari romane ale

sale, care nu au avut parte, se pare, de prea mulți cititori. Iar prima carte care se publicase la noi în țară, cea pe care eram pe punctul s-o recitesc, rămăsese cu totul necunoscută, în vreme ce eu o consideram o capodoperă.

Povestea începea cu evocarea vieții protagonistului la începutul anilor 1970. Recitind acest pasaj mi s-a făcut pielea de găină:

> *Îmi amintesc foarte bine acea după-amiază ciudată: 25 noiembrie 1970. Frunze de ginkgo scuturate de ploaia puternică aureau potecile din pădurice, ca niște râuri secate. Noi doi ne plimbam, călcând peste frunzele căzute, cu mâinile în buzunare. Nu se auzeau decât pașii noștri și țipetele ascuțite ale păsărilor.*[1]

Perechea care se plimba în acest peisaj melancolic începe să discute despre lucruri absurde, cum se întâmplă de obicei când o relație a încetat în chip misterios să mai funcționeze.

Ea începe să-i explice că are un coșmar persistent în care vede cum un automat îi înghite toate monedele.

Chiar în toiul unei asemenea conversații anoste Murakami redă narațiunii magia esențială a vechilor povestiri japoneze, și în asta constă măreția acestui autor.

---

1. Haruki Murakami, *În căutarea oii fantastice*, traducere din limba japoneză de Andreea Sion, Polirom, București, 2005.

Este în stare să amestece detalii cotidiene ce par să nu ducă nicăieri cu trăsături de penel sublime.

Lângă noi, două păsări și-au luat zborul cu zgomot și au fost înghițite de cerul fără urmă de nori. Le-am urmărit o vreme, în tăcere. Ea a cules de pe jos o crenguță și a început să deseneze pe pământ niște forme fără nici o noimă.

— Câteodată, când fac dragoste cu tine, mă întristez.[1]

Fraza asta m-a impresionat, fiindcă mă făcea să mă gândesc la o senzație pe care o avusesem adesea cu Gabriela: aceea că, fără un motiv aparent, se îndepărta încetul cu încetul de mine. Constatasem de mai multe ori asta, după ce făceam dragoste. Totul mergea foarte bine, dar, după orgasm, ea rămânea cu privirea ațintită în tavan.

Dacă o întrebam la ce se gândește, îmi răspundea: „La nimic", și pesemne era adevărat.

Odată stabilit acest paralelism, m-am întors la roman.

Chiar în ziua morții lui Yukio Mishima, ceva murise și în povestea celor doi, fără ca ei să poată înțelege ce se întâmplase.

1. Haruki Murakami, *op.cit.*

Ultimul cutremur la Tōkyō

Sosirea la aeroportul din Doha m-a luat prin surprindere. Dormisem cel mult 20 de minute fără întrerupere, iar ora intempestivă din zori și aerul de peste 40 de grade m-au dat gata până la urmă.

Ceea ce trebuia să fie un aeroport mare și modern, cu sute de conexiuni, nu era încă terminat, așa că ne-am îngrămădit într-un autobuz pentru a parcurge o rută interminabilă, de la pistă la terminalul cu plecările spre Extremul Orient.

Acolo, m-am amestecat într-o învălmășeală de manageri, de *fashion victims* și de călători cu *djellaba* pentru a trece iar pe la controlul pasagerilor. Apoi am căutat poarta pentru avionul spre Tōkyō-Narita, care pleca peste două ceasuri.

Picam de somn și abia așteptam să mă așez din nou în avion, oricât ar fi fost de strâmt locul, ca să închid puțin ochii.

Am vrut să comand ceva de băut la barul terminalului, dar era o coadă kilometrică și un singur barman care nu prididea să prepare ceștile cu cappucino. La

magazinele de lux, în schimb, erau două vânzătoare pentru fiecare client.

Eram prea frânt de oboseală pentru a mai citi, așa că am profitat de Wi-Fi-ul gratuit din aeroport ca să-mi conectez smartphone-ul la internet și să citesc știrile. L-am închis când am citit că o bancă rusă le recomanda clienților care nu puteau plăti să se sinucidă. Anunțul a stârnit mare agitație și, drept urmare, unul dintre directorii băncii a declarat public că era „o glumă pentru a-i speria pe acei clienți care, fiind datornici, nu vor să ia legătura cu banca".

Mă pregăteam să reiau romanul lui Murakami, când un bărbat care aștepta lângă mine s-a hotărât să intre în vorbă. După tenul bronzat și părul blond vopsit, mi s-a părut tipicul englez trăsnit – avea cel puțin accentul – ajuns la vârsta maturității.

— Călătorie de afaceri sau de plăcere?

Eram gata să-i răspund „Nici una, nici alta", dar asta ar fi necesitat prea multe explicații, așa că m-am agățat de ceea ce-mi ceruse Titus, ca să scap din încurcătură.

— De documentare. Scriu împreună cu un prieten o carte despre *Wabi-Sabi* și trebuie să fac câteva interviuri pentru a o completa.

— *Wasabi*... a zis foarte surprins. Fără îndoială e bun de amestecat cu sosul de soia pentru sushi. Nu mi-am imaginat niciodată că s-ar putea scrie o carte despre asta.

— Precis există vreo carte despre ridichea iute japoneză, l-am corectat. Dar *Wabi-Sabi* e altceva.

Englezul nu m-a întrebat ce anume și conversația s-a oprit aici. După două săptămâni de prea multă singurătate, mi-a venit pe neașteptate cheful de vorbă, așa că l-am întrebat:

— Și dumneavoastră? Care e motivul călătoriei?

— Lucrez la Tōkyō, la o școală de limbi străine. Nu-ți poți închipui cât e de greu să predai engleza în acest mediu cultural. Japonezii sunt la fel de obtuzi ca oamenii din țara ta.

M-am simțit ofensat pentru că detectase accentul meu, eu fiind un filolog specialist în limbi germanice. Dar am continuat să-l întreb:

— Și cum e viața în Japonia?

— Pentru un *gaijin*[1], destul de comodă. Elevii te respectă, iar femeile japoneze sunt fascinate de noi, așa încât viața e dulce, dacă nu-ți pasă de poluare și de radiațiile de la Fukushima.

— Sigur... Mi-am amintit, îngrijorat, de dezastrul nuclear. Cum se descurcă japonezii în privința asta?

— Destul de bine. Dovada e că, în ciuda a toate, au Jocurile Olimpice. De când au pierdut războiul, japonezii știu să conviețuiască cu catastrofele. Eu însumi am trăit un cutremur de gradul 7 îndată ce am ajuns în țară. M-a prins la etajul 20 al unei clădiri de birouri, unde mă dusesem să țin ore cu un grup de directori. Am crezut cu adevărat că avea să fie sfârșitul.

1. Străin.

Bărbatul acela era un bun povestitor, mi-am zis. Cu siguranță că elevii lui îl apreciau.

— Zgârie-norul se balansa dintr-o parte în alta ca un metronom, a continuat. Fără să mă mișc din loc, vedeam diferite părți din Tōkyō, așteptând ca edificiul să se rupă în două și să ne ducem naibii cu toții.

— Și ce s-a întâmplat? l-am întrebat, impresionat.

— A rezistat. Le construiesc flexibile și cu fundația foarte adâncă. Sunt pregătiți. Bărbatul vorbea cu mândrie despre țara lui de adopție. Însă, e drept, câteva zile n-au funcționat mijloacele de transport în comun. Oamenii mergeau 20 de kilometri pe jos ca să ajungă la serviciu. Sau rămâneau să doarmă la birou pentru a nu risca să piardă ore de lucru.

— Admirabil.

— Și încă cum! Dar n-o să-ți poți imagina niciodată ce problemă a fost cu daunele colaterale.

Am tăcut, în timp ce englezul se uita țintă la mine, cu privirea lui de lup bătrân, înainte de a termina de povestit.

— În două ceasuri s-a terminat hârtia igienică în tot orașul. Era imposibil să mai găsești în vreun magazin din Tōkyō.

— De ce ?

— Nu c-ar fi făcut pe ei... a răspuns el cu o glumă ieftină. Motivul e și mai surprinzător. Își aminteau cu toții, fiindcă trăiseră sau li se povestise ce se întâmplase la cutremurul anterior, problemele de aprovi-

zionare care au durat mult atunci și magazinele au rămas fără hârtie igienică. Această traumă în memoria colectivă a făcut ca lumea să dea fuga să cumpere suluri peste suluri, chiar dacă aveau cu prisosință, și astfel s-au terminat peste tot.

Așteptând să se ivească Fujiyama

Ieșind de la controlul pașapoartelor, am trăit în aeroport câteva minute de confuzie, până mi s-a indicat unde se află peronul subteran pentru Narita Express. Tocmai descoperisem că engleza era o limbă la fel de străină pentru ei cum e japoneza pentru noi.

Mi-am validat Rail Pass-ul într-un birou unde domnea o liniște aseptică. Apoi m-am îndreptat spre trenul care avea să mă ducă la Kyōtō, cu transbordare la jumătatea drumului, trecând pe lângă actuala capitală.

Așezat la fereastră, am scos din geanta de voiaj una dintre cărțile despre *Wabi-Sabi* dată de Titus.

> *Estetica* Wabi-Sabi *cultivă intens atmosfera melancolică și tomnatică. Această estetică operează cu materiale care se învechesc prin uzură și care au oarecum viață proprie. Lemnul, cânepa, metalul ruginit, textilele rustice, ceramica. Nu se urmărește ca suprafețele obiectelor să fie netede, curate și regulate, ci zgrunțuroase, imperfecte, neprelucrate.*

Faptul că obiectele nu sunt veșnice, că sunt condamnate să dispară sau să se transforme le conferă o melancolică putere de atracție.

Stând într-un vagon de tren cu linii perfecte, era greu să te gândești la această lume minunat de imperfectă. Însă, când am ieșit afară, mi-am dat seama că *Wabi-Sabi* e prezent și în modernitate, deși într-un fel mai puțin poetic.

Terenul între aeroportul Narita și imensa zonă metropolitană a orașului Tōkyō – 35 de milioane de locuitori – este o serie neîntreruptă de cartiere lipsite de ceva omenesc, unde nici o clădire nu păstrează vreo legătură cu cea de alături. Majoritatea sunt mici încăperi verticale, cu antenele scoase afară, ca niște stranii insecte de metal.

Dincolo de această bandă continuă de edificii se deslușește câmpia, cu munții în fundal.

Citisem odată că în această țară se trece brusc de la oraș la câmpia depopulată. Japonezii sunt un popor gregar; le place să trăiască laolaltă. Foarte puțini se simt atrași de viața într-o casă solitară în mijlocul naturii. Probabil că simpla idee le produce o stare de neliniște.

De aceea, dincolo de centura de orașe străbătută de *shinkansen* începe o Japonie cu câmpuri cultivate și terenuri pustii care nu te duc cu gândul la o națiune de 130 de milioane de locuitori.

După ce am schimbat trenul, am așteptat să se ivească muntele Fuji, cu zăpada lui veșnică. Conform

ghidului, urma să trecem foarte aproape, mergând spre vechiul Kyōtō. Aveam imaginea întipărită în minte dintr-o serie de desene din copilărie și așteptam să-l pot vedea înainte ca amurgul să facă să dispară peisajul.

Sosirea la destinație era prevăzută pentru ora nouă și un sfert seara.

Deși dormisem foarte puțin în timpul zborului, eram prea emoționat ca să ațipesc în tren. Îmi împărțeam atenția între priveliștea de pe fereastră, cartea lui Titus și călătorii din vagon.

Practic, toți își butonau smartphone-urile sau se uitau la filme pe tabletă. Bărbații erau îmbrăcați impecabil și nu exista femeie care să nu pară că tocmai a ieșit de la coafor. Prima mea impresie despre poporul japonez a fost aceea de o extremă curățenie și discreție.

Cu toate că eram singurul străin – sau *gaijin* – din întregul vagon, în nici un moment n-am observat vreo privire îndreptată spre mine. Păreau cu toții adânciți în treburile lor, de parcă lumea din jur n-ar fi existat.

Lumina aurită a după-amiezii cădea melancolic peste grupurile de edificii și de case tot mai dispersate, înconjurate de câmpuri cultivate și de păduri care vesteau ivirea mitului devenit munte.

Coborând garda pentru câteva momente, mi-am dorit brusc ca Gabriela să fie lângă mine, să ne uităm la meleagurile acelea pe care nu aveam să le mai văd poate niciodată. Să împărtășim frumusețea lucrurilor care ne scapă și dispar. Ca ea.

Pe neașteptate, pasagerii din *shinkansen* și-au părăsit ecranele pentru a se uita pe fereastră. Și-au pregătit aparatele foto și telefoanele ca să capteze apariția aceea mult așteptată.

Mi s-au umezit ochii contemplând eternitatea muntelui Fuji. Emana acea seninătate a gigantului care, pe tăcute, vede tot și înțelege tot.

Kyōtō

Sosirea la Kyōtō a fost cu totul diferită față de cea la care mă așteptam. Cele 1 600 de temple care există în oraș, conform *Lonely Planet*, păreau foarte departe în oraș cu o arhitectură metalică prodigioasă. Tavanul extrem de înalt era un val strălucitor la care se ajungea pe nesfârșite scări rulante ce duceau sus, la niște pasaje pline de magazine.

Amețit de dimensiunile acelui hangar devenit furnicar la ceasul acela al nopții, am zăbovit câteva minute până să ies în stradă. În dreptul stației de taximetre, o antenă de televiziune retro-modernă m-a făcut să mă gândesc mai curând la Berlinul de Est decât la orașul vechilor tradiții japoneze.

I-am arătat taximetristului rezervarea la *ryokan*-ul „Broaștele albastre" – așa se traduce numele – și omul a încuviințat, respectuos, înainte de a demara extrem de lin. Mașina strălucea de curățenie pe dinafară și pe dinăuntru; avea huse de bumbac de un alb impecabil pe scaune și chiar pe volan.

Spre dezamăgirea mea, străzile din centru erau flancate de edificii moderne ca acelea văzute din tren.

Erau blocuri funcționale de maximum zece sau unsprezece etaje. De n-ar fi fost reclamele luminoase cu semne în *kanji,* ar fi putut fi vorba foarte bine despre un orășel din Statele Unite.

De fapt, vechea capitală imperială avea o populație mai mică decât Barcelona.

Mi-au atras atenția aspectul neobișnuit al unor tineri de pe stradă, asemănător desenelor trăsnite din sălile de jocuri care-și împrăștiau luminile în toiul unor asurzitoare ritmuri tehno.

Nu exista zen în Kyōtō în acea noapte de miercuri.

Taxiul a ieșit de pe bulevardul principal, luând-o pe o străduță unde începea alt oraș.

Ca și cum am fi mers înapoi în timp preț de cinci secole, edificiile cu două etaje iluminau cu felinarele lor un drum pietruit pe unde se plimbau perechi. Câteva purtau costume tradiționale: fetele, kimonouri delicate și un fel de saboți; băieții, codiță de samurai și halate de mătase strânse pe corp cu o centură.

O mașină de lux s-a oprit în fața noastră, tăindu-ne drumul. Dinăuntrul ei a ieșit o gheișă care, în zecimi de secundă, s-a strecurat într-o ceainărie. Am rămas cu gura căscată, cu impresia că aveam o halucinație.

După puțină vreme am ajuns la *ryokan.*

Hotelul părea să aibă cel mult șapte sau opt camere, repartizate pe cele două etaje ale unei case de lemn cu persiene de bambus. Și firma era de lemn, cu numele stabilimentului scris cu ideograme. Am știut că am

ajuns la destinație după broaștele albastre zugrăvite pe un panou.

Am plătit 3 000 de yeni – ceva mai mult de 20 de euro – taximetristului tăcut, care mi-a deschis ușa activând un dispozitiv de lângă volan.

În poarta hotelului, o femeie care n-avea mai mult de un metru jumătate mă spiona din spatele unei persiene. Văzând că mă îndrept spre *ryokan*, s-a tras înapoi până la masa de lemn unde era recepția.

Mi-a făcut o plecăciune adâncă, spunând:

— *Oyasumi nasai...*

Am înțeles că însemna „bună seara".

Apoi i-am arătat pașaportul și dovada rezervării. Pe când scria numele meu, încet și cu grijă, într-un registru cu coperte de pânză, am întrebat-o dacă se poate să mănânc ceva.

După expresia speriată, am dedus că patroana nu înțelegea un cuvânt în engleză.

M-a condus până la primul etaj unde, în spatele unei uși glisante, se afla camera mea. Era destul de spartană. O saltea japoneză direct pe podea, cu o noptieră scundă. Un dulap și o mică baie completau dotările.

180 de euro pe noapte mi s-a părut un preț exorbitant pentru asemenea lipsă de confort, dar mi-am imaginat că plăteam amplasarea hotelului în vechiul Kyōtō.

Era zece și jumătate și nu mâncasem nimic de la mijlocul după-amiezii, când aterizasem pe Narita. După

un duș rapid cu apă călduță, m-am schimbat, cu intenția să ies și să ciugulesc ceva pe străduța aceea de vis.

Sunetul îndepărtat al unui soi de lăută și cântecul unei fete m-au făcut să mă gândesc la gheișa pe care o văzusem coborând din mașină. Captivat de această imagine care durase doar câteva secunde, mă întrebam dacă aveam să mai văd vreuna sau aceea fusese o întâmplare norocoasă.

Pentru prima oară de când căzusem în abis, m-am surprins dorind ceva. Și asta era o veste bună.

Nu-i spune povestea asta cerului

Perechile japoneze pe care le văzusem din taxi dispăruseră de pe străduță, unde se vedeau acum numai prăvălii închise, două hoteluri și câte un felinar aprins care te îndemna la speranță.

Pe când străbăteam acea micuță lume de căsuțe, puteam deslușI siluete omenești la parter. Prin persiene sau prin storurile de hârtie se profilau umbre ce se mișcau armonios. Poate că vreuna dintre ele era a gheișei care își etala măiestria într-o ceainărie particulară, mi-am zis.

Însă vocea și lăuta pe care le auzisem cu câteva minute înainte amuțiseră.

Mă temeam că aveam să mă întorc la salteaua mea cu stomacul gol, când, după un felinar cu lumină galbenă, am văzut pe un panou metalic niște litere latine care nu admiteau vreun dubiu: BAR.

Am împins o ușă neagră.

De partea cealaltă mă aștepta un spațiu ce n-avea nici zece metri pătrați. Minusculul local consta într-o tejghea în formă de L unde, dacă era mare aglomerație, puteau încăpea comod patru clienți.

În spatele tejghelei, o femeie osoasă de peste 60 de ani mi-a făcut o plecăciune. Apoi a întins mâna, invitându-mă să iau loc pe un taburet. În celălalt capăt al literei L, un bărbat în vârstă privea cu atenție o sticlă de saké aproape goală.

Femeia a avut grijă să-i umple paharul de ceramică cu restul de vin de orez din sticlă, vrând parcă să-l smulgă din paralizia lui. Bărbatul a dat aprobator din cap. Poate din pricina înfățișării lui ciudate era greu să-i calculezi vârsta. Purta costum și cravată, avea părul cărunt ciufulit și lentilele ochelarilor zgâriate.

Înainte de a se întoarce la paharul lui, ochii săi miopi m-au analizat preț de câteva zecimi de secundă, ca și cum ar fi încercat să afle ce căutam acolo.

Un televizor vechi, cu diagonala de vreo 50 de centimetri, atârna într-un colț al tavanului, difuzând videoclipuri cu cântece interpretate de voci subțiri, stridente, și imagini ce păreau hazlii, dar nu erau.

Am primit lista cu specialități, însoțită de o altă plecăciune.

Spre ușurarea mea, traducerea în engleză apărea sub fiecare denumire, în esență varietăți de saké, beri și cocteiluri. Nimic de mâncat, în afară de fructele uscate puse pe tăvi la dispoziția băutorilor.

Asumându-mi riscul de a mă îmbăta pe stomacul gol, am cerut o bere Asahi la un preț astronomic: 900 de yeni, aproape 7 euro. Patroana tocmai îmi umplea un pahar lung cu lichidul foarte rece când, pe

neașteptate, bărbatul cu lentilele ochelarilor zgâriate s-a apucat să cânte.

Mirat, mi-am dat seama că ținea un microfon fără fir și interpreta o piesă al cărei text apărea chiar atunci la televizor, peste un dans executat de niște copii deghizați în ciuperci.

Femeia a dat sonorul mai tare pentru ca bărbatul să poată cânta în voie pe niște acorduri sincopate ce aminteau de muzica populară rusă. Melodia vocală era repetitivă și foarte kitsch, mai ales venind de la tipul acela care părea că scăpase dintr-o bătălie cu pisici.

dokonoko no kinoko kono kinoko dokono
dokonoko no kinoko morino kinoko
morino kinoko wa rappa ni natte
onpu ga kumo made tondetta

puppuru pappa-purupappa-
puppuru pappa-purupappa-
sora niwa naisho no hanashi dayo[1].

Unele note erau prea înalte pentru personajul acela straniu, care cânta fals fără nici o jenă. Cu brațele încrucișate peste kimonoul cu mâneci largi, patroana părea

1. Ciupercă, de unde ești? / Ciupercă, de unde ești? / Din pădure / O ciupercă din pădure s-a prefăcut în trompetă / Și notele muzicale au zburat spre nori / Pupu-Ru-Papa-Puru Papa... / Nu-i spune povestea asta cerului.

încântată de acel *show* pentru doi spectatori, unul din aceștia fiind ea.

Îngrozit, am înțeles brusc că, fără să vreau, intrasem într-un *karaoke* solitar.

După un final ridicol de apoteotic în ritm de polcă, bărbatul cu părul cărunt s-a așezat din nou, demn, pe taburet. Expresia lui devenea iar aceea a unui șef adâncit în gânduri tulburi.

Am luat un pumn de fructe uscate să-mi păcălesc foamea înainte de a bea o înghițitură de bere. Mă simțeam total deplasat.

Chiar atunci, el mi-a spus într-o engleză destul de lesne de înțeles:

— Nu cunoașteți cântecul ăsta?

Okamura

Așa cum aveam să constat curând, era bizar să găsesc pe cineva care să vorbească engleza în Japonia, așa că am răspuns politicos:

— Nu-l cunosc, am recunoscut fără să mă scol de pe taburetul meu din colțul literei L. De fapt, tocmai am sosit în Japonia.

— Asta explică tot, a spus zâmbind. Nu-i nimeni aici care să nu cunoască *Dokonoko no kinoko.*

— Par niște cuvinte greu de pronunțat.

— E un cântec pentru copii, dar a devenit faimos printre adulți grație politonalității. Multă lume îl are înregistrat pe mobil și, fiind ascultat atât de des, a ajuns să facă un salt în lista de hituri. Are și un dans și tot tacâmul.

Mi-am terminat berea, mulțumind cerului pentru că domnul acela japonez nu s-a ridicat de pe taburet să danseze, căci n-aș fi putut să-mi mai stăpânesc criza de râs.

Ca să spun ceva, am comentat:

— N-am asistat niciodată la un *karaoke*, eu ascult muzică clasică.

— Și eu. S-a încruntat, ca și cum s-ar fi simțit ofensat. Mai ales Ceaikovski și toți rușii care au venit după el, până la Prokofiev. Ceea ce a urmat apoi nu mă mai interesează.

Mirat că bărbatul cu *karaoke* apreciază muzica marilor compozitori ruși, nu m-am putut abține să nu-l întreb:

— Atunci cum de v-ați decis să cântați un cântec modern pentru copii?

— E ca o terapie, a răspuns cu un zâmbet sfios, deschizând altă sticlă de saké. Combate depresia, știți? Soția mi-a murit acum mai puțin de un an și doctorul mi-a spus că îmi prinde bine să mă distrez. Când ies de la serviciu, trec pe aici și, dacă am chef, cânt un cântec. Să scapi de teama ridicolului prieste minții. Vă recomand călduros s-o faceți.

— N-aș putea chiar dacă aș vrea, am spus, temându-mă să nu ceară vreun cântec patroanei. Cunoștințele mele de japoneză sunt nule, în afară de două cuvinte.

— Nepoata mea vă va face transcrierea ca să puteți citi. Melodiile sunt ușoare și lesne de reținut, ca asta cu ciupercile.

— Cu ciupercile? Mi-a picat îndată fisa că, în acel videoclip, niște copii dansau deghizați în ciuperci. Ah, cântecul cu *Kino*...

— *Dokonoko no kinoko*, a repetat. Textul povestește aventurile unei ciuperci de pădure. Apropo, mă numesc Okamura. Scuzați-mă că n-am la mine o carte de vizită.

Mi-a făcut o plecăciune protocolară, și eu l-am imitat fără să mă scol de pe taburet. Patroana se uita insistent la paharul meu gol, sperând să fac o a doua comandă, dar pe neașteptate m-a copleșit o oboseală cumplită.

Când am lăsat pe tejghea cei 900 de yeni, femeia a făcut un pas înapoi și m-a privit speriată, dând din cap dintr-o parte în alta. Apoi s-a dus să caute un pix și a scris o cifră cu numere mari pe o hârtie: 1 400.

Revoltat, am luat meniul și i-am arătat prețul din dreptul berii. Ea și-a însoțit clătinatul din cap cu o agitație a mâinilor pe care n-am înțeles-o până n-a intervenit Okamura.

— V-a adăugat o sumă fixă ce se plătește la prima consumație. Așa se întâmplă în toate barurile mici care sunt deschise noaptea.

Am scos din portofel o hârtie de 500 de yeni cu imaginea muntelui Fuji și am lăsat-o, supărat, pe tejghea. Mai mult de zece euro pe o bere mi se părea o enormitate pentru un bar nenorocit, cu un bețiv care cânta despre o ciupercă de pădure.

Okamura mi-a citit supărarea de pe chip și mi-a spus în șoaptă:

— Ăsta-i primul lucru care trebuie avut în vedere când te duci să bei: în Japonia, cu cât cârciuma e mai mică, cu atât mai mari sunt prețurile.

„Mai puțin înseamnă mai mult", m-am gândit, amintindu-mi de o maximă care apărea adesea în cărțile lui Titus.

— Are toată logica de pe lume, a continuat japonezul. Patroana acestui stabiliment trebuie să plătească niște taxe pentru clientela care îi încape în local la fel de mari ca proprietarul unui stabiliment mai mare. Viața costă la fel pentru toți.

Mi s-a făcut rușine că mă înfuriasem atât de tare pentru zece euro. La urma urmei, încasările din acea miercuri noaptea aveau să fie foarte slabe pentru patroana care acum îmi spăla paharul. Dacă n-aș fi fost aproape amorțit de oboseală, aș mai fi comandat o bere.

— Mulțumesc că m-ați lămurit, domnule Okamura.

Mi-am luat la revedere.

— Nu vă faceți griji. Majoritatea merge la localurile mari pentru a evita să plătească mai mult, dar nu găsește ce avem aici.

— Vă referiți la *karaoke*?

— Nu! *Karaoke* există pretutindeni, dar aici ne-am întâlnit noi doi, ăsta-i tot hazul. Data viitoare o să vin cu nepoata. Vorbește engleză la perfecție și o să-i facă plăcere să vă cunoască. De fapt, ea e cea care mă învață engleză de două ori pe săptămână.

Am făcut o plecăciune înainte de a pleca din bar, convins în mod greșit că nu va mai exista o dată viitoare.

— Posibil... Cum se numește barul ăsta? l-am întrebat din pură politețe. Poate că altă dată o să-mi fie greu să-l găsesc.

— N-are încă nume. Patroana l-a luat prin transfer de afacere acum o săptămână și nu-i place fostul nume. Aveți vreo propunere?

Drept răspuns am ridicat din umeri, înainte de a ieși în liniștea nopții. Luna se reflecta pe dalele străduței pietruite din vechiul Kyōtō, făgăduind aventuri la care întâlnirea din barul fără nume era doar preludiul.

Există oare o melancolie universală?

Cu toate că mă trântisem pe saltea după ora 12, frânt de oboseala călătoriei extrem de lungi, diferența de fus orar m-a făcut să deschid ochii la patru dimineața. Eram treaz de-a binelea.

Ceasul meu lăuntric înregistra pesemne o oră de veghe de vârf și nu reușeam să-mi conving corpul să doarmă mai departe. M-am chinuit o bună bucată de vreme pe salteaua aceea prea tare pentru oasele mele.

În cele din urmă m-am lăsat păgubaș și m-am sculat.

Mai era un sfert de oră până la cinci când am pus mâna pe unul dintre eseurile lui Titus. Mă gândeam să-l citesc la *onsen*, băile termale care există în fiecare *ryokan* și care în mare parte îi justifică prețul.

Îmbrăcat cu halat și în papuci, am coborât cu un prosop și cu cartea până la parter, unde se aflau instalațiile.

Cum era de așteptat, având în vedere ora, nu se afla nimeni în acel spațiu care părea săpat în roca subsolului. Consta dintr-un bazin natural cu o fereastră de sticlă ce dădea spre o grădină sălbatică, neîngrijită. Pe perete, înainte de intrare, erau două robinete cu găleți de tablă dedesubt.

Am înțeles că trebuia să mă spăl cu ceea ce era înăuntru, înainte de a mă cufunda în apa sulfuroasă din *onsen*. Decis să mă scutur de somnul care de fapt îmi dispăruse, m-am dezbrăcat pe când umpleam una din găleți. Mi-am turnat-o în cap și apa rece ca gheața a căzut ca un șoc electric.

M-am grăbit să intru în bazinul natural cu cartea în mână. Avea o temperatură plăcută.

Așezat pe o rocă plană scufundată, m-am lăsat atras din nou de interesul pentru conceptul care, la peste 10 000 de kilometri distanță, monopoliza în acel moment eforturile bătrânului redactor.

Ca filolog, nu puteam să nu fiu interesat de originea cuvântului, așa că am început de aici.

Se pare că termenul *Sabi* se folosea la origine pentru a descrie frumusețea subtilă a poeziei japoneze din secolele al XII-lea și al XIII-lea, care era mai curând tristă și sumbră. Autorul studiului susținea că acest cuvânt evocă sentimente melancolice, „ca acela stârnit de vederea unei vrăbii căutându-și hrana pe o grămadă de frunze căzute, toamna".

Cealaltă parte a ecuației, cuvântul *Wabi*, evoca, după cum arăta cartea – nu avea autor, era o culegere de texte –, umilință și austeritate, sărăcia rafinată ce se naște din indiferența față de bogăție și ostentație.

Fascinat de acel sentiment atât de sofisticat, am căutat în pagini descrierile fiecărui termen în parte. Kamo no Chōmei, un călugăr sihastru care a trăit la răspântia secolelor al XII-lea și al XIII-lea, afirma următoarele:

Wabi *este senzația pe care ne-o provoacă cerul unui amurg de toamnă, melancolia culorii, când orice sunet a amuțit. Acele momente când, dintr-un motiv pe care rațiunea nu-l poate explica, lacrimile încep să curgă fără reținere.*

Cufundat în apa din *onsen,* am fost nevoit să mă gândesc pentru a nu știu câta oară la tabloul lui David Friedrich din mansarda lui Titus. Totul în acel peisaj exprima melancolie.

Mă întrebam dacă nu era oare același sentiment care inspira poemele haikú și acuarelele artiștilor japonezi. Poate că poporul acela are un mod diferit de a simți frumusețea a ceea ce nu putem reține.

Există oare o melancolie universală?

Stând în apa sulfuroasă, îmi recuperam încetul cu încetul natura de bărbat romantic, care alungă singurătatea cu genul acela de întrebări. Un divertisment ca oricare altul.

Mai era o a doua definiție a lui *Wabi* dată de un autor contemporan, Makoto Ueda, profesor de literatură japoneză la Stanford:

Wabi *este expresia frumuseții ca manifestare a energiei creative care curge prin toate ființele și lucrurile. Este o frumusețe care, precum natura însăși, este în același timp obscură și luminoasă, tristă și veselă, aspră și blândă. Frumusețea acestei forțe naturale nu*

este perfectă, ci veșnic schimbătoare și mai presus de înțelegerea noastră.

Înainte de a putea analiza acest text, un bărbat, foarte înalt pentru un japonez, a intrat în *onsen* și a turnat peste el o găleată cu apă fără să scoată un singur geamăt. Apoi s-a îndreptat spre băi, ca un animal greoi, cu un prosop în jurul gâtului.

— *Ohayō gozaimasu.*

A murmurat printre dinți salutul acela care credeam că însemna „bună ziua". Era cinci și jumătate și clienții veniți la *ryokan* în călătorie de afaceri începeau să se grăbească.

Bărbatul a pufnit de plăcere de vreo două ori, de parcă apa fierbinte i-ar fi alinat niște răni cotidiene adânci.

Japonezii sunt obișnuiți să se simtă în spațiul public ca și cum ar fi singuri, dar eu eram stingherit în bazinul natural din cauza acelui tip corpolent. Și iarăși cărticica mi-a sărit în ajutor. Tot profesorul Ueda punea în legătură cele două cuvinte, *Wabi* și *Sabi*, pentru a explica cele ce urmează:

Wabi *însemna la origine „tristețea sărăciei". Însă încetul cu încetul a ajuns să definească o atitudine în fața vieții, prin care omul încearcă să se resemneze în fața condițiilor dificile ale existenței sale și învață să-și găsească pacea și seninătatea mentală chiar și*

în astfel de împrejurări. Sabi *este, fundamental, un concept estetic în strânsă legătură cu* Wabi, *care e o idee filozofică.*

Mintea mea de profesor care savurase cursurile de estetică și de istorie a gândirii nu putea să facă abstracție de acea îmbinare provocatoare, fiind încă departe de a o înțelege.

N-am ieșit din mica baie termală până n-am simțit că îmi fierbe toată ființa. O găleată de apă rece ca gheața mi-a completat cura.

Eram pregătit pentru prima mea dimineață în Kyōtō, orice putea însemna aceasta.

Vremuri bune cu câini bătrâni

Micul dejun de la *ryokan,* constând din orez și pește, era servit pe niște mese atât de joase, încât trebuia să fii expert în yoga ca să te poți așeza. De n-ar fi fost lipsa cinei, meniul acela dis-de-dimineață mi s-ar fi părut foarte ciudat.

M-am ridicat cu dureri de șale. Înainte de a pleca să cunosc Kyōtō ziua, m-am oprit lângă mica bibliotecă. Aveam să caut în *Lonely Planet* adresa atelierului, deși mă îndoiam că mă va conduce la misteriosul expeditor care mă adusese până aici. Am bănuit mai curând că acesta cumpărase una din vederi de la respectivul atelier, ceea ce, pe de altă parte, nu lămurea absolut nimic.

Pe deasupra, ce legătură avea o pisică de porțelan făcută în serie cu filozofia organică pe care se întemeia *Wabi-Sabi*?

Răspunsul era: nimic.

Mi-am odihnit spatele într-un fotoliu de pânză de tip occidental. De o parte aveam o bibliotecă pentru reviste cu publicații în japoneză, de cealaltă, trei rafturi cu cărți pe diverse teme și în limbi diferite.

Am dedus că le lăsaseră acolo călătorii care nu voiau să se încarce cu volumele citite. Unul singur era în engleză și titlul mi-a atras atenția, așa că am simțit nevoia să-l iau de pe raft.

VREMURI BUNE CU CÂINI BĂTRÂNI

Pe copertă erau doi câini cărunți, cu o expresie obosită și răbdătoare. Aproape că puteam să le aud lătratul răgușit pe când încercau, fără mare succes, să sperie vreun vecin care trecea pe lângă casă.

Am căutat pe coperta a patra să văd despre ce era cartea aceea destinată publicului american: explica beneficiile conviețuirii cu câini în vârstă după o viață petrecută împreună. Animalul are mai puțină energie și necesită mai multă îngrijire, dar compensează printr-o mai bună înțelegere a psihologiei schimbătoare a stăpânului.

Totul în stil cât se poate de *Wabi-Sabi*.

Dacă și proprietarul câinelui este vârstnic, mi-am zis, vine timpul acela misterios în care stăpân și câine se contopesc și unul ajunge să ia expresia celuilalt.

Am lăsat cartea pe raft, gândindu-mă că bătrânețea mea urma să fie mai grea decât a acestor câini răgușiți. Măcar ei aveau o persoană pe care s-o urmeze și s-o iubească. În afară de faptul că aveam un motan care făcea ce voia el și care n-avea să trăiască mai mult de zece ani, eram singur pe lume.

Gândul acesta neliniștitor m-a făcut să-mi conectez celularul la Wi-Fi-ul de la recepție, care ajungea până în bibliotecă.

Pe iconița aplicației WhatsApp a apărut imediat o bulină verde cu cifra 3: numărul de persoane care îmi scriseseră de când mă conectasem ultima oară în Doha.

M-am uitat în grabă la primul mesaj, care era de la sora mea și-mi reproșa că uitasem să mă duc la ei la cină cu o seară în urmă. După ce mi-am cerut scuze cu un laconic „Regret că am uitat, sunt într-o călătorie în Japonia", am trecut la următorul.

Contrar oricărei așteptări, era de la Daniel Lumbreras. Uitasem că îi scrisesem numărul meu de mobil în ultimul e-mail, ca să mă țină la curent cu următoarele concerte.

Mesajul era scris de data asta într-un stil direct și eficient.

Chiar acum sunt în Gracia.
Bem o cafea împreună?
DANIEL

I-am răspuns că aș fi foarte bucuros să bem cafeaua aceea, dar că mă aflam prea departe pentru a putea ajunge în cartier la o oră rezonabilă. Mi-am luat la revedere cu promisiunea să-l contactez la întoarcere, înainte de a deschide al treilea și ultimul mesaj.

Era de la Gabriela și m-a urmărit toată ziua.

Dragă Samuel,

Am aflat de la Titus că te-ai dus la Kyōtō. Ai făcut bine. În locul tău, eu nu m-aș preocupa să-l caut pe expeditorul vederilor.

Dacă dorește, te va găsi.

xxx

GABRIELA

Adresa interzisă

Prima mea plimbare prin Kyōtō la lumina zilei m-a dus pe străzile vechi din cartierul Gion, unde se afla hotelul meu. Unele prăvălii deschiseseră deja și se vedeau magazine de antichități sau de confecții, cafenele și restaurante foarte mici, pulsând de activitate.

Intrând și ieșind de pe străzile care erau teritoriul gheișelor și al începătoarelor – *maiko* –, am ajuns la Pontocho, o stradă pietonală îngustă, paralelă cu râul Kamo. În timp ce mă plimbam printre ceainării și cluburi cu aspect misterios chiar și ziua, m-am întrebat dacă atelierul cu *Wabi-Sabi* se află oare prin partea aceea a orașului.

Încă amețit de călătorie, uitasem să întreb la *ryokan*, dar aveam la mine dovada delictului: vederile.

M-am rezemat de un copac care se ivea din pavaj ca o ciupercă. Luându-mă după vederea cu pisica, mi-a făcut impresia că, scrise cu cerneală albastră, cuvintele *Wabi-Sabi* luceau într-un fel deosebit.

Am cercetat îndeaproape inscripția minusculă „Atelier", urmată de câteva caractere japoneze și de un număr: 27.

„În mod cert trebuie să fie adresa atelierului", mi-am zis, pe când priveam iar și iar vederea cu Templul Pavilionului de Aur. În afară de asta, unica pistă pentru a-i afla originea era ștampila oficiului poștal. Era identică pe ambele vederi: un sfert de cerc cu aceleași ideograme urmate de un număr din patru cifre: 4032.

Asta putea să însemne că trecuseră pe la oficiul poștal din același district.

Cu toate că aveau ștampilă identică, timbrele nici că puteau fi mai diferite și mai ciudate. Unul era cu un câine Akita – cunoșteam rasa din filmul cu Richard Gere – cu coada în buclă și o aureolă strălucitoare în jur. Celălalt era cu patru femei în tunici liliachii în fața unui telescop vechi. Una dintre ele privea atent prin telescop, pe când două se uitau la ea cu interes. Cea de-a patra își îndrepta privirea direct spre cer, de parcă avea mai multă încredere în ochii ei decât în instrumentul acela.

În colțul din stânga jos pe ambele timbre era scris NIPPON 820. Mi-am imaginat că era prețul francării: ceva mai mult de 6 euro.

În vreme ce mă gândeam dacă suma asta însemna mult sau puțin pentru o expediere transoceanică, o femeie de vreo 60 de ani, cu pantaloni și haină, s-a oprit în fața mea. Mi-a făcut o plecăciune ușoară, înainte de a-și întinde mâinile spre vederea la care mă uitam: cea care avea adresa atelierului.

Am înțeles că voia să mă ajute. Plin de recunoștință, i-am dat cartonașul, făcând totodată o plecăciune. Ochii

ei măriți de niște lentile prea groase s-au deschis cu uimire când au citit ceea ce era scris.

Mi-a înapoiat repede vederea, de parcă l-ar fi văzut pe diavol întruchipat în adresa aceea, și s-a prelins în josul străzii, după o ultimă plecăciune.

Am rămas postat acolo, întrebându-mă cum o fi oare locul acela spre care fugise înspăimântată. Curiozitatea m-a făcut să cercetez mulțimea de japonezi care se plimba pe Pontocho dimineața devreme, dornic să detectez vreo persoană care să cunoască engleza.

Alesul a fost un băiat cu plete, care ținea sub braț o mapă decorată cu poze ale trupei Sex Pistols.

L-am abordat direct în limba lui Sid Vicious și Johnny Rotten:

— Scuze, mi-ați putea spune în ce cartier e adresa asta?

Băiatul a luat vederea, deci am dedus că m-a înțeles, însă mi-a dat-o înapoi după câteva secunde, cu un zâmbet nervos.

— Ce e cu locul ăsta? l-am întrebat, tot mai descumpănit.

— Îmi pare rău, nu vă pot spune, a zis ridicând din umeri și a plecat în mare grabă.

Nimic nu există dintotdeauna și pentru totdeauna

M-am gândit că reacția aceea insolită venită din partea a două persoane cu totul diferite putea să însemne că japonezii sunt foarte precauți când e vorba să îndrume un străin. Nu vor să riște să te facă să te rătăcești dacă nu cunosc adresa. Atelierul acela se afla probabil pe o străduță puțin cunoscută din Kyōtō, sau chiar în afara orașului. Corectitudinea japoneză i-a făcut să fugă pentru a nu da o informație greșită unui străin.

Era singura teorie rațională care-mi trecea prin minte, dar taxiul pe care l-am oprit când am ieșit din Pontocho a adăugat la toată povestea un al treilea grad de ciudățenie. Șoferul a scos capul din mașină, luând vederea pe care îi arătam adresa. Și-a pus apoi niște ochelari, ca să citească scrisul mărunt.

După două secunde, vederea se întorcea la mine, pe când taximetristul îmi făcea categoric cu mâna în semn că nu. Înainte de a-l putea întreba de ce nu vrea să mă ducă, a demarat, lăsându-mă și mai uluit.

„Nu e o adresă necunoscută", mi-am zis, în vreme ce mă întorceam la *ryokan* cu mâinile în buzunare.

„Toată lumea cunoaște acel loc și știe ce se întâmplă acolo. Trebuie să fie ceva îngrozitor, ca să sperie un taximetrist și un tip care ascultă formația Sex Pistols."

M-a copleșit un somn de nebiruit tot făcând supoziții cu privire la adresa aceea interzisă. Un bordel de cea mai joasă speță. Un *onsen* unde se întâlnesc cei mai faimoși asasini plătiți ai mafiei japoneze, *Yakuza*. Un depozit de reziduuri nucleare de siguranță îndoielnică.

Erau posibilități extreme, chiar absurde, care nu explicau în nici un fel faptul că eu primisem vederile acelea.

Și culmea, chiar înainte de a intra în *ryokan*, o pisică neagră mi-a tăiat calea, în mare viteză. Mi-am repetat o frază a lui Groucho Marx pentru a-mi alunga gândul că aducea ghinion: „Dacă o pisică neagră îți taie calea înseamnă că animalul se duce undeva"; mi-am tot zis asta în chip de mantră.

Trecând pe lângă recepție, am fost gata să-i arăt minuscula adresă femeii mărunțele, dar în ultimul moment m-am răzgândit. Dacă acel atelier era un loc de perdiție, poate că ea va raporta la poliție și eu voi avea probleme încercând să explic cum ajunseseră vederile în mâinile mele.

Categoric, mai bine n-o întrebam. Era prima mea după-amiază la Kyōtō și nu voiam altceva decât să dorm.

M-am dezbrăcat într-o clipită înainte de a mă trânti pe saltea, care nu mi s-a mai părut chiar atât de tare. Ca să-mi scot din minte povestea nesuferită cu vederile alea nenorocite, am reluat lectura primului eseu despre *Wabi-Sabi*.

Alt text urmărea să explice arta a ceea ce este imperfect, incomplet și efemer:

Tot ce există în univers se află în constantă mișcare și schimbare. Nimic nu e veșnic, nimic nu există dintotdeauna și pentru totdeauna, totul are un început și un sfârșit. Arta Wabi-Sabi *este capabilă să întruchipeze sau să sugereze faptul esențial și evident al efemerității și de aceea provoacă în spectator o contemplare senină ce se împletește cu înțelegerea fugacității a tot ce există. Fiind conștienți de această vremelnicie, privim viața din altă perspectivă.*

Cineva poate ajunge să se emoționeze contemplând o simplă floare pusă într-un ghiveci de bambus, căci presimte în ea un reflex al existenței și al destinului nostru ca ființe umane.

A-mi da seama că totul are un început și un sfârșit fusese o experiență destul de dureroasă cu Gabriela, dar acolo și atunci, în camera aceea austeră, am apreciat lipsa permanenței.

„Vizitează vreo două temple, numai pentru a ști ce să spui dacă te întreabă careva cum e Kyōtō, ia avionul și întoarce-te acasă", m-am sfătuit pe mine însumi, pe când ochii mi se închideau. „A fost o greșeală să vin până aici, dar ar fi una și mai mare să mai rămân."

Numai Domnul știe răspunsul

Când am deschis iar ochii, era trecut de nouă seara. Mi-am pus mâna pe frunte ca să verific dacă n-am febră. Nu eram obișnuit cu sieste de peste șase ore. Eram rece, chiar prea rece.

Sculându-mă din pat, am simțit cum îmi trosnesc oasele, de parcă mă bătuse cineva. În pielea goală în mijlocul camerei austere, șovăiam dacă să cobor la *onsen* sau să mă întorc în lumea celor treji făcând un duș. Am ales ultima opțiune pentru ca nu cumva apa termală să mă facă și mai apatic decât eram.

După un duș cu apă caldă, mi-am pus încălțările, niște espadrile crem, și cea mai bună cămașă neagră pe care o aveam. Păream gata să plec undeva, deși situația era cu desăvârșire alta.

Un smoc de păr și-a luat adio de la capul meu când m-am pieptănat, ceea ce era foarte *Wabi-Sabi*, fiindcă firele acelea pierdute n-aveau să mai crească vreodată.

Coborând treptele de lemn, m-am gândit că poate eram bolnav cu adevărat. Nu mi-era foame, deși nu mâncasem nimic în afară de peștele cu orez de la micul dejun.

Să fi fost oare din pricină că iubirea mea mă părăsise? Aveam să mă topesc până să ajung numai piele și os, cum li se întâmplă tinerilor din romanele de dragoste?

Era impresionant să fiu nevoit să trec prin așa ceva la 45 de ani, mi-am zis, ridicând mâna pentru a o saluta pe femeia de la recepție. Îmi pusesem vederile în buzunar și încă nu știam de ce. Toată povestea aceea devenise o obsesie pentru mine.

Poate în virtutea obișnuinței, care nu dă greș oriunde m-aș afla, am luat-o pe același drum ca-n seara trecută.

Felinarul de la barul cu *karaoke* strălucea solitar în fundul străduței cu gheișe. N-aveam nici o intenție să mă întorc acolo, dar, trecând prin dreptul porții, am încremenit. Panoul metalic arăta că localul fără nume își găsise unul peste noapte.

BARUL SAMUEL

Uluit, am fost convins că japonezul acela trăsnit fusese cel care îi propusese patroanei numele meu.

Am împins poarta ca să cer explicații pentru ceea ce mi se părea o glumă proastă, imaginându-mi că autorul ei se afla înăuntru, cu sticla lui de saké.

Contrar așteptărilor mele, în micul local nu era altă ființă omenească în afară de patroană, care m-a primit cu un zâmbet complice. Știa bine cine eram. După ce-mi uzurpase numele pentru un bar nenorocit, putea măcar să mă invite la un pahar, mi-am zis.

Însă gestul cu care mi-a dat lista de prețuri îmi spunea că n-o să scap fără să plătesc până și suplimentul abuziv pentru prima consumație.

Am cerut o sticlă mică de Asahi și m-am așezat la bar, în același loc ca-n seara precedentă. Aidoma unui coșmar care se repetă febril, niște acorduri în ritm rusesc au marcat chiar atunci începutul insidiosului cântec *Dokonoko no kinoko.*

Diferența era că locul lui Okamura era gol. Microfonul ieșea în evidență pe tejghea precum un naufragiat pe o mare de scânduri.

M-am temut ca nu cumva femeia să încerce să mă facă să cânt. Bănuiala mea a sporit când a pus o foaie scrisă pe tejghea. Am privit-o cu coada ochiului, fără să mă încumet s-o iau, ca nu cumva să fie o transcriere cu caractere latine a cântecului japonez.

Însă, contrar oricărei așteptări, era o traducere în engleză făcută de cineva cu un pix care nu scria bine. *Wabi-Sabi.* După scris, părea să fie o fată care, de bună seamă, făcuse traducerea pentru mine.

Pe când strofele sincopate ale cântecului pentru copii invadau mica incintă, am luat foaia și am început să citesc:

Hei, ciupercuță, de unde ești?
Drăguță ciupercă, de unde ești?
O ciupercă din pădure.
O ciupercă din pădure s-a prefăcut în trompetă.

Și notele muzicale au zburat spre nori.
Pupu-Ru-Papa-Puru Papa...
Nu-i spune povestea asta cerului.

Hei, ciupercuță, de unde ești?
Drăguță ciupercă, de unde ești?
O ciupercă din cer.
O ciupercă din cer s-a prefăcut în parașută
Și a căzut în valurile albastre
Sulusulu-Lala, Sulu-Lala...
Nu spune povestea asta mării.

Hei, ciupercuță, de unde ești?
Drăguță ciupercă, de unde ești?
O ciupercă din mare.
O ciupercă din mare s-a prefăcut în meduză
Și visa la pădurea verde.
Yurayura-Lu Lu Lu Lu-Yura...
Nu-i spune povestea asta nimănui.

Hei, ciupercuță, de unde ești?
Drăguță ciupercă, de unde ești?
O ciupercă din pădure.
Numai Domnul știe răspunsul.

Nu apucasem să citesc ultimul rând al acestui text delirant, când ușa neagră s-a deschis și Okamura a intrat cu pas triumfător. Era mai elegant ca ieri și, în ciuda

lentilelor groase și zgâriate, mi-am dat seama după privire că nu începuse încă să bea.

Și-a ocupat taburetul și, uitându-se la microfonul abandonat, a spus de parcă i-ar fi vorbit acestuia, și nu mie:

— Azi se vor întâmpla multe.

Ultima fotografie în care zâmbim

Mă așteptam ca, dintr-un moment în altul, Okamura să ceară un cântec și să apuce microfonul, dar n-a făcut-o. Poate că prindea curaj numai după prima sticlă de saké, m-am gândit.

Pe când își umplea paharul cu o bere diferită de a mea, m-a privit cu atenție, de parcă nu înțelegea de ce mă întorsesem în localul acela. Însă eu știam.

— Îmi puteți explica de ce au dat numele meu acestui bar?

— E doar un nume, a răspuns foarte liniștit. Aseară o ajutam pe patroană să facă ordine în lista de înregistrări video, când mi-a trecut prin minte că l-am putea boteza așa. Ei i s-a părut potrivit. E provizoriu, ca viața însăși. Mâine s-ar putea numi altfel.

Bărbatul era iscusit în a te duce cu vorba, chiar într-o limbă care nu era a lui, așa că am lăsat totul baltă. La urma urmei, nu făcuse altceva decât să scrie pe un panou un nume pe care-l poartă milioane de inși în lume.

— Cum v-a mers astăzi? l-am întrebat, schimbând subiectul. Sunteți foarte elegant.

— Mulțumesc. O aștept pe nepoata mea. Ne-am înțeles să bem un pahar înainte să-și înceapă călătoria de zece zile, ca să facă alpinism. Nu vreau ca Mizuki să mă vadă beat și să poarte amintirea asta pe creasta vreunui munte.

— Unde s-a gândit să urce? Pe Fujiyama?

Okamura și-a scos ochelarii și m-a privit surprins, cu niște ochi ce păreau scufundați în adâncul unei văi.

— Nu spuneți prostii! Nepoata mea e o adevărată alpinistă. Fujiyama înseamnă o coadă de mii de persoane care merg de la un popas la altul. Drumul între primele cinci e asfaltat, și cu asta ți-am spus tot. Mai sus, până la popasul al zecelea, drumul devine mai greu. Dar și așa te simți de parc-ai fi într-unul din marile magazine, într-o zi de reduceri, însă pe o coastă povârnită și respirând anevoie din cauza răului de înălțime.

Imaginea gloatei de oameni suflând greu nu se potrivea cu viziunea pură și idilică pe care o avusesem din tren. Categoric, e mai bine să privești de departe unele lucruri.

Pe când în barul care îmi purta numele răsuna o melodie nostalgică, Okamura și-a mijit ochii, ca și cum ar fi vrut să reînvie vreo amintire.

— Ultima oară când am făcut ascensiuni a fost în timpul bolii nevestei mele. Ea nu mai avea puterea să meargă pe jos, așa încât am luat un autobuz de la Kawaguchiko, localitatea cea mai apropiată. Ne-a lăsat la popasul al cincilea. Ne-a luat toată ziua până să

ajungem pe creastă, sprijinindu-ne fiecare în câte două bastoane, fiindcă diferența de nivel este de 1 400 de metri în doar șase kilometri.

— Și cum e creasta? am întrebat, brusc emoționat.

— E un crater plin de zăpadă. Poți să-l înconjori până ajungi în locul cel mai înalt. Chiar acolo am programat aparatul de fotografiat automat pentru a face ultima poză în care zâmbim. După ce am coborât de pe Fuji și viața noastră și-a început declinul.

Cântecul nostalgic se terminase și patroana n-a mai pus altul, de parcă în ciuda limbii străine și-ar fi dat seama că vorbim despre ceva grav.

S-ar fi zis că o lacrimă era gata să picure din ochiul lui Okamura, care a oftat:

— Tot ce-i mai bun în viață se sfârșește.

— Dar dumneavoastră lucrați încă, am încercat eu să îndrept conversația spre un subiect mai vesel. Vă place ceea ce faceți?

— E o afacere în declin, la fel ca mine. Sunt patronul și contabilul unei tipografii. Cu toată povestea asta digitală... volumul de muncă a scăzut la jumătatea jumătății. E o minune că mai putem încă plăti hârtia.

Rostise „hârtia" de parc-ar fi vorbit despre un material din vremurile de demult, ca pergamentele egiptenilor. Asta m-a făcut să mă gândesc la vederile din buzunarul pantalonilor.

Le-am scos foarte mototolite, amintindu-mi de chestiunea care mă frământase toată dimineața. Bărbatul

acela și barul Samuel mi se păreau atât de aiurea, încât nu-mi era teamă de ce-ar putea crede despre mine.

— Dat fiind că sunteți tipograf și deprins să citiți un scris cu litere mărunte... am început, v-ar supăra să-mi spuneți ce loc e ăsta de la adresa de aici?

Okamura și-a pus din nou ochelarii zgâriați și și-a mijit ochii la adresa de la numărul 27. A dat din cap nervos. Apoi și-a ridicat privirea la timbrul cu cele patru femei și telescopul. Cu unghia degetului arătător a răzuit ștampila, care s-a șters de pe vedere cu o ușurință surprinzătoare. Mi-a adresat apoi o privire acuzatoare și a spus răstit:

— Sunt eu bătrân, dar nu și tâmpit, să știi. Vă amuză să vă bateți joc de un tipograf singur și vlăguit?

— Nu înțeleg ce vreți să spuneți. Nu știu ce fel de adresă e asta, dar dacă v-am supărat, vă rog să...

— Nimic din ce scrie aici nu poate fi citit.

— Dar e scris în *kanji*...

— Cu caractere a căror combinație n-are nici o semnificație, la fel ca ștampila...

Ochii lui m-au străfulgerat prin lentile.

— N-are nici o semnificație?! am exclamat, fără să pricep ce se întâmplă.

Okamura a luat o înghițitură zdravănă de bere, încercând să se calmeze. Apoi a lăsat cana pe tejghea, s-a uitat la mine cu neîncredere și a adăugat:

— Asta nu-i japoneză și nici vreo altă limbă. În afară de numărul 27 și de cuvântul „atelier", restul sunt semne

puse laolaltă haotic de cineva care n-are habar de japoneză. Nu văd nici un sens.

— Dar... stați puțin. Am scos vederea cu pisica, descumpănit cu desăvârșire. Cum e posibil ca...?

— E imprimată în casă, mi-a tăiat vorba. Cineva a imprimat asta în Photoshop. Chiar și timbrul cu ștampila. Totul e fals.

Surpriza m-a făcut să încremenesc. Într-atât, încât nici nu mi-am dat seama că ușa se deschide și intră o fată pe care n-aveam s-o uit vreodată.

Vederile care au călătorit
14 trepte

Primul meu gând văzând-o pe Mizuki a fost că întruchipează frumusețea absolută. Nu avea o rochie vaporoasă și nici nu se machiase ca o gheișă modernă. Purta încălțăminte sport și jeanși cu un tricou alb cu mânecă lungă, și își strânsese părul negru într-o simplă coadă. Însă toată făptura ei emana senzualitate și eleganță.

Datorită staturii destul de înalte și formei feței, puțin ovală, am ghicit că nepoata lui Okamura era fiica unui nord-american și a unei japoneze. Predominau trăsăturile orientale, dar privirea îndrăzneață era cea a unei fete de pe Coasta de Vest, obișnuită să nu-și plece capul.

Pentru o clipă, am uitat de vedere ca să-i fac o ușoară plecăciune nou-venitei, care a încălcat protocolul oferindu-mi mâna pentru a i-o strânge. Era un gest intermediar între salutul tradițional japonez și cele două sărutări pe care ni le-am fi dat în sudul Europei.

După ce mi-am revenit din impactul provocat de apariția aceea, privirea mi s-a îndreptat iar spre vedere.

Înțelegând cum se întâmplase totul, am avut chef să-l strâng de gât pe Titus.

Mi-l puteam imagina imprimând mai întâi vederile și apoi editând în Photoshop adresa aceea fără nici un sens. Ba chiar imprimase și confecționase două timbre cu ștampilă cu tot.

Umilit, am priceput dintr-odată de ce n-am fost luat în seamă nici de taximetrist și nici de altcineva, când am arătat reversul vederii.

Mizuki m-a smuls din furia aceea comandând saké rece pentru toți trei. Pe când umplea un păhărel de ceramică, i-am explicat tipografului, poticnindu-mă, că fusesem victima unei glume care mă adusese aici, la 10 000 de kilometri de casă.

M-a întrebat cu mare interes despre redactorul care se iscălea Francis Amalfi, respectiv, acum, Gottfried Kerstin. Sub privirea atentă a nepoatei, i-am explicat în ce consta activitatea lui și că începuse o carte despre *Wabi-Sabi*, la care spera să colaborez.

— A fost o manieră foarte poetică de a te îndemna să faci călătoria, a intervenit Mizuki. Trebuie să-i fi fost greu să imprime vederile astea în așa fel încât să pară că vin din Japonia.

— Vrea să scrie o carte de succes despre *Wabi-Sabi*, doar de asta-i vorba. Cum el e tare slăbit, nu putea face o astfel de călătorie și m-a îmbrobodit pe mine s-o fac.

M-am căit imediat că am spus așa ceva. Bătrânul Titus se ocupase de mine când aveam mai multă nevoie.

Aflând de naufragiul meu sentimental, mă făcuse să zbor departe ca să-mi revin, mi-am zis. Și, neîndoios, Gabriela era la curent cu planul. Altminteri nu mi-ar fi spus „Te va găsi el pe tine".

„Fir-ai să fii, Titus", am zis în sinea mea. „Te-am dibuit și o să mi-o plătești scump." Vederile misterioase pe care eu le credeam sosite din celălalt capăt al lumii coborâseră doar 14 trepte pentru a-și găsi destinatarul.

— Sunt moartă de foame, a izbucnit pe neașteptate Mizuki. Mergem să mâncăm un grătar, unchiule?

Engleza americană pe care o vorbea era categoric limba ei maternă. Mi-am amintit că Okamura îmi spusese că lua lecții de engleză cu ea. Ca și cum s-ar fi aflat în mijlocul unei ore de conversație, bărbatul și-a cizelat pronunția când a răspuns:

— Nu sunt într-o dispoziție bună, scumpo. Prefer să mă duc acasă în seara asta. Dar acest *gaijin* o să te însoțească. Nu-i așa, Samuel?

Era imposibil să refuz fără să par necioplit, și adevărul e că îmi făcea plăcere să accept. Mai presus de frumusețea rezultată din încrucișarea a două rase a fetei, care trebuie să fi avut cam 30 de ani, mă atrăgea ideea de a cunoaște o japoneză la jumătatea drumului între două lumi.

— Nu știam că în Japonia se face grătar, am răspuns prostește, dar sunt încântat să te însoțesc.

Un cerc de cenușă

Era trecut de 11 când am urmat-o pe Mizuki pe străduțele tot mai întunecoase. Spun „am urmat-o" pentru că ea mergea hotărâtă cu doi pași înaintea mea. Nu părea să-i pese dacă țineam pasul cu ea sau nu. Ca și cum ar fi fost foarte atentă să găsească drumul, n-a mai scos un cuvânt din momentul în care am părăsit barul.

Mergând puțin mai în spatele ei, puteam să-i admir mișcările în penumbră. În ciuda îmbrăcămintii simple, la fiecare pas își legăna șoldurile cu o senzualitate subtilă. Până și unduirea cozii pe spatele drept avea ceva de dans hipnotic și ancestral.

Am ieșit din cartierul cu case vechi și am ajuns într-un sector al orașului mai modern, dar cu clădiri răzlețe la fel de scunde.

Călăuza mea s-a oprit în dreptul unei uși de lemn cu gratii care filtrau o gingașă lumină portocalie.

La câteva secunde după ce a apăsat pe sonerie, ușa de lemn s-a deschis, glisând lateral. Numai atât cât să

treacă o persoană. De partea cealaltă, silueta unui bărbat foarte slab, care a vorbit cu fata în limba lor.

În cele din urmă, s-a dat la o parte ca să putem pătrunde într-un spațiu unde se aflau patru butoaie, cu taburete în jur. Două felinare de perete iluminau ceea ce părea a fi o cârciumă în care, la ora aceea din noapte, nu mai era nimeni.

Patronul a arătat cu amândouă mâinile spre unul dintre butoaie și a dispărut după o perdea roșie care – mi-am închipuit – despărțea localul de bucătărie.

— Cred că tocmai se pregătea să închidă și l-am deranjat, am comentat.

— Ducă-se-n mă-sa!

— Vorbești ca o fetiță prost crescută din Los Angeles, am dojenit-o, cu gândul la un film de Sofia Coppola pe care-l văzusem cu o lună în urmă.

— Aproape... Numai că eu sunt din San Francisco și nu mai sunt deloc fetiță. Peste o săptămână împlinesc 30 de ani.

— Sincere felicitări de pe acum. Unchiul tău mi-a zis că te duci să faci alpinism.

— Un fel de a spune. Să te arunci în gol de pe un munte foarte înalt e alpinism?

— Eu cred că da, am răspuns fără să-i iau în seamă provocările. Cel puțin, oamenii care își rup gâtul la munte sunt alpiniști.

— Atunci așa îmi voi sărbători această schimbare de prefix pe care nimeni nu și-o dorește, orice s-ar zice.

Patronul, bucătar și totodată chelner, a venit cu două castroane de supă *miso*[1], punând capăt acelei conversații cinice și neplăcute. Mizuki i-a cerut două beri și și-a sprijinit bărbia pe degetele împreunate.

— Vorbește-mi despre tine. De ce-ai venit singur la Kyōtō? Înainte de a putea să-i răspund, a adăugat: Să nu-mi spui că ești aici numai pentru că ți s-a strecurat o vedere pe sub ușă. Nu te cred atât de prost!

Am luat o înghițitură din berea Asahi de la gheață ca să-mi înfrâng pornirea de a-i da o palmă. Însă, contemplând-o în pustiul acelei cârciumi, mi s-a făcut pe neașteptate milă de ea. Mizuki era o biată ființă rătăcită între Orient și Occident. Dat fiind că aceea putea fi foarte bine ultima dată când ne vedeam, ce mai conta dacă eram sincer cu ea.

— Pe de o parte, îl ajut pe prietenul meu redactor să găsească documentație legată de *Wabi-Sabi*. M-am și apucat să citesc despre subiectul ăsta și sper să pot face niște interviuri cu artiști sau filozofi care să-mi dea și mai multe explicații.

În momentul acela, patronul ne-a adus un grătar încins și un clește. Le-a lăsat pe un taburet gol ca să poată scoate capacul butoiului, unde se ascundea un suport cu nisip. A pus deasupra, în cerc, câțiva dintre cărbunii aprinși și apoi a instalat grătarul.

---

1. Pastă din semințe de soia și alte cereale fermentate, folosită în bucătăria tradițională japoneză.

— Acum o să aducă legume proaspete și trei feluri de carne ca să putem să le frigem cum poftim, a explicat Mizuki înainte de a relua subiectul. Atunci... ai venit special pentru a învăța arta imperfecțiunii?

— Asta e scuza mea ca să simt că nu pierd vremea pe-aici. Îmi place să cred că fac ceva.

— Întotdeauna faci ceva, a spus ațintindu-și ochii ușor migdalați în ai mei. Acum ești la un grătar cu mine.

În loc să răspund așa cum aș fi dorit – „Mă referam la faptul că fac ceva folositor" –, am adoptat un ton confidențial. Era efectul buimăcelii provocate de decalajul de fus orar și al senzației ciudate de a mă afla acolo cu o frumoasă necunoscută.

— Adevărul e că aveam nevoie să fug un timp din Barcelona. Perechea mea de opt ani de zile m-a părăsit, și acum îmi caut locul în lume, mă înțelegi?

— Perfect, a spus, pe când mâna ei rece și delicată o acoperea pe a mea. Și eu mă găsesc într-o situație asemănătoare, numai că invers. Tocmai l-am părăsit la San Francisco pe bărbatul vieții mele, și acum simt că am făcut o greșeală de neiertat.

— E mai bine să fii în locul tău decât într-al meu. Tu poți să te întorci oricând la el. Precis că mai e îndrăgostit de tine.

Mizuki și-a dat o șuviță de păr negru după urechea mică și rotundă, vrând parcă să asculte mai bine cuvintele mele. Mi-a răspuns imediat:

— Și eu sunt încă îndrăgostită de el, dar e imposibil să mă întorc. S-au întâmplat lucruri care nu mai pot fi ca înainte. De asta vreau să dispar. Pentru totdeauna.

Deprins să mă ocup de crizele studenților care se lasă copleșiți de dificultățile limbii germane, am bătut-o ușurel pe mână de două ori, înainte de a mi-o retrage, și am adăugat:

— Mereu se întâmplă câte ceva. Unchiul tău mi-a spus-o de cum a intrat astă-seară în bar.

Buzele cărnoase ale lui Mizuki au murmurat ceva aproape imperceptibil în japoneză, înainte de a reveni la limba ei de adopție.

— Mai bine nu s-ar fi întâmplat niciodată unele lucruri. De asta am plecat din Statele Unite pentru a sta trei luni cu unchiul. E ființa pe care o iubesc cel mai mult pe lume și voiam să-mi iau rămas-bun de la el.

— Să-ți iei rămas-bun?

— Da, înainte de a se termina totul, a zis, inspirând adânc. Nu sunt o alpinistă atât de bună cum l-am făcut să creadă, știi? Niciodată n-am urcat de capul meu pe o creastă de peste 3 000 de metri. M-am hotărât să mă duc în munții din Hokkaidō numai fiindcă acolo sunt multe locuri pustii. M-am gândit bine la toate.

— La ce te-ai gândit? m-am alarmat.

Bucătarul a pus lângă noi un platou cu diferite bucăți de carne și o caserolă cu ciuperci, ceapă și o jumătate de știulete.

Fără să-și ia ochii de la cercul de cărbuni, care-i iluminau tenul foarte alb, Mizuki a continuat:

— Înainte de excursia de pe urmă, îmi voi distruge actele și voi arunca orice lucru care ar putea servi la identificarea mea. Apoi voi urca pe vârful cel mai înalt pe care-l voi găsi, voi cânta un cântec și voi sări în prăpastie. Sfârșit.

— Nu spune prostii și hai să mâncăm, am zis, punând cu cleștele carnea și legumele pe jar.

Mizuki mi-a prins cu putere mâna liberă pentru a mă face să înțeleg că vorbea serios. Pe chipul ei încordat se citea suferință și hotărâre.

— Unchiul nu va ști niciodată că am murit. Voi fi încă unul dintre alpiniștii care dispar fără urmă și despre care nu se mai află nimic... Cine știe, poate va crede că am rămas să trăiesc într-o căsuță la munte. Sau că am cunoscut un bărbat și am fugit cu el fără să spun nimic. Tipic pentru mine.

— Totul e posibil. Am întors bucățelele de carne ca să nu se ardă. Însă ar fi o mare tâmpenie să te sinucizi în ziua în care împlinești 30 de ani. E peste o săptămână, nu?

— Da, mi se pare un bun moment pentru a pleca de pe lumea asta. De ce să fie o tâmpenie?

Am încercat să găsesc o explicație, pe când întorceam legumele pe grătar să nu se ardă.

— Omul poate pleca atunci când poftește, dar trebuie să încerce mai întâi să-și lase totul în ordine. Nu poți să-i lași pe cei care te iubesc cu buzele umflate.

— Ce vrei să spui?

— Unchiul tău mi-a spus că progresează mult cu engleza grație ție. Să învețe limba asta e dorința lui fierbinte de când a rămas văduv, am improvizat. Ar fi o lipsă de respect față de elevul tău să te arunci într-o prăpastie înainte de a termina lecțiile cu el.

După ce am spus asta, am prins cu bețișoarele o familie minusculă de ciuperci, le-am muiat în sosul de soia și le-am dus la gură. Erau fragede și crocante.

Mizuki și-a mușcat buza de jos, părând a fi căzut pe gânduri. Nu trebuia să fii un geniu ca să înțelegi că, în ciuda frumuseții ei, era dezechilibrată.

— Bine, a spus în cele din urmă. O să mai fac cu el trei sau patru lecții... dar cu o condiție.

— Ce condiție?

— Trebuie să-mi promiți că nu pleci până nu mă întorc din Hokkaidō.

Mi-am ridicat brațul să mai cer o bere. Căzusem în propria cursă. Planul meu de a mă întoarce acasă după ce vizitam vreo două temple era gata să se ducă pe apa sâmbetei, dar mi-am regăsit calmul.

— Nu pot să rămân zece zile aici, așteptând să te întorci, Mizuki.

— Ah, nu?

A rostit vorbele astea cu expresia de nemulțumire a unei fetițe. Jonglând cu planurile pe care nu le aveam, i-am propus:

— Pot să-ți promit că te aștept dacă te întorci de ziua ta. Voi profita de această săptămână ca să vizitez câte ceva și să fac cercetare pentru prietenul meu.

— Bine.

M-a surprins că accepta propunerea atât de repede. O dovadă în plus că nu era chiar în toate mințile și că gândurile ei zburau aiurea, fără control. Am înmuiat în sos o bucățică de carne friptă, pe când ea privea hipnotizată cercul de jăratec. Abia dacă gustase legumele.

— O să facem așa... am vorbit cu multă răbdare. O să ne întâlnim la barul Samuel joia viitoare și o să-ți sărbătorim ziua împreună cu unchiul tău. Apoi putem să venim iar aici, dacă vrei.

— O să mai fac cu el doar două ore, să fie clar, a precizat cu o răceală surprinzătoare. Sunt precum cercul ăsta, care în curând va fi cenușă. Trupul meu e cald încă, dar focul ce-mi încălzea sufletul s-a stins de mult.

CAFENEAUA
CU CÂNTECE TRISTE

Bărbatul singur în Tōkyō

Mi-am dedicat ultima săptămână de primăvară folosirii la maximum a voucherului Japan Rail Pass pentru a călători puțin prin țară. De la Kyōtō m-am dus la Nara, cunoscută pentru strategia gigantică a lui Buddha ce se păstrează într-un templu de lemn nu mai puțin obișnuit. Ca să ajungi la zona iluminată, trebuie să traversezi un parc unde cerbii îi mușcă de fund pe turiști ca să le arunce biscuiții cumpărați pentru ei.

Următoarea mea destinație a fost Ōsaka, un oraș cu desăvârșire lipsit de farmec ziua, care peste noapte se preface într-o scenă futuristă, cu fete în rochii și cu machiaje imposibile plimbându-se pe sub luminile de neon.

La Tōkyō am stat doar două zile, fiindcă dimensiunile sale mă copleșeau; timp suficient spre a vedea piața de pește, ambianța exclusivistă din Ginza, statuia lui Hachikō – credinciosul câine Akita care a inspirat filmul – și, în sfârșit, etajul 52 de la hotelul Hyatt.

Din turnul unde se află New York Bar, faimos datorită filmului *Lost in Translation*, am salutat în acea zi de marți venirea verii. Inspirat de apaticul protagonist

al filmului, am comandat un whisky Suntory vechi de 17 ani, contemplând înserarea ce se lăsa peste megapolis.

Pentru a face mai atractiv locul – și a justifica prețul exorbitant al băuturii – , o clonă a Dianei Krall cânta la pian melodii americane care pentru mine erau muzică de ascensor. Instalat la barul de lângă peretele de sticlă, combinam vederea panoramică a orașului cu lectura ghidului de la *Lonely Planet*, în timp ce alcoolul japonez îmi ardea gâtlejul.

Am calculat că fiecare înghițitură însemna o gaură de doi euro în bugetul meu.

E ceva oarecum tainic și totodată trist în imaginea unei persoane singure în vacanță. Mă gândisem la asta nu doar o dată, în escapadele de sfârșit de săptămână împreună cu Gabriela. Vederea unui bărbat mâncând singur în tăcere într-un restaurant chinezesc din Soho, la Londra, sau a unei fete străine plimbându-se de capul ei prin Louvre, mă făcea să mă întreb dacă singurătatea aceea era dorită sau poate impusă de împrejurări.

Nu întotdeauna e ușor să distingi o situație de alta. Sunt unii care își lasă perechea acasă fiindcă vor să fie singuri, sătui de certurile casnice care au devenit fundalul sonor de zi cu zi. Mai sunt și alții care, fiind părăsiți, descoperă avantajele singurătății – nu era cazul meu – și regăsesc comori personale pe care nu le luaseră în seamă, în încercarea de a se potrivi cu o ființă care, văzută din perspectiva despărțirii, era deja o lume îndepărtată.

Cum se întâmplă de obicei, pe când mă gândeam la toate astea sub anestezia alcoolică a whisky-ului Suntory, pianista a cântat o baladă compusă pe această temă de Stevie Nicks la vârsta maturității.

În ce măsură suntem capabili să acceptăm diferitele anotimpuri ale vieții noastre?

Well, I've been afraid of changing
'Cause I built my life around you
But time makes you bolder
Even children get older
And I'm getting older, too.[1]

Dar să nu ne înșelăm, singurătatea inspiră teamă și foarte puțini pun capăt unei relații pentru a trece la o viață monahală. De obicei se schimbă un partener cu altul, crezând că astfel lucrurile vor merge mai bine.

În vreme ce mă gândeam la toate astea, lumina soarelui părăsise mulțimea de zgârie-nori care începeau să-și aprindă luminile de neon.

Mi-am amintit de un vechi prieten din facultate, poate singurul pe care-l avusesem. De ani de zile se stabilise în Portugalia, după ce se căsătorise cu o stewardesă. Îmi spunea că nu-și poate imagina o singurătate mai

1. Ei bine, mi-a fost teamă să mă schimb / Căci viața mi-am clădit-o în jurul tău / Însă timpul te face mai îndrăzneț / Până și copiii cresc / Și eu, de asemenea, îmbătrânesc (în engleză, în original).

adâncă decât aceea a unui bărbat în Tōkyō, fără companie. Să fii înconjurat de milioane de persoane și să n-ai cu cine vorbi.

Eu eram acum acel bărbat singur în Tōkyō.

A te preface în floare

În ultima zi a minicălătoriei mele prin Japonia am vizitat Nikkō, o localitate de munte înconjurată de sanctuare, la 140 de kilometri de capitală.

În ciuda distanței neînsemnate în țara trenului *shinkansen*, a ajunge acolo a fost o mică odisee. Trebuia să merg până la orașul industrial Utsunomiya pentru ca, mai departe, să iau un tren local ce părea să fi fost reparat ultima oară prin anii '70.

Așezat pe o banchetă laterală de pluș roșu, vederea primelor dumbrăvi m-a îndemnat să mă întorc la eseul lui Titus. Din Ōsaka, avusesem cu el o lungă bătălie pe WhatsApp. I-a venit greu să recunoască imediat că el este autorul vederilor care mă aduseseră până la capătul lumii, dar în cele din urmă o făcuse.

Deși de la distanță nu-i puteam citi expresia de pe chip, mi s-a părut că se căia sincer. S-a oferit chiar să-mi dea banii pe biletele de avion în câteva rate, începând din septembrie. „Hotelurile, mâncarea și băuturile nu ți le plătesc, pentru că tu ești cel care doarme, mănâncă și bea", îmi spusese. „O să mai vorbim", a fost ultimul meu răspuns.

Cu Gabriela nu schimbasem decât vreo două mesaje. O întrebasem dacă era la curent cu înșelăciunea și mi-a răspuns că da, însă că nu fusese ideea ei. Era tot la Paris și avea simptomele unui început de depresie.

„Puțin îmi pasă", mi-am zis amintindu-mi de toate astea, pe când trenul mergea mai departe. Începuse să plouă și micile creste albăstrii păreau să facă parte dintr-un vis pe care îl străbăteam cu vagonul acela de odinioară.

Ca o neașteptată iluminare – *satori* –, am simțit că peisajul acela reprezenta perfecțiunea mea lăuntrică, cu tonurile sale înalte și joase nu foarte pronunțate.

Singura parte bună pentru un om cu fire ponderată e că și catastrofele i se par ceva obișnuit.

Am căutat în culegerea de eseuri un text de D.T. Suzuki, cel care a introdus filozofia zen în Occident, care vorbea tocmai despre asta. Despre faptul că meditația urmărește, ca țel suprem, contopirea subiectului cu obiectul, a celui care observă cu lucrul observat.

Numai atunci când pătrundem în esența lucrurilor putem să le înțelegem în toată profunzimea lor. Suzuki explică această idee foarte frumos, prin legătura între un om care meditează și o floare:

Să cunoști floarea înseamnă să te prefaci în floare, să fii floare, să înflorești ca floarea și să te bucuri de lumina soarelui și de ploaie. Când fac asta, floarea îmi vorbește și îi cunosc toate tainele, toate bucuriile, toate suferințele, adică întreaga viață ce vibrează înăuntrul

ei. Și nu numai asta. Odată cu cunoașterea pe care o capăt despre floare, cunosc toate secretele universului, ceea ce include toate secretele propriului Eu, care s-a ferit până acum de a mă urmări de-a lungul vieții, fiindcă m-am divizat într-o dualitate, urmăritorul și urmăritul, obiectul și umbra.

Acum însă, cunoscând floarea, mă cunosc pe mine însumi. Adică, pierzându-mă în floare, îmi cunosc Eul la fel ca floarea.

Era o reflecție simplă, dar transcendentă. Ar fi trebuit s-o mai citesc de vreo două ori pentru a înțelege pe deplin ce voia să spună. Ce ne învață deci floarea? Ne învață să privim și atât? Poate că numai când vom învăța să contemplăm fără filtre cel mai neînsemnat lucru vom fi capabili să ne întoarcem privirea spre noi înșine.

În general, nu există lucruri frumoase sau urâte, doar un fel de a le vedea frumoase sau urâte.

Gândul acesta m-a făcut să-mi amintesc iar de Mizuki. Abia trecuseră cinci zile de la seara petrecută cu ea la bar, și apoi la restaurantul cu grătar, dar călătoria mea s-ar fi zis că dilatase timpul.

Mi-am imaginat-o urcând coastele abrupte de pe insula aceea din nordul Japoniei. Acolo se desfășuraseră Jocurile Olimpice de la Sapporo, în 1972, și tot acolo trăiau niște maimuțe care, în toiul iernii, se scăldau în apele termale. Știam asta dintr-o revistă *National Geographic*. Le-o fi văzut oare?

Ne înțeleseserăm să ne întâlnim a doua zi seara, la barul cu numele meu, dar pe neașteptate m-a cuprins frica. Dacă Mizuki își punea în aplicare amenințarea și nu se mai întorcea niciodată?

M-am liniștit la gândul că adevăratul sinucigaș nu-și anunță niciodată intenția mortală, ci pur și simplu o înfăptuiește.

Pe când îmi stăruia în minte peisajul acesta învăluit în ceață și schimbător precum cel care mă înconjura, trenul s-a oprit la Nikkō.

Să nu vezi, să nu asculți, să nu vorbești

M-am trezit într-un han din Nikkō, cu alți cinci colegi de cameră. Noaptea fusese un concert neîntrerupt de sforăieli, gemete și chiar un monolog nocturn în japoneză. Cu toate că m-am deșteptat de câteva ori, brazii profilați în lumina lunii m-au liniștit. Adormind legănat de siluetele lor, pe care le zăream prin fereastră la picioarele patului meu, somnul îmi devenise și mai adânc.

Am coborât la micul dejun cu senzația că mă odihnisem zile în șir. Poate că sufletul meu dorea să fie înconjurat de păduri, mi-am zis, și eu îl obligasem pe nedrept să stea la oraș.

În sala de mese comună erau trei fete japoneze cu șepci de *boy scout*, care au început să șușotească între ele când m-au văzut coborând, și un occidental cam de 50 de ani. Chel și cu mustață, purta bretele de tirolez, pantaloni scurți și încălțăminte solidă de *trekking*.

Și-a ridicat mâna să mă salute. După un minut stăteam la taifas înaintea unor ochiuri cu fasole. E o lege nescrisă ca doi călători singuri să intre în vorbă și până la urmă să plece împreună.

S-a prezentat drept Hans Martin, din orașul elvețian St. Gallen. După ani de zile de când tot voise să cunoască Japonia, și-a învins frica de avion pentru a porni în aventură de unul singur. Eu m-am limitat să-i explic povestea cu *Wabi-Sabi* și să-i spun că mă întorceam chiar în după-amiaza aceea la Kyōtō.

— Precis că, pentru cartea dumneavoastră, cele Trei Maimuțe Înțelepte ar fi o bună sursă de inspirație, a spus într-o engleză foarte corectă.

Citisem câte ceva despre sculptura aceea de lemn cu o maimuță care-și astupă urechile, alta care-și acoperă gura și o a treia care-și duce mâinile la ochi, dar nu știam ce căutau la Nikkō.

Hans Martin s-a dovedit a fi un adevărat expert în domeniu:

— Se află deasupra grajdului de la sanctuarul Tōshō-gū, din secolul al XVII-lea. Nu e prea departe de aici, vă pot însoți, dacă nu vă deranjează.

— Dimpotrivă, am răspuns, surprins de gentilețea lui. Va fi o plăcere, și, pe deasupra, am la dispoziție doar câteva ore pentru a vizita templele. Trebuie să iau trenul după prânz.

— Păi, dacă trebuie să vizitați un singur templu, să fie Tōshō-gū:

În scurt timp eram pe drum, străbătând păduri imaculate ce străluceau în lumina dimineții. Liniștea ciudată care mă cuprinsese peste noapte se adâncea cu fiecare pas. La ora aceea nu era încă nimeni pe

drum, în afară de noi și de păsările care cântau pe ramurile cele mai înalte.

— Ar fi nemaipomenit să se facă o cercetare despre frumusețea imperfecțiunii, a spus Hans Martin, călăuzindu-mă pe un drum la umbra copacilor. Sunt destul de mulți oameni care încearcă să prefacă totul în ceva neted și uniform. Lumea e rugoasă și cu crăpături. Nimic nu iese așa cum te aștepți, și e bine să fie astfel, fiindcă altminteri ar fi grozav de plicticos. Știți ce spunea Tagore?

— Multe, presupun. A vorbit și despre *Wabi-Sabi*?

— În felul lui. A spus că pădurea ar fi foarte tristă dacă ar cânta doar păsările care scot cele mai frumoase triluri.

Această frază m-a impresionat profund. Mergând mai departe în tăcere, m-am gândit că aforismul trebuie să fie valabil și în privința iubirii. Ar fi foarte trist să fie rezervată numai celor mai atrăgătoare, empatice și seducătoare persoane, pentru că acestea chiar nu au nevoie de dragoste lor; le e de-ajuns admirația pe care o stârnesc în jur.

Inimile frânte sau însetate de dragoste sunt cele care simt nevoia să fie iubite. Și, dacă nu au învățat bine imnul vieții, faptul de a cânta împreună cu altă pasăre care îl știe le poate fi de ajutor, ca să prindă melodia.

Năpădit de aceste gânduri, am ajuns pe neașteptate la un *tori-i*, intrarea în templul formată din două coloane și o traversă curbă.

Hans Martin se arăta fericit că se afla la Tōshō-gū, chiar dacă vizita templul pentru a treia oară în două zile.

— Haideți să-i vedem pe Mizaru, Kikarazu și Iwazaru, a zis cu entuziasm copilăresc.

— Cine sunt ăștia?

— Cele trei maimuțe, dom'le! Se cheamă așa pentru că numele lor înseamnă „Să nu vezi", „Să nu asculți" și „Să nu vorbești".

M-a condus apoi pe la diferitele temple mici și altare de lemn bogat ornamentate cu figuri umane și de animale. Mi-a atras atenția sculptura cu o pisică albă cu negru dormind printre florile de lotus, dar fără îndoială marile stele de la Tōshō-gū erau acei San Saru, cum se numeau în japoneză.

M-am oprit în fața maimuțelor care respingeau într-un mod atât de expresiv cele trei simțuri.

— Dumneavoastră știți de ce fac asta, Hans? l-am întrebat.

— Există diferite interpretări. Una ar fi că, pentru a-ți păstra inima neprihănită, nu trebuie să pleci urechea, nici să privești răul și nici să vorbești despre el, pentru că îți contaminează mintea.

— Atunci n-ar trebui să ascultăm niciodată știrile.

Cu acest răspuns ambiguu s-a încheiat discuția noastră despre maimuțe.

Încotro se îndreaptă Insula cu anghile?

Întoarcerea la Kyōtō mi s-a părut lungă, fiindcă a trebuit să iau trenul regional până la Utsunomiya, apoi două rapide, și am ajuns în vechiul oraș imperial când se lăsase deja întunericul.

Cu toate că arhitectura futuristă a gării m-a surprins din nou, după o săptămână de hoinăreală am avut senzația că mă întorc acasă. Nikkō e un sat în mijlocul pădurilor, iar capitala japoneză – o pădure de ciment fără sfârșit, unde te poți simți la fel de pierdut.

Kyōtō are mărimea perfectă pentru un oraș, mi-am zis pe când luam un taxi spre *ryokan*-ul „Broaștele albastre". Prețul hotelului era catastrofal pentru buzunarul meu, dar îmi plăcea să stau pe aceeași stradă cu barul de *karaoke* solitar, așa că în cele din urmă nu mi-am schimbat locul de cazare.

Micuța recepționeră mi-a făcut o plecăciune și m-a condus la camera pe care o ocupasem acum șase nopți.

Am făcut un duș cald și m-am simțit de parcă voiajul din care mă întorsesem fusese doar un vis. Totul părea să se afle în același loc, chiar și eu.

În timp ce mă ștergeam și mă îmbrăcam, am fost tentat un moment să mă bag în pat. Aveam nevoie să mă odihnesc după ziua aceea atât de lungă, dar îmi era frică să nu adorm și să lipsesc de la întâlnire. Îi promisesem nepoatei lui Okamura să ne vedem în seara aceea, cu condiția să nu facă vreo prostie.

Eu îmi îndeplinisem partea de înțelegere. Ea și-o va fi îndeplinit pe a ei, dacă venea la barul Samuel, sau cum se mai numea acum.

La nouă și jumătate am constatat că avea încă numele meu. Ceea ce considerasem la început jignitor și mai apoi ridicol mi se părea acum un semn de menținere a echilibrului în micul meu univers din Kyōtō.

Am împins ușa neagră și, ca într-o nouă reluare a jocului, chelnerița mi-a arătat posomorâtă același taburet pe care stătusem în primele două nopți.

Eram din nou singurul client, dar dat la maximum se auzea un cântec mult mai strident și mai nesuferit decât cel cu ciupercile.

Hyoutan-jima wa doko he iku
Bokura wo nosete doko he iku
Marui chikyuu no suiheisen ni
nanika ga kitto matteiru
Kurushii koto mo arudaro sa
Kanashii koto mo arudaro sa
Dakedo bokura wa kujikenai

Naku no wa iya da warachaou
Susume hyokkori hyoutan-jima[1].

Dacă aș fi știut puțină japoneză, în afară de patru saluturi, i-aș fi cerut imediat să dea mai încet muzica aceea enervantă. Însă, în loc de asta, am privit-o nemișcat cum îmi turna o bere Asahi.

Atunci s-a deschis ușa și Okamura și-a făcut intrarea triumfală. Purta un sacou bleumarin cu dungi subțiri și o cravată bleu-ciel. Părul cărunt era la locul lui, așa încât mi-am închipuit că în prima seară se luptase cu băutura și cu microfonul împotriva amintirii nevestei.

— *Konban wa*[2]. Puteți să-i spuneți să dea muzica mai încet?

— De ce? Se termină imediat... Nu vă plac anghilele?

— E vorba de anghile? am întrebat surprins.

— Da, de anghile și de speranță. E un cântec foarte popular aici.

M-am abținut de la alte comentarii. Faptul că în topul popularității intrau un cântec despre ciupercile

---

1. Încotro se-ndreaptă Insula noastră cu anghile? / Spre ce ne duce? / Precis că ne așteaptă ceva / În zarea acestui Pământ rotund / Vor veni desigur vremuri grele / Vor veni desigur momente triste / Însă nu ne vom da bătuți / Noi detestăm să plângem / Așadar să zâmbim și să mergem mai departe / Surpriză, Insula cu anghile!

2. Bună seara.

de pădure și altul despre anghile însemna că viziunea aparte pe care o avem despre niponi nu e chiar atât de absurdă.

Ușa neagră s-a deschis pentru a treia oară în doar câteva minute și nepoata și-a făcut apariția. Nu numai că se întorsese din munți teafără, ci venise la întâlnire îmbrăcată mortal.

Fericirea băștinașilor *ainu*

Am făcut același drum între regiunea istorică a orașului Kyōtō și cartierul cel mai modern, cu case scunde, împreună cu o Mizuki de nerecunoscut. Ca și cum în loc de o săptămână în munți ar fi stat prin buticurile din Shibuya, cartierul modei pentru tineri, purta o fustă neagră foarte scurtă, ciorapi de plasă și pantofi cu toc.

Eu mergeam și de data asta la o jumătate de metru în spatele ei și îi puteam admira picioarele interminabile și decolteul maioului roșu, care lăsa la vedere bretelele sutienului negru. Nu mai avea părul strâns în coadă de cal, ci împletit într-un coc înalt.

Faptul că japoneza din San Francisco își schimbase rolul de sinucigașă cu cel de *fashion victim* mă descumpănea.

În timp ce ne îndreptam spre restaurantul cu grătar, nu mi-a dat nici o explicație. M-a ignorat tot drumul până a ajuns la ușa de lemn cu gratii. După ce a sunat, s-a întors, făcându-mi cu ochiul. Era rujată și avea genele date generos cu rimel.

Patronul restaurantului, numai piele și os, a deschis larg ușa glisantă când ne-a văzut. Cu toate că de data asta veniserăm destul de devreme, eram și acum singurii clienți din local.

Ne-am așezat în jurul aceluiași butoi. Dincolo de schimbarea radicală de *look* a lui Mizuki, mi-am imaginat că totul avea să se petreacă exact ca în prima seară. Însă ea își propusese să-mi demonstreze contrariul.

O sticlă mare de saké rece a aterizat pe capacul butoiului, în timp ce ea a spus:

— Se cuvine să sărbătorim că ne-am întors amândoi.

— Te îndoiai?

— Știam că tu ai să vii, a spus, cu privirea ciudat de fixă. De mine nu eram atât de sigură.

Am băut o jumătate de pahar din acel saké nedistilat, analizând prima ei afirmație. Certitudinea că eu voi veni însemna că era foarte conștientă de farmecul ei, sau că detectase în mine un suflet temător, care nu voia să-și împovăreze cugetul cu o sinucidere.

De pe cealaltă parte a butoiului, unde mă aflam eu, i-am contemplat în lumina felinarelor chipul de o frumusețe orientală. Gâtul ei lung era încadrat de niște umeri drepți. Mi-am coborât o clipă privirea până am dat de niște sâni de mărime apreciabilă, sub maioul elastic.

— Povestește-mi ce-ai făcut la Hokkaidō, am zis îndreptându-mi spatele. E adevărat că acolo maimuțele se scaldă în apa caldă?

— Vrei să spui macacii? Ca să-i vezi în apele termale ar trebui să te duci acolo iarna, când temperatura scade sub minus 15 grade.

— Sigur... Uitasem că abia a început vara.

— Am petrecut toată săptămâna într-o comunitate de băștinași *ainu*, a explicat, mirosind păhărelul de saké.

— *Ainu*... am repetat. Nu auzisem cuvântul ăsta în viața mea. De fapt nici nu știam măcar că în Japonia există băștinași.

— Au rămas doar câteva mii. Sunt animiști, cred că tot ce există pe pământ are propriul *kami*, adică spirit divin. Binecuvântează spiritele vinului și al alimentelor înainte de a mânca și trăiesc în niște case din trestie care se numesc *chise*.

— În afară de asta, sunt ca restul japonezilor? Fetele se îmbracă... așa ca tine?

— Nici vorbă! Mizuki m-a privit de parc-aș fi vrut s-o iau peste picior. M-am îmbrăcat așa pentru că am stat multe zile dormind într-o colibă, pe jos, întocmai ca o *ainu*, deși îți spun că sunt diferiți de noi în toate. De pildă, n-au mobilier.

Cele două castroane cu supă *miso* au sosit când însoțitoarea mea povestea pe larg, fascinată, despre ceea ce văzuse în trib.

— Bărbații au bărbi și mustăți foarte lungi. Femeile își tatuează gura, de parc-ar avea un zâmbet larg, negru, precum și organele genitale. Sunt pline de cercei și

amulete. Vânează în pădure folosind arcuri cu săgeți otrăvite. A suflat în supa groasă înainte de a încheia: De fapt, bărbații se servesc de bețișoare când mănâncă, numai ca să-și dea la o parte mustățile. Femeile utilizează o lingură.

— Mă bucur că te-ai întors mai binedispusă, am spus înainte de a gusta supa. Te-au învățat și limba lor, băștinașii?

— E foarte grea și n-are nici o legătură cu japoneza. Am învățat un singur cuvânt: *anekuroro*. Înseamnă „fericit". Mi-l spunea bătrâna gazdă ori de câte ori îi mulțumeam pentru mâncarea bună.

— *Anekuroro*... Nu știu cât timp o să mai stau în Kyōtō, dar sunt fericit că te văd fericită.

Mizuki a sorbit supa încet, relaxată, cu pleoapele plecate. Apoi a zâmbit, spunând ceva ce n-am înțeles:

— La noapte vei avea ocazia să-mi dovedești dacă e adevărat.

Namida no Café

După cină, Mizuki m-a dus pe bulevardul Shijō-dōri, o arteră centrală plină până la refuz de oameni, care ducea de la templul Yasaka până la un pod popular peste râul Kamu.

Dincolo de zumzetul muzical al caselor de *pachinko* și de alte jocuri m-a surprins haosul arhitectonic ce domnea pe bulevardul animat de traficul de joi seara. Edificii avangardiste de trei sau patru niveluri se amestecau cu case scunde, banale, acoperite de afișe, și cu birouri de lux. Între toate acestea, o selvă dezordonată de cabluri de electricitate te făcea să te gândești că întregul oraș putea rămâne în beznă dintr-un simplu scurtcircuit.

— Pe aici, mi-a spus Mizuki, trăgându-mă de mână spre o străduță ce cobora din bulevard. Acum ai să cunoști cafeneaua mea favorită.

M-a surprins pielea rece a însoțitoarei mele, ca și cum ar fi fost o reptilă frumoasă, pe când înaintam pe strada aceea îngustă, aproape neluminată. La diferitele etaje ale clădirilor care păreau terminate doar pe

jumătate, câteva becuri răzlețe iluminau afișe comerciale în *kanji*.

— Sunt bordeluri?

— O fi vreunul, dar în Japonia e normal să existe prăvălii la orice etaj al blocurilor. Avem o populație atât de mare, încât magazinele n-ar încăpea doar la parter.

Ne-am oprit în fața unui mic edificiu placat cu ceramică emailată albă, ce amintea de primele apartamente de pe Costa Brava. Scara exterioară trecea pe la patru localuri cu firme pictate de mână pe plăcuțe de lemn. Cea de la ultimul etaj avea desenat un cap de extraterestru cu o lacrimă pe obraz.

— E cel de deasupra, a precizat, luând-o înainte pe scări.

În timp ce o urmam pe trepte, am avut impresia că voia să-i admir fundul rotund sub minijupă.

Urcând spre Namida no Café, m-am oprit puțin să arunc o privire în celelalte localuri, la fel de minuscule ca barul unde ne cunoscuserăm, deși cu mai mult stil. Unul dintre ele, Yellow, își onora numele, fiind galben în întregime: podeaua, pereții, mobilierul, chiar și cămașa chelnerului.

Favoritul lui Mizuki era un bar în penumbră, de vreo 15 metri pătrați, cu trei mese foarte mici și o banchetă. În spatele unui bar bine aprovizionat cu băuturi, un japonez tânăr cu o șuviță dată cu fixativ ne-a salutat dând din cap.

Mi-a atras atenția lacrima pe care o avea tatuată sub ochiul drept.

Instalat la un capăt al barului, un pick-up portabil asigura fondul sonor. În timp ce discul se rotea și muzica răsuna, coperta stătea la vedere, sprijinită de două sticle. *Atmosphere* de Joy Division sugera aproape de sfârșit o despărțire tristă, sinistră.

Don't walk away in silence
Don't walk away.[1]

Mitzuki s-a întins comod pe banchetă. Eu m-am uitat după un taburet ca să mă așez în fața ei, de partea cealaltă a unei măsuțe de sticlă cu crăpături.

— Nu fi atât de gentleman, m-a dojenit. Poți să stai lângă mine.

Pentru a nu părea laș, am făcut ce-mi cerea, lăsând o distanță de două palme între mine și ea. Apoi a comandat rapid ceva chelnerului, în japoneză.

— Ce-ai cerut? am întrebat cu îngrijorare.

— Două cocteiluri Stigmata Martyr. Nu-ți spun din ce sunt făcute, să vedem dacă ghicești.

Discul nu se mai învârtea. S-a făcut liniște, în vreme ce chelnerul se ocupa de băuturile noastre.

— Nu pare un loc prea vesel.

— Nici nu e. Numele localului spune tot: „Cafeneaua Lacrimilor".

— Am venit aici să plângem?

O încordare a buzelor lui Mizuki mi-a arătat că ironia nu-i fusese pe plac.

---

1. Nu te îndepărta în tăcere / Nu te îndepărta (în engleză, în original).

Revărsarea veseliei

Două cocteiluri roșii precum maioul lui Mizuki au aterizat pe măsuța de sticlă chiar în momentul în care intra alt client. Un pletos cu fața extrem de lată a ocupat măsuța cea mai îndepărtată de noi. Date fiind dimensiunile localului, asta însemna că ne separau cam doi metri și jumătate.

Depășit de succesul de a avea trei clienți deodată, băiatul cu șuvița a aprins un ecran plat de sub bar pentru a câștiga timp. Monitorul era conectat la un canal YouTube care nu putea fi mai potrivit: Sad Songs Channel.

Pe o floare înghețată s-a suprapus *Lost Song* de Ólafur Arnalds, o piesă neoclasică cu o vioară plângătoare și un pian monoton, deprimant.

Am sorbit din cocteilul care conținea suc de roșii combinat cu gin, înainte de a-i spune lui Mizuki:

— Nu mă miră că ai chef să te arunci într-o prăpastie, dacă frecventezi barul ăsta. Cum poate să-ți placă?

— Namida no Café e o consolare pentru mine.

Am mai băut puțin din Stigmata Martyr, în așteptarea explicației lui Mizuki. Stând pe banchetă cu picioarele îndoite mi-a aruncat o privire încărcată de blazare existențială, înainte de a spune:

— Când nu treci prin cel mai bun moment al vieții, nimic nu-i mai jignitor ca revărsarea veseliei. Îți vine să plângi și intri în niște magazine mari unde îți pun muzică la automat, printre clienți care râd și strigă ca nebunii. Sau chiar în barul unde unchiul...

— Nici nu trebuie să-mi spui, am intervenit. Cântecul ăla cu anghilele e groaznic.

— Sunt unele și mai și, ce crezi. Pe chipul ei foarte alb a apărut un zâmbet firav. Ce-mi place la cafeneaua asta e că nu trebuie să mă prefac fericită, nici să-mi astup urechile și nici să urăsc pe nimeni. Cântecele se potrivesc cu starea mea de spirit, care e în esență dezastruoasă. Aici simt că lucrurile sunt cum ar trebui să fie.

Mișcat de mărturisire, am intrat în rolul de frate mai mare, pentru a sonda frumusețea aceea tragică.

— Stările sufletești se schimbă ca anotimpurile anului. Nici zilele cu soare și nici cele extrem de friguroase nu țin o veșnicie. Deși înțeleg că e greu să vezi astfel lucrurile când te afli pe fundul prăpastiei.

Ea mi-a aruncat o privire plictisită, pe când își îmbrățișa picioarele și-și rezema bărbia pe genunchi. Am înțeles că genul ăsta de predici n-avea nici un efect asupra ei, așa că m-am interesat în legătură cu întâmplările care o aduseseră în starea aceea.

— Cum e bărbatul pe care l-ai părăsit?

Mizuki a clătinat încet din cap, parcă trezindu-se dintr-un vis, înainte de a răspunde:

— Richard era un om bun, poate prea bun. Atât de nestrămutat în convingerile lui, încât ghiceam mereu ce avea să facă în continuare. A devenit cu desăvârșire previzibil.

— Și din cauza asta l-ai părăsit? am întrebat, căutând o asemănare cu cazul meu. Te plictiseai?

— E mult mai complicat... Să zicem că el era atât de bun, de atent, de înțelegător, încât mă forța să fac exact pe dos. La fel ca *Yin* și *Yang*, până la urmă am ajuns să fiu opusul lui.

— Nu pricep.

— Nici eu, a recunoscut oftând, de asta am venit până aici. Sper ca distanța să mă ajute să înțeleg.

S-a așternut apoi o liniște care nu era stânjenitoare. Într-un anume fel, începuserăm să clădim casa de la acoperiș. Acum eu aflasem concluziile poveștii ei, dar nu povestea în sine.

La rândul ei, nici ea nu știa nimic despre mica mea dramă. Îi spusesem numai că iubita mea mă lăsase la greu.

Poate că nici nu trebuia să dăm multe explicații. Poate că era de-ajuns să știm că eram doi oameni care nu avuseseră noroc în dragoste și care ajunseseră în cafeneaua lacrimilor, cu toate că mie îmi cam trecuse cheful de plâns.

Ca și cum mi-ar fi intuit gândurile, Mizuki mi-a propus pe neașteptate:

— Mi-a ajuns barul ăsta pentru azi. Vrei să vii la mine?

— N-ar fi corect, am zis, agățându-mă de ceva evident. Am înțeles că locuiești acasă la unchiul tău.

— Da, dar el stă la etajul de jos, iar eu, la cel de sus. Avem intrări separate. De ce ți-e frică?

Geiko, maiko și *danna*

Fără să știu cum s-a întâmplat, m-am pomenit așezat într-un taxi lângă Mizuki. Înăuntrul meu se agita un cocteil de senzații, neliniști și dorințe mai greu de deslușit decât ingredientele acelui Stigmata Martyr, pe care tocmai îl băusem.

Pe când taximetristul se îndrepta spre un cartier de la periferie, aflat la poalele unuia dintre munții care înconjoară Kyōtō, m-am uitat cu coada ochiului la fata aceea care mă târa spre abisul meu particular. Era extraordinar de seducătoare, începând cu picioarele și terminând cu chipul oriental, fără a uita de tot ceea ce trebuie să fi fost la mijloc.

Orice bărbat în locul meu ar fi încercat să petreacă o noapte nebună cu ea, de neuitat, însă, din fericire sau din păcate, eu aveam o groază de rețineri. Le-am enumerat mental în vreme ce taxiul părăsea străzile din centru și intra în cartiere rezidențiale.

Străină de frământările mele, Mizuki părea că citește în luminile mașinilor o hartă secretă a ceea ce se întâmpla în oraș. Între timp, am făcut inventarul forțelor

care mă împiedicau să mă las în voia acelui înger senzual, dar plin de contraste.

Dacă mai era căsătorită, găsisem un motiv suficient pentru a nu mă apropia de ea mai mult decât o făcusem. Mă puteam pune în locul soțului părăsit. Chiar dacă ea se întorsese în orașul ei de baștină, m-ar fi rănit profund să aflu că se culca cu un străin pe care abia îl cunoscuse.

Pe de altă parte, mă întrebam dacă eu eram liber să fac ce poftesc. Gabriela îmi ceruse o pauză pe durată nedeterminată. Oare asta însemna că trebuia s-o aștept și să-i rămân credincios în tot acest răstimp? Îmi era și ea mie, la Paris sau pe unde se afla? Ori exista un bărbat de care nu-mi vorbise, ca să nu mă facă să sufăr?

Adâncit în aceste ipoteze care nu făceau altceva decât să mă îndurereze, am simțit cum degetele lui Mizuki îmi mângâiau gâtul într-o parte.

— Te simt încordat, mi-a șoptit la ureche. Ar trebui să te relaxezi. Eu nu mă aștept la nimic cu privire la ce o să se întâmple între noi doi, dacă asta vrei să știi. Trăiesc moment cu moment. Pe când stăteam la Namida, mi s-a năzărit să fiu cu tine într-un loc mai liniștit, asta-i tot.

— Mă simt măgulit, am spus, încercând să-mi ascund nervozitatea. Dar călătoria asta devine revelatoare. Încep să descopăr că sunt un bărbat care nu știe să se bucure de plăcerile vieții. De asta m-a părăsit iubita și tot de asta vei fi dezamăgită când se va sfârși noaptea.

Drept singur răspuns, Mizuki și-a dus arătătorul la nasul mic și perfect, zâmbind. Apoi mi-a arătat o căsuță pentru o singură familie, lângă semaforul la care ne opriserăm.

Uluit, am văzut cum ieșea de acolo o gheișă cu un fel de lăută și intra într-o mașină cu geamuri fumurii. Mișcările ei erau atât de suave, încât părea că nu atinge pământul.

— E a doua pe care o văd de când sunt în oraș.

— Înseamnă că ai avut noroc. Nu pot fi văzute lesne, mai ales noaptea.

— Zău? Credeam că tocmai noaptea lucrează pentru petreceri particulare.

— E adevărat, dar se deplasează cu discreție absolută, după cum tocmai ai văzut. Și nu-i deloc obișnuit ca o gheișă să se ducă să lucreze în zori, ca asta pe care am întâlnit-o, a spus, privindu-mă provocator. Doar dacă nu e o gheișă modernă, ca mine.

— Atunci e mai ușor să le vezi dimineața? am zis, ca să îndrept subiectul pe alt făgaș.

— Da. Deși n-au mai rămas decât o mie în toată Japonia, le poți vedea dimineața, în cartierul Gion, făcând comisioane cu acele *maiko* ale lor.

— Ce sunt *maiko*?

— Ucenicele gheișelor. În Tōkyō încep la 18 ani, dar aici nu-i nevoie decât să aibă 15 ca să se inițieze în arta de a fi *geiko*, cum numim în Kyōtō gheișele.

— *Geiko* și *maiko*... Și ce fac, în afară de faptul că se îmbracă și se piaptănă într-o manieră incredibilă și că stăpânesc artele tradiționale japoneze?

— Insinuezi că gheișele noastre sunt prostituate?

— Te rog. Mi-am ridicat brațele în semn de scuze. Departe de mine gândul...

— Chiar dacă, după vechile reguli, cochetează și pot glumi cu clienții, meseria lor nu include niciodată vreun fel de relație sexuală. Ceea ce au, într-adevăr, conform tradiției, e un *danna*, un amant protector care le plătește pregătirea extrem de scumpă și restul cheltuielilor presupuse de statutul unei *geiko*.

Tocmai atunci taxiul s-a oprit în fața unei vile cu două etaje. Ajunseserăm. Mizuki a plătit 4 000 de yeni șoferului, care a activat ușor dispozitivul, deschizând ușa.

Când vehiculul a demarat, ea m-a anunțat, scoțându-și cheile din geantă:

— Ai să afli acum ce face o *geiko* din zilele noastre.

Elogiu umbrelor

Așa cum anunțase Mizuki, la etajul doi unde locuia se ajungea pe o scară, în stânga parcării. Mi-am închipuit că domnul Okamura dormea după beție dedesubt – era ora două –, în vreme ce nepoata îl punea pe jar pe bietul *gaijin*.

Am mers din nou în urma ei până la ușă, bănuind că voința mea n-o să reziste în zorii acelei zile decât puține runde.

M-a poftit să intru în *loft*. Pentru că asta era: un spațiu diafan fără pereți interiori, în afară de un paravan amplu din hârtie de mătase, care separa salteaua de restul încăperii.

O gingașă lumină indirectă ce izvora din diferite spoturi din pardoseală dădea locului aspectul unui spațiu de dans contemporan.

— Aici era atelierul de sculptură al unchiului, pe vremea când se ocupa încă de asta, a spus Mizuki. De când a murit mătușa, nu merge la serviciu decât strict în orele de program și-și petrece restul timpului în barul acela din Gion. Eu cred că are vreo combinație cu patroana, altfel nu-mi explic ce face veșnic acolo.

— Poate că vrea numai să cânte din când în când vreun cântec, am comentat, nefiind în stare să-mi imaginez o idilă cu femeia aceea seacă și înțepată.

De fapt, nu-i văzusem să stea de vorbă nici măcar într-una din cele trei dăți în care fusesem acolo. Mizuki m-a readus în *loft*, explicându-mi:

— Când am sosit, acum trei luni, am dus tot ce era aici în pivniță pentru a-mi amenaja apartamentul după gustul meu.

— A ieșit foarte bine, am spus, cu intenția de a trece dincolo de paravan, unde îmi imaginam că se afla salonul.

— Acum așază-te pe pat, mi-a cerut, spre uimirea mea. Fă-te comod. Trebuie neapărat să fac un duș.

Înainte de a apuca să protestez, a dispărut de partea cealaltă a paravanului din hârtie de mătase.

Politețea, cu totul deplasată aici, nu mă lăsa să trec în partea cealaltă a casei, unde nu fusesem invitat. Poate că Mizuki se și dezbrăcase – auzisem cum îi căzu pantofii pe pardoseala de lemn – și acum se plimba goală de la baie spre partea aceea a studioului.

Mintea mea nu admitea decât două opțiuni: fie plecam chiar atunci și hoinăream prin cartierul acela rezidențial în căutarea unui taxi, fie făceam ce-mi ceruse ea.

M-am lăsat în voia celei de-a doua, fără să știu cum mă voi descurca, dacă lucrurile luau întorsătura previzibilă.

Sătul de mine însumi și de frământările mele, m-am așezat pe o latură a patului, fără să-mi scot măcar

pantofii. În față aveam paravanul prin care se filtra o lumină mai puternică, venită din cealaltă parte a studioului.

Mi-am îndreptat apoi privirea spre singura mobilă care mai era acolo, în afară de patul scund: o noptieră cu un CD-player și o cărțulie deasupra lui. Curiozitatea mea iremediabilă m-a făcut s-o studiez.

Era ediția americană a unei cărți pe care de multă vreme voiam să pun mâna: *Elogiu umbrelor*, scrisă în 1933 de Tanizaki, era de-acum o lucrare clasică.

Citisem undeva că estetica japoneză, pe lângă faptul că se desfată cu imperfecțiunea, cu ceea ce este organic și efemer, găsește în umbră un element de bază al arhitecturii locurilor. În timp ce în Occident apreciem ceea ce este luminos, neted și drept, japonezii sunt fascinați de ceea ce este asimetric și ascuns de umbre.

Eram gata să mă cufund în lectură, când am auzit cum începe să curgă apa de la duș în cealaltă parte a casei. Amețit de băutură, de ora efemeră a zorilor și de entuziasmul de a fi găsit cartea aceea, imaginația mea a zburat la trupul peste care în momentul acela cădea o ploaie caldă.

Simțindu-mi obrajii în flăcări și un gol în stomac, m-am refugiat în micul eseu al lui Tanizaki.

O ultimă adiere de viață

M-au cucerit reflecțiile celui mai venerat romancier din Japonia despre frumusețea metalelor care aveau patina timpului.

Tanizaki este surprins că în Occident se folosesc la masă tacâmuri metalice strălucitoare, în timp ce niponilor li se pare de cel mai prost gust tot ce lucește astfel. Atunci când folosesc fierbătoare, cupe sau flacoane de argint preferă ca suprafața să fi căpătat patină, ceea ce înseamnă că obiectul a trăit și are o istorie.

Cineva a spus că într-o cutie de ceai există sentimente delicate datorită persoanelor și conversațiilor din jurul ei, iar eu descopeream frumusețea a tot ceea ce era atins de uraganul vremurilor.

Oare sufletul meu era mai frumos acum, înnegrit de disprețul Gabrielei? Faptul că mă aflam în mod ciudat în patul unei gheișe – sau al unei *geiko* – moderne putea însemna că era adevărat.

E limpede că timpul își lasă patina peste toate. Ceea ce nu-mi trecuse niciodată prin minte e că patina poate fi considerată frumusețe.

Asta mi-a amintit ceea ce se spune despre CV-urile trimise de nord-americanii care aspiră la o funcție de conducere. Pe când în Europa nu punem decât meritele, dacă un economist din Statele Unite a dat faliment cu propria firmă, include în CV și acest lucru ca fiind un merit.

Ceea ce pentru unii e o rușine, pentru ceilalți e o experiență mai valoroasă decât orice titlu sau succes. Cel care a cunoscut străfundurile abisului nu va mai cădea în el a doua oară.

Zgomotul apei la duș încetase, și asta m-a făcut să mă simt încordat la maximum. Stând pe marginea patului, m-am aplecat asupra textului precum un călugăr care se străduiește să se izoleze de tentațiile lumii.

Strămoșii noștri, nevoiți să stea, cu voie sau fără voie, în locuințe întunecoase, au descoperit într-o zi frumusețea în mijlocul umbrelor și, curând, au folosit umbra pentru a obține efecte estetice.

În realitate, frumusețea unei camere japoneze, izvorâtă numai din jocul gradelor de opacitate a umbrei, nu are nevoie de nici un accesoriu. Occidentalul care o vede e surprins de această goliciune și crede că se află doar în fața unor pereți cenușii, lipsiți de orice ornament, interpretare cu totul legitimă, din punctul lui de vedere, dar care dovedește că nu a pătruns absolut deloc enigma umbrei.

Tanizaki explică în continuare că lumina indirectă este esențială pentru a crea frumusețea într-un cămin japonez. De fapt, pereții sunt zugrăviți dinadins în culori pale și neutre pentru a aduna „lumina uzată, atenuată și precară".

Acest fragment din *Elogiu umbrelor* a reușit, pe moment, să mă facă să uit tulburarea provocată de situația în care mă aflam.

Nouă ne place această limpezime blândă, creată de lumina din exterior, cu aparență incertă, captată de suprafața pereților de culoare crepusculară și care păstrează abia o ultimă adiere de viață. Pentru noi, această limpezime pe un perete, sau chiar această penumbră, e mai de preț decât toate ornamentele lumii, și vederea ei nu ne obosește niciodată.

Mi-am dat seama dintr-odată că nu din întâmplare cartea aceea se afla acolo. Prezența ei era deliberată și fusese prevăzut faptul că eu aveam s-o citesc înainte să înceapă ceea ce eram gata să trăiesc.

Prin paravanul de hârtie s-a profilat silueta lui Mizuki în chimonou. Umbra era destul de precisă pentru a-mi da seama că își desfăcuse cocul și părul lung, despletit, îi cădea pe umeri.

— Poți pune primul cântec de pe disc? m-a întrebat de pe partea cealaltă.

Cu tot corpul încordat, am ridicat capacul playerului spre a mă asigura că e un disc înăuntru. Era acel BTTB[1] al lui Ryuichi Sakamoto și melodia se numea *Energy Flow*.

Când au început să curgă notele de pian, lumina diafană de lângă mine a început să se stingă, pe măsură ce spotul de dincolo de paravan devenea tot mai puternic, dezvăluind cu precizie silueta.

Ce am văzut apoi mi-a tăiat răsuflarea.

1. Acronim de la Back to the Basics, care se poate traduce prin „întoarcere la esențial". (N. a.)

Dansul umbrei

Sub o mare de acorduri minunat de romantice, trupul lui Mizuki își pierduse chimonoul și își arăta formele goale. Mai întâi a rămas nemișcată în fața mea, apoi a făcut o piruetă cu brațele întinse înainte.

În ritmul delicatelor arpegii ale melodiei *Energy Flow*, asistam la dansul unei umbre. Al celei mai frumoase umbre din lume.

Dansatoarea și-a coborât brațele, înălțându-și totodată capul spre tavan. Pe hârtia de mătase s-a desenat ploaia fină a pletelor ce-i cădeau pe spate, în timp ce se profilau niște sâni ale căror mărime și formă erau perfecte.

Și-a ridicat piciorul, menținându-l în aer ca o balerină înghețată în mișcarea ei. Apoi s-a învârtit foarte lent, făcând ca trupul să-i iște diafane umbre ce se contopeau.

Vrăjit de extazul frumuseții care m-a purtat cu gândul la sindromul lui Stendhal, simțurile îmi erau cucerite de dansul ireal al acelei *geiko* moderne.

Când melodia cântată la pian a încetat, luminile din *loft* s-au stins.

Am rămas nemișcat, șezând pe pat fără cea mai vagă idee despre ce avea să se întâmple mai departe. Nu prevedeam în nici un fel desfășurarea evenimentelor din noaptea aceea.

Am simțit cum se apropia, foarte încet, dansatoarea desculță. Fără s-o fi văzut venind, vocea ei șoptindu-mi la ureche m-a surprins:

— Vrei să comand un taxi? Trebuie să fii tare obosit.

I-am mulțumit, deși o parte din mine nu voia să se îndepărteze de umbra care avea să se întrupeze curând.

A aprins iar luminile din partea aceea a studioului. Avea din nou kimonoul pe ea, în vreme ce tasta pe mobil indicațiile, pentru ca taxiul să vină să mă ia.

Mi-am amintit de cuvintele ei de la restaurant, înainte de a ne duce la cafeneaua cu cântece triste. Spusese că în noaptea aceea aveam să-i pot dovedi că eram fericit că ea e fericită. Ce putea însemna asta? Apogeul dorinței sale era dansul acela de umbre?

Surprinzându-mă încă o dată, s-a strecura sub cearșafuri și acolo și-a scos chimonoul. Cu fața în pernă, cu ochii închiși, mi-a spus:

— Fii atent la ecranul mobilului. Când se aprinde și vibrează de două ori, taxiul a sosit la poartă. Ai putea stinge lumina? Comutatorul e lângă ușă.

După o jumătate de minut respira profund, ritmic, de parc-ar fi căzut în abisul somnului.

Am rămas în liniște alături de ea; dormea fără să-i pese că stăteam acolo. Pletele negre i se răsfiraseră pe

pernă ca un animal straniu cu mii de tentacule de mătase.

Ascultând de un impuls străin de mine, am luat între două degete o șuviță de păr și am pipăit-o ușurel ca să-i simt gingășia. Era și mai fină decât părea, iar eu nu-mi puteam imagina cât de suavă și mătăsoasă îi era pielea.

Mobilul de pe noptieră s-a luminat, vibrând de două ori.

Ce noroc că sosirea taxiului a pus capăt gândurilor, mi-am zis. Asistasem la dansul unei umbre nude și acum frumoasa *geiko* îmi permisese să o contemplu pe când dormea. Aceste două cadouri intime aveau să-mi ajungă pentru a-mi hrăni imaginația tot restul vieții.

Dacă mă gândeam bine, nici n-aveam nevoie de mai mult.

I-am acoperit cu cearșaful un braț care-i rămăsese afară, înainte de a stinge lumina și a coborî scările.

De partea cealaltă a gardului vilei, taximetristul aștepta cu lumina aprinsă. Citea o carte, fără să se impacienteze. Îndreptându-mă spre mașină, am simțit brusc o admirație profundă pentru acel popor de o eleganță tăcută.

Cât timp există acest cer fără nori

După o noapte cu vise a căror protagonistă era Mizuki în diferitele ei versiuni – ca fată lipsită de prejudecăți, cu instincte sinucigașe, în mijlocul unui trib *anui*, îmbrăcată ca o femeie fatală, ca umbră ce dansează –, m-am trezit cu o migrenă puternică.

Am încercat să mănânc la micul dejun peștele cu orez și m-am dus apoi la *onsen* cu unul dintre eseurile lui Titus. Pe când îmi turnam o găleată de apă în cap, mi-am spus că bătrânul redactor urma să aibă parte de o mare dezamăgire văzând că nu făcusem rost de documentație nouă.

Eram deja de zece zile în Japonia și nu avansasem deloc în privința asta, în afară de vizita la cele trei maimuțe și de lectura din Tanizaki. Nici măcar nu știam de ce *ryokan*-ul „Broaștele albastre" se numea așa. Unde naiba erau broaștele alea de o culoare imposibilă?

M-am cufundat în apa sulfuroasă, suflând ca un luptător de sumo. Durerea de cap mi s-a răspândit parcă în tot trupul îndată ce mi-am pus fundul pe lespedea subacvatică.

La ora aceea a dimineții, fiind singur la onsen, m-am gândit că, pesemne, clienții hotelului puneau la cale afaceri sau aduceau ofrande în vreunul din cele 1 600 de temple. Eu nu vizitasem încă nici unul, și asta, plus slaba mea activitate de documentare mă făceau să mă simt cu desăvârșire inutil.

Cel mai bine ar fi fost să mă întorc cât mai curând la Barcelona, mi-am zis. Puteam să-mi pregătesc cursurile pentru viitorul semestru și să-l ajut pe Titus să-și redacteze cartea.

Gândul de a mă întoarce la rutina vieții de zi cu zi m-a făcut să mă simt copleșit de amărăciune. Cel puțin în Kyōtō trăiam aventuri ciudate, precum descoperirea acelui bar de *karaoke* solitar sau ultima seară cu Mizuki. Chiar și așa, îmi dădeam seama că era doar o paranteză în viața mea, ca aceea a Gabrielei la Paris, și că, mai devreme sau mai târziu, trebuia să mă întorc. Între altele, pentru că, după zece zile, soldul de pe cardul de credit era pe minus.

Peste patru zile îmi expira voucherul Japan Rail Pass. Dacă nu voiam să plătesc o avere pentru trenul de mare viteză până la Tōkyō și la Narita, trebuia să ajung la aeroport înainte de a-și pierde valabilitatea.

În toiul acestui iureș de gânduri practice și existențiale, am luat una dintre cărțile despre *Wabi-Sabi*. În mod surprinzător, autorul antologiei inclusese un fragment din *Jurnalul Anei Frank*, pe care nu-l cunoșteam:

M-am așezat pe jos la locul meu preferat. [...] Ne-am uitat împreună la cerul albastru, la castanul golaș pe ale cărui crengi scânteiau stropi mici, la pescărușii și la alte păsări care, în zborul lor la firul ierbii, păreau de argint [...] Priveam peste toate acoperișurile până la orizontul care era de un albastru așa de deschis, încât linia nu se distingea limpede.

„Câtă vreme există toate astea, mi-am zis, iar eu pot avea parte de ele, de razele astea de soare, de cerul ăsta fără nici un nor, n-am de ce să fiu tristă."

Pentru orice om căruia îi este frică, care e singur sau nefericit, remediul cel mai bun este în mod cert să iasă afară, să meargă undeva unde să fie cu totul singur, singur cu natura, cu cerul și cu Dumnezeu. Căci abia atunci și numai atunci simți că totul este cum trebuie să fie și că Dumnezeu vrea să-i vadă pe oameni fericiți în mijlocul naturii simple, dar frumoase.

Câtă vreme toate astea există și, fără îndoială, așa va fi mereu, știu că, în orice condiții, există o consolare pentru fiecare tristețe.[1]

Aceste cuvinte ale unei copile de 14 ani care a mai trăit puțin până să fie gazată m-au făcut să-mi fie rușine de mine însumi. Nu numai fiindcă scria mai bine ca mine, ci și pentru că, din ascunzătoarea ei, era capabilă

1. *Jurnalul Anei Frank,* traducere de Gheorghe Nicolaescu, Editura Humanitas, București, 2011.

să se bucure de lucruri pe care un om dispunând de toată libertatea de pe lume și le refuza.

De câte ori îmi petrecusem ziua în aer liber în ultimii ani? Plimbarea mea pașnică prin Nikkō fusese primul contact cu natura, după multă vreme.

Asta ca să nu mai pomenesc și alte plăceri ale vieții, care îmi provocau dileme morale proprii unui tip care se autoboicotează pentru a se putea lamenta mai departe.

Acolo și atunci eram un om fără altă responsabilitate decât aceea de a mă simți bine într-unul din orașele cele mai frumoase din lume. Care era problema?

N-aveam răspuns pentru treaba cu broaștele albastre, dar pentru întrebarea din urmă aveam: problema eram eu.

Templul Dragonului Liniștit

După ce m-am schimbat, am coborât la recepție, unde mă aștepta o surpriză de zile mari. Mizuki stătea într-un fotoliu aproape de masă. Într-un nou exercițiu de metamorfoză, în dimineața aceea adoptase un *look* romantic, aproape victorian. Avea o minunată rochie înflorată și pantofi cu toc. Ochelarii de soare și o pălărie de pai arătau că afară era timp frumos.

Ca și când aș fi avut întâlnire cu o fată mediteraneeană, am sărutat-o pe amândoi obrajii. Erau reci și gingași ca porțelanul.

— Credeam că nu ieși decât seara, am glumit. Deși mi-ai mai spus că fetele *geiko* fac comisioane dimineața. Unde vrei să te însoțesc?

— Vreau să-ți arăt ceva ce te va inspira pentru cartea ta. Nu e unul dintre templele cele mai spectaculoase, dar este cel mai misterios.

Apoi mi-a oferit mâna ca să ieșim împreună din *ryokan*, un gest deloc obișnuit pentru fetele japoneze. Aici perechile nu se țin niciodată de mână, nici nu-și arată în public dragostea. Dar noi nu formam o pereche.

Nici măcar nu eram prieteni. Ce eram atunci? Întretăierea a două singurătăți diferite.

Pe când ne plimbam pe prima stradă circulată, i-am pus o întrebare banală:

— Te simți mai curând nord-americană sau japoneză?

— Din punct de vedere cultural, sunt californiană. Am trăit acolo de la zece ani, când părinții mei s-au stabilit pe Coasta de Vest, unde și-au găsit de lucru. S-a gândit puțin înainte de a încheia: Două treimi din viață mi le-am petrecut în Statele Unite, așa încât socotesc că sunt de acolo. Totuși, spiritual vorbind, mă simt japoneză.

A oprit un taxi înainte s-o pot întreba ce voise să spună cu asta. După câteva explicații rapide date șoferului, și-a pus mâinile pe genunchii albi.

Mașina își croia drum prin traficul de vineri de la ora prânzului. Eu habar n-aveam unde mergeam, dar voiam să aflu povestea lui Mizuki, așa că i-am cerut mai multe detalii despre viața ei în California.

— Am studiat psihologie la Berkeley, însă n-am practicat niciodată, mi-a explicat. Mă interesa arta, ca pe unchiul meu, și m-am măritat cu un bărbat care avea o galerie în aer liber, lângă Palo Alto. Eu mă ocupam de afacere.

— Richard.

— Da, am fost împreună de când am terminat masteratul, la 25 de ani. Cinci ani în care nu ne-am certat nici măcar o dată.

Vocea i-a tremurat ușor, dar lentilele întunecate ale ochelarilor nu m-au lăsat să-i văd ochii.

— Dar era un bărbat bun, te iubea și cu el puteai lucra ceea ce îți plăcea... De ce l-ai părăsit?

— Nu știu.

Răspunsul acela sec și concis arăta că n-avea chef să mai vorbească, dar eu nu eram dispus să abandonez subiectul.

— În prima seară mi-ai spus că ai făcut cea mai mare greșeală a vieții tale. Că mai ești îndrăgostită de el, însă e imposibil să te mai întorci. La ce te refereai?

N-am sfârșit bine întrebarea, că mi-am și dat seama cât de indiscret fusesem. Și nu mi s-a părut doar mie, căci pe chipul lui Mizuki s-a ivit o expresie încordată, înainte de a-mi răspunde:

— M-am culcat cu cel mai bun prieten al lui. Ți-am satisfăcut curiozitatea?

— Scuză-mă, nu voiam...

— Tipul ăsta era de multă vreme nebun după mine și, când și-a văzut visul împlinit, nu s-a mulțumit cu atât. A făcut tot posibilul ca să afle toată lumea, inclusiv Richard. Tonul i s-a înăsprit brusc: Tâmpitul credea că în felul ăsta aveam să rămân cu el, dar și-a greșit socoteala. După toată nebunia asta, m-am întors la Kyōtō, și acum nu mai e cale de întoarcere.

Taxiul a ajuns la porțile templului Ryōan-ji care, după cum scria în ghid, se traduce prin „Templul Dragonului Liniștit".

Conștient că violasem intimitatea însoțitoarei mele, m-am străduit să destind atmosfera cu un comentariu tipic pentru un *gaijin*:

— Am citit că e un templu zen cu o renumită grădină cu pietre, nu-i așa?

— Este poate cea mai faimoasă grădină cu pietre din Japonia. Toți credincioșii zen vin s-o vadă, dar nu cred că înțelegi de ce.

Grădina stearpă

Așa cum preconizase Mizuki, eu nu vedeam unde era magia acelui loc sterp cu nisip, cu 15 pietre plutind ca niște planete stranii. Dar vizitatorii japonezi priveau fascinați și nu încetau să dea târcoale pentru a observa și fotografia așa-numita „grădină stearpă".

Așezați pe o treaptă în fața acestui peisaj, ghida mea mi-a explicat:

— Grădina asta e alcătuită din 15 roci de diferite mărimi, după cum poți vedea. În plus are o trăsătură curioasă: oriunde vei vrea să te așezi, vei vedea mereu 14 pietre, nici mai mult, nici mai puțin.

— Și ăsta e farmecul grădinii sterpe?

— Nu-i vorba de farmec, ci de o însușire, m-a corectat. Gândește-te că această operă zen există din secolul al XV-lea. A creat-o un călugăr din școala Rinzai.

— Ce semnificație are? m-am interesat. Presupun că insulițele acestea de pietre nu sunt aleatorii. Trebuie să aibă vreun sens în filozofia zen.

— Trebuie să aibă un sens, dar nimeni nu știe care este. Autorul n-a lăsat în scris nici o explicație. De

asta grădina a devenit un mister, aproape ca un *koan*[1] ce n-are răspuns.

— Aduce cu misterul numelui hotelului unde ai venit să mă cauți. Se cheamă *ryokan*-ul „Broaștele albastre", dar n-am văzut broaște albastre pe nicăieri.

Mizuki și-a scos ochelarii pentru a mă fulgera cu privirea. Am înțeles că amestecasem un subiect sacru cu o prostie a cuiva al cărui creier era la fel de sterp precum grădina aceea.

Am petrecut restul după-amiezii vizitând alte două sanctuare. Unul era Kiyomizu-dera, un templu de lemn roșu împrejmuit de magnifice păduri ce urcau pe munți. Am respectat tradiția de a bea apă de la unul din cele trei izvoare care coborau din munte până la un iaz.

Ceea ce mă impresiona în locul acela, mai curând decât construcțiile, era priveliștea splendidă a pădurilor dinspre munte și, de pe partea cealaltă, panorama oferită de Kyōtō, care, de la înălțimea aceea, părea un orășel modern dar fără farmec.

Ultima vizită înainte de apusul soarelui a fost la îndepărtatul sanctuar de la Fushimi Inari-taisha, un mare complex de temple șintoiste. Înaintea clădirilor sacre, niște vulpi[2] sculptate în lemn vegheau protecția

1. Ghicitori filozofice folosite de maeștrii zen pentru a stimula gândirea laterală a elevilor. (N. a.)

2. Templul este închinat lui Inari, zeitatea orezului, a ceaiului, a băuturii saké și a fertilității, adesea reprezentată sub formă de vulpe.

spiritelor. Mă intriga faptul că animalele acelea aveau un fel de baveţică pe care erau imprimate nişte semne frumos caligrafiate.

Însă cel mai mult m-au impresionant în plimbarea aceea nesfârşitele culoare cu *tori-i*, arcade portocalii alcătuite din mii de stâlpi ce se întindeau până pe culmea muntelui.

Întorcându-ne la gară – ne îndepărtaserăm destul de mult de oraş –, am simţit că mă dureau picioarele. Mizuki, în schimb, părea că se află în cea mai bună formă, ca o pasăre de noapte ce se înviorează la căderea întunericului.

— Dacă mă însoţeşti la barul Samuel, o să-ţi cânt un cântec pe care n-o să-l uiţi niciodată.

— Eram gata să-ţi spun că pentru azi îmi ajunge, dar nu vreau să pierd spectacolul. Cum se numeşte cântecul?

— *Umblă cu privirea-n sus.*

Istovit de atâta urcat de la un altar la altul, am crezut că mă ia peste picior. Ea a stăruit, spunând că este una dintre cele mai faimoase balade japoneze din toate timpurile.

— E cântecul pe care voiai să-l cânţi înainte de a te arunca în prăpastie?

— Da. Titlul e potrivit, nu-i aşa? a comentat, de parcă sinuciderea era ceva amuzant. Dar nu vorbeşte doar despre a urca pe munte sau a bate drumurile. E un cântec despre fericire şi tristeţe.

— Atunci sunt curios să aflu ce înseamnă versurile, am spus când eram deja în trenul care avea să ne ducă în centru.

— O să afli, nici o grijă. În seara asta o să-l cânt pentru tine.

Șosete găurite

Când am ajuns la vechea străduță pe care se afla hotelul „Broaștele albastre" și cu barul cu *karaoke*, Mizuki m-a surprins cu o întrebare ciudată:

— Știi când se termină dragostea într-un cuplu?

— N-am idee... Când ai o aventură cu cineva?

— Asta e consecința sfârșitului unei povești de dragoste, dar semnele că sentimentul s-a stins încep cu mult înainte.

— Care sunt? am întrebat, stingherit de tema aceea. Eu am reflexele cam lente și nu știu să văd lucrurile astea. De-aș fi știut...

— ...ai fi încercat să eviți ca pasărea paradisului să scape din colivie, mi-a tăiat vorba. Lumea nu se gândește la ceea ce o să-ți spun, dar e o radiografie foarte precisă a oricărei relații. Să vedem dacă pot să-ți explic...

Ajunseserăm la barul cu numele meu, dar n-am intrat imediat. Rezemată de zid, Mizuki și-a îndoit un picior pe când își expunea teoria:

— Dragostea e nebunie și inspirație. Spune Platon că tot omul devine poet când se îndrăgostește. Unii

mai mult, alții mai puțin, toți fac nebunii pentru a-l impresiona pe celălalt. De asta, când totul merge bine, partenerul o să te surprindă de ziua ta sau de Crăciun cu o călătorie într-un loc despre care nici nu știai că există, sau o să te lege la ochi să te ducă la un restaurant secret. Treburi de genul ăsta. Mizuki a făcut o pauză pentru a respira adânc înainte de a continua: Din același motiv, când o pereche începe să-și facă doar cadouri practice înseamnă că pasiunea s-a stins.

— Ce vrei să spui prin cadouri practice? am întrebat-o, simțindu-mă vizat.

Ultimul meu dar pentru Gabriela fusese înscrierea la un curs de ebraică, știind cât de mult și-l dorea.

— Vreau să spun lucruri de care ai nevoie zilnic, cadouri folositoare: o haină de ploaie, niște pantofi noi, dar model ca aceia, foarte uzați, pe care-i porți încă, maiouri și chiloți. Asta dacă vorbim de îmbrăcăminte. Pe scurt, sunt lucruri de care ai nevoie, dar pe care de obicei ți le cumperi singur. Ți-o imaginezi pe Julieta lui Shakespeare dăruindu-i iubitului ei maiouri și chiloți?

— Nu-mi place că ești atât de cinică, m-am supărat. Poate că e mai romantic să dăruiești o sută de trandafiri sau o inimă făcută cu pletele tale, însă cadourile practice dovedesc că vrei ca perechii tale să nu-i lipsească nimic din ceea ce are nevoie. Dacă vezi că bărbatul tău merge cu șosetele găurite, îi dăruiești patru perechi. Pur și simplu. Unde-i problema?

— Știi ce spunea Oscar Wilde? „Mie să-mi dați ce e superfluu, fiindcă toată lumea poate avea strictul necesar." Mă rog, el era bogat... În orice caz, problema e că perechea ta nu stă acum decât un minut și jumătate gândindu-se ce cadou să-ți facă, în vreme ce înainte zăbovea zile întregi.

— Înainte... Eram gata să combat ceea ce mi se părea o viziune imatură a iubirii: Înainte nici măcar nu știai că perechea ta are toate șosetele găurite. La asta ajungi conviețuind. E firesc ca o relație să evolueze spre un teritoriu mai apropiat de cotidian.

Ca bărbat părăsit de o iubită cu care nici măcar nu conviețuise, îmi dădeam seama cât de incoerent era discursul meu. Vorbeam în apărarea milioanelor de persoane care fac din dăruirea chiloților, maiourilor și șosetelor un act de dragoste.

În clipa aceea s-a deschis ușa barului și a ieșit Okamura. Felul în care striga era o dovadă că se îmbătase iar.

— Ce naiba faceți aici afară? Un biet tipograf ca mine nu vrea să bea singur!

— Intrăm, da, i-am spus, bucuros că lăsam baltă subiectul. Pe deasupra, mi-ai promis un cântec.

— Am de gând să cer ceva pentru asta.

Fără să înțeleg ce voia să spună, am intrat în barul minuscul. După ce am comandat saké de la gheață pentru amândoi, Mizuki a cerut *Umblă cu privirea-n sus.*

După cum își făcuseră intrarea xilofonul și viorile, părea o baladă de pe vremea bunicii. Melodia era naiv de optimistă.

Ue wo muite arukou
Namida ga koborenai you ni
Omoidasu haru no hi
Hitoribocchi no yoru[1].

Vocea lui Mizuki, surprinzător de delicată și de melodioasă, îi dădea cântecului un aer de serial de desene animate de pe timpuri.

A fost doar primul dintre cântecele pe care ea și unchiul ei le-au cântat în seara aceea, pe când sticlele de saké se goleau treptat, spre entuziasmul patroanei.

1. Umblă cu privirea-n sus, / Astfel lacrimile nu picură. / Mi-amintesc o zi de primăvară, / O noapte de singurătate.

Dăruiește-i prostului o noapte de plăcere

Era trei dimineața când am ieșit din bar, întâmpinând serioase dificultăți la mers. Poate pentru că nu avusesem niciodată un grup de amici cu care să fac nebunii, nu-mi aminteam să fi băut atâta înainte. Acționam conform voinței unei ființe pe care – dacă eram eu – până atunci nu avusesem plăcerea s-o cunosc.

— Ar trebui să bei saké mai des, a râs Mizuki, înlănțuindu-mi mijlocul. În noaptea asta ai lăsat să-ți cadă masca de profesor plictisit, supărat pe toată lumea.

— În noaptea asta nu știu cine sunt.

— Mai bine. Din când în când e bine să te derutezi pe tine însuți. Cum vrei să-ți sfârșești noaptea?

În euforia stârnită de saké, îmi pluteau în minte prea multe posibilități și nu voiam să fiu eu cel care decide. Mizuki îmi spusese răspicat că nu mai era căsătorită, iar absența oricărui alt mesaj de la Gabriela dovedea că nu-i mai păsa de mine.

Mă simțeam liber, dar nu eram obișnuit să mă arunc cu capul înainte așa că am trimis mingea pe terenul ei.

— Imaginează-ți că ești scenaristă și regizoare a unui film cu un protagonist care-mi seamănă leit.

Tot așa cum înainte discutaserăm despre maiouri și șosete în dreptul barului, acum vorbeam în fața porții de la *ryokan*. Ea a zâmbit amuzată, cu părul ciufulit.

— Îmi place rolul ăsta. Dă-mi mai multe detalii despre film.

— Bărbatul care joacă în el e conservator și veșnic se teme să nu se înșele. E obișnuit să facă totul corect, și în dragoste la fel.

— Continuă.

— Aproape fără să știe cum, bărbatul ăsta se pomenește în Japonia. Distanța îi face bine, fiindcă iubita i-a cerut o pauză și nu mai dă semne de viață.

— Asta înseamnă că iubita lui și-o trage cu altul, dar nu s-a încumetat încă să-i spună. Continuă.

În împrejurări normale, acest comentariu m-ar fi rănit profund, dar eram prea anesteziat de băutură ca să simt durere.

— Acestui bărbat blazat îi iese în cale o japoneză frumoasă și excentrică, crescută în Statele Unite. Probabil e femeia cea mai atrăgătoare pe care a cunoscut-o în viața lui și ajunge să viseze că are vreo șansă cu ea.

— Viața e plină de posibilități, a comentat înainte de a o apuca o criză de sughiț. A spus-o precis cineva.

— Își imaginează că posibilitatea asta e aproape și el o dorește cu înfocare, dar totodată are îndoieli.

— Ce îndoieli?

— Fata asta excepțională i-a dăruit dansul umbrei sale. E o scenă pe care n-o va uita în veci, și poate că

filmul va avea un final mai poetic dacă va duce cu el acasă această amintire, în loc să-și satisfacă dorința. Vorbim, bineînțeles, de un prost în rolul protagonistului...

— Acum m-am zăpăcit. Care-i întrebarea?

— De-ai fi scenarista și regizoarea, pe care din cele două finaluri l-ai alege?

— Alegerea e limpede. I-aș dărui prostului o noapte de plăcere.

Fericirea este deasupra norilor (și sub tine)

Din cele petrecute pe saltea abia dacă îmi amintesc câteva momente. Și e păcat. Când te culci cu o gheișă modernă ai vrea să reții fiecare clipă, fiecare părticică a trupului ei. Dar dacă viața e imperfectă, memoria vieții este și mai și.

Prima amintire e de când am intrat în camera mea de la *ryokan*, după ce recepționera ne-a rugat să nu facem zgomot, fiindcă toți dormeau. Odată ajunși înăuntru, Mizuki își lăsase să cadă pe jos rochia înflorată și se întinsese pe saltea; avea niște desuuri portocalii.

Această culoare neobișnuită pentru lenjeria de corp mi-a rămas în minte. M-am dezbrăcat și eu și am vorbit un timp despre lucruri pe care acum le-am uitat.

O a doua scenă care îmi vine în minte e momentul în care i-am simțit limba în mine, pe când mă luptam să-i desfac sutienul. Totdeauna am fost nepriceput la asta. Amintirea se termină în momentul în care am simțit pe piele apăsarea sânilor ei liberi și excitați, în vreme ce mâna ei îmi intra hotărâtă în chiloți.

A treia scenă are în prim-plan chipul ei pe pernă, chiar în clipa în care reușeam să intru pentru întâia oară

în ea. Expresia ei nu era încă de plăcere, nici de durere, ci mai curând de surpriză. Poate că, în fond, se gândea că asta n-o să se întâmple niciodată, căci ochii ei deschiși arătau neîncredere, chiar un fel de spaimă. Parcă și-ar fi spus: cum am ajuns eu până aici?

Revăzând în minte aceste crâmpeie, cu lumina amiezii pe pat, excitația a dispărut. Însă faptul că ea nu mai era lângă mine mă îndemna să cred că fusese vorba doar de un vis.

Recuperându-mi poziția verticală, mi-am dat seama cu ușurare că nu mă simțeam rău defel. Numai puțin amețit. Să fie oare adevărat ce spunea Brian Ferry, că dragostea e drogul care vindecă orice?

Ora micului dejun trecuse de câteva ceasuri, așa că am coborât direct la *onsen*. După ritualul găleții cu apă, m-am așezat pe una dintre lespezile subacvatice, alături de un grăsan care avea chef să-și exerseze engleza elementară.

După ce a vrut să știe de unde sunt, mi-a venit cu întrebarea clasică:

— Afaceri sau plăcere?

— Plăcere, m-am surprins rostind cuvântul ăsta.

Bărbatul a dat din cap, mormăind ceva în japoneză. Pe neașteptate, mi s-a năzărit să-l întreb:

— Veniți des la acest *ryokan*?

— Da, mereu mă cazez aici când vin în Kyōtō.

— Atunci știți de ce se numește *ryokan*-ul „Broaștele albastre"?

Lăsând la o parte rezerva japoneză, omul a izbucnit în râs când mi-a auzit întrebarea. Pesemne citea pe fața mea că sunt realmente un prost, fiindcă a adăugat fără menajamente:

— Nu vă supărați, dar aveți una din broaștele albastre chiar sub fund.

N-a fost ultima revelație a dimineții, dar aveam să mă gândesc adesea la ea, întorcându-mă la lumea mea. Broaștele albastre erau lespezile de piatră pe care se odihneau clienții. Mă așezasem de multe ori acolo, fără să-mi dau seama, cum se întâmplă de obicei cu lucruri realmente importante din viață.

Le căutăm departe, dar sunt atât de aproape de noi, încât nu suntem în stare să le vedem, pentru că suntem miopi din punct de vedere spiritual.

A doua revelație a dimineții se afla în mâinile micuței recepționere, care m-a salutat cu o plecăciune, de parcă nebunia din noaptea trecută nici nu existase. Luând plicul pe care mi-l oferea, m-am întrebat când dormea oare femeia aceea, căci o găseam mereu acolo.

L-am deschis cu grijă. Conținea două hârtii de foarte bună calitate îndoite în patru. Prima era o scrisoare.

Dragă Samuel,

Îți mulțumesc pentru aceste zile și nopți fantastice și, mai ales, pentru că m-ai așteptat și mi-ai dat putere când credeam că totul e pierdut.

M-ai ajutat să trec un pod pe care nu-l mai străbătusem niciodată singură.

În dimineața asta, pe când te priveam dormind după ce am făcut dragoste, am decis că a venit vremea să mă întorc la San Francisco ca să mă confrunt cu realitatea așa cum este. De fapt, când vei citi această scrisoare, mă voi afla în aeroport, așteptându-mi avionul.

E ceva ce nu ți-am spus despre Richard. În seara în care a aflat că îl trădasem a murit într-un accident de mașină. Autopsia a dezvăluit că băuse.

Înțelegi acum de ce nu mai există cale de întoarcere?

Dacă zilele astea m-ai găsit frivolă și uneori nu prea respectuoasă, cauza a fost asta. Încercam să uit.

Acum știu că e imposibil.

A ta, cea de ieri

MIZUKI

P.S.: Sper să-ți fie pe plac cadoul pe care-l vei găsi în acest plic. Traducerea mi-a luat ceva timp.

Umblă cu privirea-n sus,
Astfel lacrimile nu picură.
Mi-amintesc o zi de primăvară,
O noapte de singurătate.

Umblă cu privirea-n sus,
Numărând stelele palide.
Mi-amintesc o zi de vară,
O noapte de singurătate.

Fericirea e deasupra norilor,
Fericirea e deasupra cerului.

Umblă cu privirea-n sus,
Astfel lacrimile nu picură.
Merg plângând,
O noapte de singurătate.

Mi-amintesc o zi de toamnă,
O noapte de singurătate.
Tristețea e umbra unei stele,
Tristețea e umbra lunii.

Umblă cu privirea-n sus,
Astfel lacrimile nu picură.
Umblu plângând,
O noapte de singurătate.

Epilog

Wabi-Sabi

Pe când avionul rula încă pe pista aeroportului Prat, am făcut și eu ca majoritatea pasagerilor. Trecând peste interdicția de a folosi telefonul până la oprirea aeronavei, am deschis smartphone-ul.

Aveam două SMS-uri și unul pe WhatsApp. Primele erau două confirmări de la bancă pentru cumpărăturile făcute în aeroportul Narita.

Deschizând WhatsApp-ul, am avut o surpriză plăcută. Am citit mesajul cu o emoție nouă pentru mine.

Marc a venit pe lume și astăzi își petrece prima lui zi acasă.
Vrea tare mult să-și cunoască nașul.
Sărutări de la amândoi,
MERITXELL

Riscând să fiu certat de însoțitorii de bord, i-am răspuns imediat:

Știu că e trecut de ora zece, dar nașul e nerăbdător să-și cunoască finul.
Apropo, nu știu unde locuiește.
xxx
SAMUEL

După trei sferturi de oră, taxiul se oprea în dreptul unei clădiri din cartierul Gracia. Mi-am luat bagajul și am sunat la etajul întâi.

Vocea de la interfon a întrebat „Samuel?" înainte ca ușa să se deschidă cu un scârțâit puternic.

Am urcat scările în pas alert, cuprins de un entuziasm pe care nu-l înțelegeam nici eu.

Veterinara mă aștepta în fața ușii deschise, cu un zâmbet plin de mândrie. Am îmbrățișat-o înainte de a intra în apartamentul în mare dezordine. Am cercetat cu ochi critic rufele murdare îngrămădite pe un scaun, vasele nespălate și fereastra cu jaluzelele răsucite și rupte.

Am hotărât ca, data viitoare, să fac ordine în acel haos.

— Tocmai s-a trezit, a anunțat ea. Vino...

M-am apropiat de leagănul unde micuța făptură de numai trei zile se uita fix la mine. Citisem că bebelușii atât de mici nu pot încă vedea și nici zâmbi, dar mi s-a părut că el era mulțumit că mă aflam acolo.

I-am luat mânuța minusculă și copilul a căscat, mișcându-și leneș capul acoperit cu un puf fin de păr negru.

— Te place, a zis Meritxell. Ieri a venit o colegă de la cabinet și copilul a plâns ori de câte ori îl atingea.

— Crezi?

— Da, bebelușii sunt ca Buddha, știu multe. Marc intuiește că vei fi important în viața lui.

Am făcut în glumă o mutră serioasă, ca să-mi ascund emoția.

— Eu sunt nașul și pot cere imperativ să-l văd în fiecare zi, dacă vreau. Mi-am asumat o responsabilitate în ce privește creșterea lui.

— Poți veni când dorești. Nu vrei să-l iei în brațe?

Învingându-mi teama de a nu-i face rău, i-am trecut mâna pe sub spatele nu mai lat decât o carte și l-am dus la piept, susținându-i capul cu cealaltă mână.

Copilul a scos un ușor sunet gutural înainte de a-l așeza mai bine pe braț.

— Te pricepi de minune. Parc-ai fi ținut bebeluși în brațe toată viața. Vrei un pahar de vin?

Am acceptat, fără să-mi iau ochii de la copil. În timp ce Meritxell desfăcea o sticlă de Montsant, am continuat să glumesc:

— Nu știu cine-i tatăl biologic, dar îți spun de pe-acum că Marc nu seamănă cu el, și nici cu tine. Seamănă cu nașul.

— Dacă spui tu...

Mi-a umplut un pahar cu vinul dens și închis la culoare ca noaptea și s-a așezat în fața mea. Părea foarte surprinsă că Marc era atât de cuminte în prezența cuiva pe care nu-l cunoștea decât de câteva minute.

La doar trei zile după ce devenise mamă, Meritxell nu-și pierduse nimic din frumusețea ei simplă, m-am gândit.

— Chiar serios vrei să vii zilnic? m-a întrebat.

— Dacă nu te deranjez, bineînțeles...

— Aș fi bucuroasă. În ochii strălucitori i s-a ivit un licăr de mulțumire. Și Marc ar fi bucuros. O spuneam pentru tine.

— Pentru mine nu-ți face griji. Vara e lungă și nu trebuie să lucrez până în septembrie. Singurul pericol pe care-l văd e acela ca până la urmă să mă îndrăgostesc de tine. E o glumă...

Meritxell mi-a întors un zâmbet poznaș.

— Dacă s-ar întâmpla asta, pentru tine o să fie tare ciudat să începi o relație cu o femeie al cărei copil nou-născut nu-i al tău.

— Nimic nu e perfect, am învățat asta de curând. Faptul că nu l-am procreat eu nu înseamnă că nu-l pot iubi ca și cum ar fi al meu.

Ea m-a privit uimită și s-a încruntat, de parcă aș fi râs de ea. Mi-a luat paharul ca să bea o sorbitură și mi-a declarat:

— Nu știu ce-ai făcut în Japonia, însă pari alt om.

— Sper că nu m-am schimbat în rău.

— Dimpotrivă, te văd mai relaxat. Intuiția nu m-a înșelat: aveai nevoie de călătoria asta.

— Poate că da, deși ce-am învățat acolo aș fi putut învăța și aici.

— Ce-ai învățat? a întrebat fascinată.

— Că e o prostie să cauți departe ceea ce ai aproape și că lucrurile nu ies niciodată așa cum vrei. Nimic nu e perfect și nici nu durează veșnic. Totul se schimbă... ca Marc. Câtă vreme e la mine în brațe, nu-mi dau seama, dar el crește încet-încet și descoperă lumea.

Meritxell s-a apropiat de mine și m-a mângâiat pe obraz, înainte de a mă întreba:

— Dacă totul se schimbă... Unde suntem acum?

— Într-un loc cu toate posibilitățile universului.

Mulțumiri

Lui Izaskun Arretxe, editoarea care a făcut posibil ca, după o grămadă de ani, să reușesc să termin această carte. Îi mulțumesc pentru atâta răbdare și entuziasm.

Marinei Penalva, prima persoană care a crezut în acest roman.

Lui Jordi Cantavella, pentru înțeleptele sale îndrumări și comentarii.

Katinkăi Rosés, lui Alex Rovira și lui Albert Valero, pentru că m-au însoțit în cele trei călătorii în Japonia.

Lui Héctor García, care, fără să ne cunoaștem, ne-a primit la Tōkyō ca un prieten bun.

Marisei Tonezzer, care, la momentul potrivit, m-a încurajat să scriu *Iubire cu „i" mic.*

Sandrei Bruna, agenta și îngerul meu păzitor.

Tuturor cititorilor mei. Vă mulțumesc pentru privilegiul de a împărtăși cu voi această aventură.

Cuprins

Preludiu 7

MANEKI-NEKO

Pisica de porțelan care salută 13
Animale pe cale de dispariție 19
Vorbiți atlanta? 24
Salută-ți norocul,
și norocul îți va răspunde la salut 28
O muzică luminoasă ce-ți face bine la suflet 32
Arheologie sentimentală 35
Motivele îngerului 39
Templul Pavilionului de Aur 42
Umami 44
Universul se mișcă 48
Iubire *Wabi-Sabi* 52
Cum să lupți împotriva singurătății 55
O ofertă neașteptată 59
Pregătiri de călătorie 63

KYŌTŌ

Moartea lui Yukio Mishima 69
Ultimul cutremur la Tōkyō 73
Așteptând să se ivească Fujiyama 78
Kyōtō 82
Nu-i spune povestea asta cerului 86

Okamura 90
Există o melancolie universală? 95
Vremuri bune cu câini bătrâni 100
Adresa interzisă 104
Nimic nu există dintotdeauna
și pentru totdeauna 107
Numai Domnul știe răspunsul 110
Ultima fotografie în care zâmbim 115
Vederile care au călătorit 14 trepte 120
Un cerc de cenușă 123

CAFENEAUA CU CÂNTECE TRISTE

Bărbatul singur în Tōkyō 133
A te preface în floare 137
Să nu vezi, să nu asculți, să nu vorbești 141
Încotro se îndreaptă Insula cu anghile? 145
Fericirea băștinașilor *ainu* 149
Namida no Café 153
Revărsarea veseliei 156
Geiko, maiko și *danna* 160
Elogiu umbrelor 164
O ultimă adiere de viață 167
Dansul umbrei 171
Cât timp există acest cer fără nori 174
Templul Dragonului Liniștit 178
Grădina stearpă 182
Șosete găurite 186
Dăruiește-i prostului o noapte de plăcere 190
Fericirea este deasupra norilor (și sub tine) 193

Epilog
Wabi-Sabi 199

Mulțumiri 204

La preţul de vânzare se adaugă 2%,
reprezentând valoarea timbrului literar.

Scriitor, jurnalist și muzician, Francesc Miralles s-a născut în 1968 la Barcelona. A urmat inițial cursuri de jurnalism la Universitatea Autonomă din Barcelona, abandonate după patru luni, apoi de filologie engleză, la care a renunțat după terminarea anului trei pentru a călători, și astfel a ajuns să trăiască pentru o vreme în Croația și Slovenia în timpul războiului iugoslav, experiență redată în *Café Balcanic* (2004). Revenit la Barcelona, a studiat germana la Universitatea Centrală. După absolvire, a făcut un masterat în editare. A coordonat colecții de dezvoltare personală, semnând și câteva lucrări sub pseudonim, experiență reflectată în primul său roman, *Barcelona Blues* (2005). După ce a obținut Premiul Gran Angular 2001–2002 cu romanul pentru tineret *Un haiku per a l'Alícia*, a hotărât să se dedice scrisului. Francesc Miralles a publicat de-a lungul timpului o mare varietate de lucrări de ficțiune și nonficțiune – romane, cărți de dezvoltare personală, cărți pentru copii și tineret, thrillere –, singur sau în colaborare, unele fiind recompensate cu premii de notorietate și traduse în 30 de țări. În 2007 i s-a acordat Premiul Columna Jove pentru romanul pentru tineret *Interrail*. Publicat în 2008, romanul *Cel mai frumos loc din lume e chiar aici* (*El mejor lugar del mundo es aquí mismo*; Humanitas Fiction, 2017), scris împreună cu Care Santos, a cunoscut deja traduceri în peste 20 de țări. În 2009 a primit, împreună cu Álex Rovira, Premiul Torrevieja pentru romanul *Ultima respuesta*. Cei doi au mai semnat câteva cărți vândute în sute de mii de exemplare și traduse în peste 12 limbi. Împreună cu Héctor Garcia (Kirai), Miralles a publicat în 2016 bestsellerul *IKIGAI: Secrete japoneze pentru o viață lungă și fericită* (Humanitas, 2017). Dintre romanele sale, de mare succes la public s-au bucurat *El quinto mago* (2009), *El cuaderno de Aroha* (2013) și *La lección secreta* (2015). Romanul *Iubire cu „i" mic* (*Amor en minúscula*, 2006; Humanitas Fiction, 2017) își află continuarea, în 2014, într-o carte despre frumusețea imperfecțiunii și a lucrurilor efemere, *Wabi-Sabi* (Humanitas Fiction, 2018), tradus în peste zece limbi.

Roman de arheologie sentimentală care ne transportă într-o Japonie senzuală, exotică, plină de contraste, *Wabi-Sabi* ne dezvăluie nouă, cititorilor, și protagonistului Samuel de Juan, cunoscut din bestsellerul *Iubire cu „i" mic*, frumusețea lucrurilor imperfecte și efemere.

În Barcelona zilelor noastre, Samuel trăiește o poveste de dragoste cu Gabriela, dar locuiește în apartamentul lui de burlac împreună cu motanul Mishima. În afara cursurilor de germană pe care le predă la universitate, îl ajută ocazional pe Titus, originalul său vecin, la redactarea unor cărți de dezvoltare personală. Într-o dimineață de iunie, primește din Japonia o vedere enigmatică pe care scrie doar: *Wabi-Sabi*. La îndemnul lui Titus, după ce Gabriela îi anunță sfârșitul legăturii lor, Samuel pleacă într-o călătorie la Kyōto, sperând să dezlege misterul.

„Un roman incitant despre frumusețea fragilității."

TimeOut Barcelona

„*Wabi-Sabi* este unul dintre cele mai frumoase romane pe care le-am citit, aproape fiecare rând este impregnat de poezie."

Whispering Stories Book Blog

„Savuroasă, superbă, sensibilă, curajoasă, imperfectă și delicată. Cea mai bună carte scrisă de Francesc Miralles."

Mis Últimas Lecturas Blog

„*Wabi-Sabi* este, ca și *Iubire cu «i» mic*, un roman intimist, o poveste care te învăluie într-o mare de sentimente și emoții fascinante. Este o lecție de viață. O formă de a vedea și de a înțelege lumea. E de necrezut că poți descoperi atâtea lucruri în atât de puține pagini. Francesc Miralles e unic, și lumea sa este infinită."

El Sótano de los Sueños Blog